

140
986

Հ
Ո
Մ
Ե
Չ
Ն
Ո

12
1986

კ ვ ი თ ი ლ ა ღ

ჭვირვასო ბავშვები უფრნად „ჰიონერის“ 60 წლისთავისადმი მიძღვნილი ამ წერილის აღრესადი მარტო თქვენ რაოდ ხართ, სხვადასხვა დროს, ოცნას წლებიდან მოყოლებული, ქართველი ბავშვების ყველა თაობა სიხარულით ელოდა ამ უფრნალის ნომრებს. დღეს თქვენი ბებიები და ბაბუები, დედები და მამები თქვენთან ერთად იქნებიან „ჰიონერის“ საიუბილეო ზეიმის მონაწილენი, თვალს გადააკვებენ თაიანი ზამთრობას, გაისინებენ განუმეორებელ ჰაონერულ წლებს და ამ წლების თანამგზავრს, მათს განუფრული მეგობარს, მრჩეველსა და მეგზურს უფრნად „ჰიონერის“, რომელიც ყოველთვის კვლავ იდგა ქვეყნის ცხოვრების რიტმს და მეთხველთა სხვადასხვა თაობასთან მიმქონდა პარტიის, ხალხის ერთიანი ინტერესებიდან გამომდინარე მართალი სიტუაცია: აწახლებდა მათ საქვეყნო საქმისადმი ერთგულებასა და თავდადების სიფრთხილს.

პარტიამ და მთავრობამ დიდი შეფასება მისცეს უფრნალის მერს ვაწეულ მუშაობას, მოზარდი თაობის კომუნისტურად აღზრდის საქმეს და მისი დაარსების 50 წლისთავზე უფრნად „სახატო ნიშნის“ ორდენით იქნა დაჯილდოებული.

რაგორც მოგეხსენებათ, „ჰიონერის“ მხატვრული უფრნალი და მისი მთავარი იარაღი მეთხველზე ზემოქმედების მოსახდენად, მხატვრული სიტუაცია ვახლავთ. ჩვენს უფრნალს მუდამ შეუადგარ შემეფრცხეილი ქართული მწერლობის საუკეთესო ძალები. რომ არაფერი ვთქვათ ქართული საუბაწეილო ლიტერატურის უფრმდებლებს: ნინო ნავაშიძის, შოი მღვმელის, ანა ხახუტაშვილის, მარჩაქანის, სოსო გრიშაშვილის, გიორგი ჭიჭიშვილის, ილია სიხარულიძის, როდღიონ ქორქიას, მუყუალო მრეველიშვილის, თმარ ჩხაიძის, გიორგი კახიძის, არნო ონღლის განსაკუთრებულ დავწლებს, ქართველ მწერალთა არც ერთ თაობაში არ ყოფილა გამორჩენილი პოეტი თუ პროზაიკოსი, რომელსაც თავისი კალმის ნიჭი „ჰიონერის“ უფრცდებზე არ წარმოეჩინოს, ყველა მათგანის დახასილბება შორს წავიკვავანდა. ამიტომ ყველას ერთად ჩვენი უფრნალის და მისი მრავალთაობანი მეთხველვის სიყვარული და გულწრფელი მადლობა.

უფრნალს დღესაც მწერლებს ფართო აქტიუო პუაჯს შემეფრცხეილი: კლავიალი დევედარიანი, მარცხო თმამდე, ნაწი კილასონია, ნინო ბუჯარაშვილი, დლოო ვადაქორია, ქეთევან ქილაშვილი, კარლო კობერძიძე, შვია ჩხებტი-

ანი, გვიო ჭიჭინაძე, თენგივ გოკოლაძე, ნოდარ შამაძე, ავთანდილ ვარკენიძე, ვლადრიან ჩიკურიშვილი, ირინე ტალაშვილი, ზაზა ხაწელიშვილი, ავთანდილ მეგრელიშვილი, ელაგუა მერაბიშვილი, აღმოსადრე ღორია, ზაალ ტაბაღუა. ისინი აქტიურად მონაწილეობენ ჩვენს მუშაობაში, უფრნალის მხატვრული დონის შემდგომ ამაღლებასა და სრულყოფაში.

ფასდაუღებელია საუბაწეილო უფრნალში მადლობარფრცხეილი ილუსტრაციის რაოდენობა. ილუსტრაციო მარტოოდენ ესთებური ტკიპობის წყარო რაოდა, იგი ნაწარმოების უკუი აღქმაში ინმარება მოზარდს. ამიტომ ჩვენს უფრნალი ყოველთვის ვარს იტრბდა ფუნქციას და უალმის ნიჭიერ არტისტებს. უფროსი თაობის: ლალო გუღიაშვილის, ურა ჭაჭაჩაძის, სოსო ვახაშვილის, შულვა ცხადაძის, აღმოსადრე ხანძელაძის, დომიტრი ხახუტაშვილის, გოგი თოთბაძის, ნანა შალვაშვილის, კუიო მახარაძის, რევაზ ცუცუქრიძის და სხვათა საუკეთესო ტრადიციები სახელოვანდ განავრტმეს ქერ თენგივ და იოსებ სასონაძეს, ზურაბ მემწარიაშვილს, ჭყმელ ლოლუშს, დომიტრი ერასთავსა, ზურაბ ფორჩხაძეს, ელაგუა ამბოკაძეს, დომიტრი ზარაგაშვილსა, გიორგი ქლიბაძეს, და შემდეგ მათმა ახალგაზრდა თანამოაუღებლებმა: თემურ ფუბიქიძემ, ზაურო დეიხაძემ, დავით ივლიავამ, თამაზ ხუციშვილმა და სხვებმა. ჩვენ დიდად ვაფასებთ მათ უშურტეულ შრომასა და თანადგომას.

ამ საზოცუწლიან ვადასახედთან უფრნალს არა გვაქვს არ გავისენილო აღმანიბენ, რომ მღებმაც სხვადასხვა დროს თაიანი მერტობი ზიდეს საუბაწეილო უფრნალის მებრინახულითა სახატოო ტვართი — რედაქტორებს: შალვა რადიანი, ირაკლი აბაშიძე, მარცხო თმამდე, დავით მჭედლოშვილი, ელენე აღმაძე, გიორგი კახიძე, რევაზ მარჩაქანი, მებრინახუ მუჭვარიანი. რედაქციის სასული მებრინახუ მდევნები: ლავრენტი ჭიჭინაძე, შალვა გვიანიძე, ვლადიმერ თორღუა, მურმან ლგინაძე, ზურაბ ლეშკაშვილი, სიმონ შაფერიანი.

უღრმესი მადლობა მათ უფრნალის საქმიოღდლოდ ვაწეული შრომისათვის.

პატივი მივავტო ვანელელ გვას და ამ გზაზე მოპოვებული გამარჯვება და შექმნილი გამოციღებება მოვასმართო უფრნალის ნინაშე დასახული ახალი დიდი მინზბენის გამორცხეილებებს. — ასეთია ჩვენი სადღესობი ამიერიწა, რომელიც გამომდინარეობს მთელი ჩვენი ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური ვაწეო-

140
1986

გ ვ ე ვ ლ ო ს !

ჩემის დაჩქარების ახალი, ჩვენი კომუნისტური პარტიის 27-ე ურილობაზე მიღებული დიდი პირობაშია.

თქვენ უველამ იცით, რომ ურილობის გადაწვეტილებათა არხი საზოგადოების მთელი სულიერი ცხოვრების განახლება, მშობლურმა კომუნისტურმა პარტიამ მოკვირდა და აქტური მოქმედებისაკენ, რადგან არაფერი ისე არ ამაღლებს პიროვნებას, როგორც აქტიური ცხოვრებისეული პოზიცია, საზოგადოებრივი მოვალეობისაღმდეგ შეგნებულ დამოკიდებულება. ურილობამ ხაზგასმით გამოკვეთა და ერთ-ერთი უპირველესი ამოცანად დასაბამო მთავალი თაობის აღზრდის შემდგომი სრულყოფა, ისე, რომ აუცილებელია ჩამოყვანილობით მოზარდს კლასობრივი მდგომარეობა თანამედროვეობის მოვლენათა შეფასებაში, აღუზარდოთ იგი ისე, რომ მთავალ-ვალში თავადებული შრომა, სულიერი განვითარება, სოციალური აქტიურობა მთავარ ხიზნებშია, ადამიანური ბედნიერების საზომად იქცეს.

ამ ცოტა ხნის წინათ თქვენ გაეცანიით ვლადიმერ ილიჩ ჰე ლენინის სახელობის საკავშირო პიონერული ორგანიზაციის ახალ დებულებას და ნორჩ ლენინელთა საკავშირო მარშს, რევოლუციური გეგმის ნაიჭებს, რომელიც დიდ ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის 70-ე წლისთავს ეძღვნება.

პიონერული ორგანიზაციის ეს ორი ძირითადი დოკუმენტი განსაზღვრავს თქვენს სამომავლო მუშაობას, განსწავლით, როგორ უნდა მოქვედბოდეთ პარტიას, ლენინურ კონკრეტულ პიონერულ ახალ მიზნებზე დახვედრად განაღებულ ბაზილაში, როგორ უნდა მონაწილეობდით დიდ სახელმწიფო საქმეებში, რადგან ის, რისთვისაც თქვენ ვერაზავით მობრუნდებით, პიონერები XII სუბსიდიის დიდ საქვეურო საქმეებს ერწყები. ჰევენის დოკუმენტში მნიშვნელოვანია თქვენის პატარა ხელებით გაწეული შრომის შედეგი.

თქვენ მომინებებით სწავლობთ, ეხმარებით ჩამორჩენილებს, უმცროსებს, წარმატებები გაქვთ სპორტში, მხატვრულ თვითშემოქმედებაში. უფროსების დახმარებით ებრძვით თქვენს მუშაობაში ფორმალისმს, ბულჯობრობას, თავკერობას, სხვის მომედრობას, სასიურობას, უველოფერს, რაც ჩვენს საზოგადოებას ხელს უშლის წინსვლაში.

ახლა თქვენი მთელი ყურადღება იქით არის მიმართული, რომ დირსეულად შეხედვით საკავშირო კომკავშირის XX და რესპუბლიკის

ახალგაზრდობის XXXIII ურილობებს. თქვენი უველოზე ძვირფასი სარქუარი კი თქვენი კარგი სწავლა, წარმატება, რომანტიკული მგზნებარებით სავსე პიონერული მუშაობაა... წარმატებებს ვისურვებთ და ჩვენის მხრივ აღვითქვამთ ყოველმხრივ დახმარებას, თანადგომას. ჩვენ საქვეურო ცნობილი გავლელი მოწინავე პიონერული ჩაშვებულების, ჩაშვების, რგოლების მიღწევებს, უველოფერს ახალს, რასაც თქვენ საკავშირო პიონერული მარშის გზებზე მოაპოვებთ. ეურნალ კლავ დიდ აღვიღს დაუთმობს თქვენს მხატვრულ შემოქმედებას, ტექნიკურ ძიებებს, ბუნებისა და კულტურის ძეგლთა დაცვაში გაწეულ შრომას. მომავალი წლის იანვრის ნომერში გამოცხადდება ნორჩ შემოქმედთა კონკურსი დევიზით: „ოქტომბერი ჩვენს გულშია“, რომელიც მიეძღვნება დიდი ოქტომბრის 70-ე წლისთავს. თქვენ აღბათ უკვე შეივარებ ჩვენი ახალი განყოფილება: „საკმელო კოსმოსში“, რომელსაც პროფესორი არჩილ ბეთინელი უძღვება და „კლასიკური ინფორმაცია“ მეცნიერებთა კონსილდის პამელტ მელაძის თვალკობით.

რედკლავამ ბეგრი წერილი მიიღო თქვენგან, რომელშიც იწონებთ რუბრიკებს: „მასწავლებელი, ჩემი კარგი მასწავლებელი“ და „ჩვენი საგანოფერო დარბაზი“. მკითხველთა განსაუფრებელი სივარულით სარგებლობს ნორჩ კორესპონდენტთა ეურნალი „იოსი“, თქვენი ინტერესის მიღმა არ დარჩენილა მისი არც ერთი დისკუსია. ჩვენ გვახარებს თქვენი სწრაფვა, ღრმად ჩაწვდით საკითხებს და გულაზლილად ისაუბროთ მათზე, რე ჩვენი შემდგომი ურთიერთგაგებისა და მეგობრობის საწინდარია. ამაში გვარწმუნებს შეხედრებით თქვენთან პიონერულ ხანაკეში, სკოლაში, მკითხველთა კონფერენციებზე, თქვენი წერილები. განუშოლად დიდაა ამ შეხედრებისა და წერილების როლი, ჩვენთვის, რედკლავის მუშაობისათვის. იმისი გვეხმარებთან განუშოვტილო ვითო რესპუბლიკის პიონერების ცხოვრებას ეველა საქმის კურსში, აღლო ავლოთ მომინების მთავარი მიმართულებას და უფროსი მეგობრის, წინმაველი მეგზურის გამამხნეებელი, წამქმნებელი სიტყვა ვუთხრათ საქართველოს მისარდებს, რომლებიც გაბედულად მიაიჭიებენ პიონერული მარშის მარშუტებზე.

კეთილი იყოს ჩვენი მეგობრობა ამ სამომავლო გზაზე.

მურნალ „პიონერის“ რედკლავი, სარედკლავი კლავია.

13910

მ.წ. ს.წ. კ. მ.წ. ს.წ. რ.წ. ს.წ. მ.წ. ს.წ. რ.წ. ს.წ. მ.წ. ს.წ. რ.წ. ს.წ.

მამულს უღბას მხარში

ა ე თ ი ა ნ ლ ი ლ ბ უ რ ბ ე ნ ი ძ ე

ელვარებდა მღელვარე და
შემართული წლები;
იჭრებოდა საძირკველი,
ცას წედებოდა სიტყვა;
განახლების, ამაღლების
გზა მოჩანდა ვრცელი...
პიონერთან ერთად გვერდით –
„პიონერიც“ იდგა!

დროშასავით გაშლილ ფურცლებს
თითქოს გული უცემთ,
გული ახალფეხადგებულ და
ენადგებულ ბავშვის;
„იყავ მზადო!“ – გოგო-ბიჭებს
სულში რწმენას უწერს...
„პიონერი“ უპირველესს –
მამულს ედგა მხარში!

ხარაჩოებს, ყაყაჩოებს,
ოცნებებს და ფიქრებს
მკლავის გაშლა სჭირდებოდა
და სათქმელიც ითქვა;
იმ ოფლიან და იმ ცრემლიან და
იმ ღმილიან, იქვე,
პიონერთან ერთად, გვერდით –
„პიონერიც“ იდგა!

ამუნებდა, ამშეენებდა
ქალაქსა თუ სოფელს,
მთვარის შუქზე ჩასცქეროდა
წიგნის ფურცელს გაშლილს;
ის გზები და ის პესები
კვლავ სინათლეს მოგვფენს...
„პიონერი“ უპირველესს –
მამულს ედგა მხარში!

მტერმა მაღა, ვერ დამალა
სისხლიანი ეშვი,

ცას ყორნები მოეფინა,
მშე დანარდილა ბინდმა;
ფეხზე დადგა საბჭოეთი
იარაღით ხელში...
პიონერთან ერთად, გვერდით –
„პიონერიც“ იდგა!

ფრონტზე იყო... უწითლესი
წრფელი სისხლი ღვარა;
იტრიალა დაზგასთან და
არვის დარჩა ვალში.
გამარჯვება სჭვდა ხალხთან
მხვილით და ფარით, –
„პიონერი“ უპირველესს –
მამულს ედგა მხარში!

დღეს ნაკლები შემართება
არ სჭირდება რწმენას,
გახსნილია ოცნების და
სინამდვილის კარი.
ყოველ სიტყვას, ყოველ ფურცელს
გულისგულში წერს და –
პიონერთან ერთად, გვერდით –
„პიონერიც“ არის!

დროშად შლიდა ყელსანევეს და
აფრიალებს დღესაც;
ხვალაც, ზეგაც – სინარულად,
სიყვარულად გაშლის;
სიტყვად, საქმედ, მაღალ რწმენად,
უსასრულო ლექსად –
„პიონერი“ უპირველესს –
მამულს უდგას მხარში!

საბჭოეთის კ.კ. მ.-ს. და
ქ. ი. ლენინის სახელის
პროცადა რკაპრიახის
ახალგაზრდი საბჭოს
ყოველთაობა
საბჭოთა მანდალი

პიონერი

ბაჟორის
1926
ნოღაჲ

საბ. კ. მ.-ს. ბაჟორისელო. 12 დეკემბერი 1986

ეს დასაწყისი არდასრულებია

არავის შეუძლია. — მავთულბადის მაღალ ღობესთან მივიდა და ზედ მოდებული ლიანების ფოთლებს შორის გაიჭვრიტა. კაპიტანი წოვნით გულდაგულ იყრებიდა ხის კვლიდან ასსლეტრი ბურთს.
— პრივეტ, კაპიტანი! — გასძახა მას ბიჭმა და ხელ

მოდის რაა

1

მთელი კვირა თითქმის გადაულეზლად წვიმდა. ამ შუა ზაფხულში უჩვეულოდ აცივდა და დილაუთონია ღრუბლები აკიაფებული ცა რომ გამოჩნდა, ყველამ შეუბით ამოისუნთქა. ზღვისპირა პარკი, რომელიც აქამდე მოწყვნით იცრემლებოდა, კისკისა ფერებით აღაქვდა და ახმარდა.

ის იყო, კურანტებმა რადიორეპორტორში შეიდგურ ჩამოკრეს, რომ ზედ პარკის შესასვლელთან რძისფერი „ლადა“ განერდა. ორი ხელჩანთიანი ბიჭი სწრაფად გადმოვიდა მანქანიდან და ისეთი ანჭარებით შევიდა ბაღში, თითქოს მადეგარი კულოდეთ ვინმე. კორტებს რომ მიუახლოვდნენ, შედგნენ. შორიასლოდან პატარა ბურთის თანაზომიერი პაგაბუფი ისმოდა.

— კაპიტანია, — თქვა ერთ-ერთმა, — ხმაზე ვცნობ. გესმის, რა თანაზომიერად უპაგუენებს? ჩვენთან მასე სხვას

დაუქნია. ისიც შედგა. მოხვდა და მისალმების ნიშნად ჩოვანი აღმართა.

ბიჭებმა ღობეს შემოუარეს და შესასვლელს მიაშურეს. კაპიტანს ყურადღება არ მიუქცევია მათთვის, ბურთები არ ირიფა და კვლავ ვარჯიშს შეუდგა.

„კარგად მუშაობს“, — გაიფიქრა მეორე ბიჭმა, როცა ვარჯიშით გატაცებულ ყმაწვილს დააკვირდა. თეთრკანტიანი ღრუჯი ბიჭმა და ქათქათა კედები ეცხა... საკმაოდ მაღალი იყო, გამხდარი, გრძელკლავება, ტვერად ედგა და

უღვერად აქოჩრილი შავი, ხშირი და სველი თმა.

ვიდრე ის კვლელთან მოვარჯიშე ყმაწვილს ათელიერებდა, მისი ამხანაგი გამოეწყო და გასძახა:

— კაპიტანი! სპარინგ-პარტნიორი არ გინდა? — მოაჯირთან ატუხულ ბიჭზე ანიშნა და მერე ამხანაგს მოუბრუნდა: — გინდა? გადი! შეგარია, ისე ნუ უყურებ.

ბიჭი უგერგილოდ აიწურა: — რა ვიცი. თუ თანხმია, გავალ, — და ის იყო გასა-

დელისაკენ გაეშურა, რომ კორტებზე რამდენიმე ბიჭი გაიშინდა.

— თქვენ რა, ღამით არ გიძინიათ? — შეგობრული ღიმილით იკითხა ერთმა მათგანმა და კაპიტანს გახედა, — ჩვენი კაპიტანი მგონი ათაუებს ვარჯიშს და ჩვენ კი ჯერ არ დაევიწყია. აი, კაპიტანი შესმის, ასეთი უნდა: მავალით ყველასათვის! — ირგვლივ მიმოიხედა და ისე იკითხა: — არ ვითამაშებთ?... თუ გინდათ, წყვილ-წყვილად, სანამძლეოზე... ოთხი „პეისი“ და ნაყინი...

— უხანოთ, — ჩაილაპარაკა წიგამიშორარველებმა ბიჭმა, — კაპიტანი როგორც იტყვის. ჯერ მინდა ლერი შევახედო.

— სტუმარი? — გახედა წითურმა მოაჯირს მიყრდნობილ ასალგაზრდას, — ყოჩაღ, ლერი, ძალიან გაგიბედავს.

ბუჭებში ჩონჩქოლი შეიქნა. მაშინვე განდნენ პროგნოზისებში: ვინ ვის? კაპიტანი კი, რომელიც ყურადღებას არ აქცევდა მათ, ახლა განაპარა მოედანზე გასულიყო და ბურთის მოწოდებაზე ვარჯიშობდა.

მალე ასალგაზრდებს რამდენიმე ქალიშვილიც შემოემატა. თანდათან ფართოვდებოდა მათი წრე. ერთი-ორი გამძლეულ-გამომვლელიც შემოეხეტა გულის გადასაყოლებლად, ზოგი ცნობისმოყვარეობით, ზოგიც ისე, შემთხვევით.

კაპიტანმა ერთ დღეილას თავმოყრილ მეგობრებს გაამოხედა, რას შერებოთ, მიხვალთ რომელიმე სათამაშოდ თუ არაო.

წითური ისევ ახმაურდა:

— კაპიტან, აი, ამ ბიჭს გაძლეო დღეს შესაბამელოდ და, აბა, შენ იცი! — ლერის დაადო მხარზე სვლი.

ყველამ გაიყინა, ახლა იმაზე შექნეს ჩონჩქოლი, თუ ვინ იმსახუვდა.

— ზურამ იმსახოს, — მორიდებით თქვა ლერამ და გვერდით მდგომ მეგობარს შეხედა.

— ო, მოდიში! — არ დაეთანხმა წითური, — მაგი კაპიტანს უღევდა ყოველთვის. მე ვიქნები.

— იყოს, ბუკა იყოს!.. — შესძახეს აქეთ-იქიდან. წითურსაც არ დაუყოვნებია, გადაახტა მოაჯირს და სამსახლო კოშკის საფეხურზე შეიხედა. სერიოზული სახე მიიღო და პათეტიკურად გამოაცხადა:

— ვიწყებთ საფინანსო შესვედრას რესპუბლიკის პირველობაზე. პრიზი: ოთხი „პეისი“ და ამდენივე ნაყინი. თამაში ერთ პარტიად!

ლერი თავისი მოედნის კუთხისაკენ მიდიოდა და ლოკები ეწყოდა. რამდენჯერ გასულა შეჯიბრებაზე, ვინ მოთულის, მაგრამ რატომღაც ავტორიტად არასოდეს აფორიაქებულა. მაშინაც კი არ ლეღვდა ასე, მოსწავლეთა შორის საქართველოს ჩემპიონატის ფინალში რომ გადიოდა სათამაშოდ.

ირგვლივ მიმოიხედა. მოაჯირს საკმაოდ შემოსდგომოდ ხალხი. ზოგს ტრიუნფულად დეპეჩირა ადგილი. ასალგაზრდობილი ამხანაგები კი ერთად შექუჩებულყვანენ და ცნობისმოყვარეობით შემოაყურებდნენ.

ლერამ უნებლიეთ მოწინააღმდეგეს გახედა მუშტ-

რის თვლით: ნეტავ რას წარმოადგენს? ტექნიკა, ეტყობა, კარგი აქვს, მაგრამ ტაქტიკა? მერე, თამაშს ლოწყვ უნდა. ეს ბიჭი კი არ ჩანს მაინცდამაინც ძლიერი. კაცმა რომ თქვას, გოვსახეთი მოქნილი და მსუბუქია... არა, ეს დედამამო საშიში არ უნდა იყოს ჩემთვის... გაოფქვრა და ერთბაშად დამშვიდდა.

ამ სჯამით თამაში ისე დაიწყო, სერიოზულ მომზადებას ვერც კი მოასწრო და პირველივე მოწოდება გაიშუპარა. ახლა მეორე კოშხეში გადაინაცვლა შემდეგი მოწოდების მისაღებად. გულსისყური გაიმხეილა, ყურადღება დაძაბა, მუსხლემები ოდნავ ჩაიწოჭა, ჩოგანი მომიჯრჯა და გაირინდა.

ბურთი ტექნიკურად მიიღო და დააბრუნა, მაგრამ მაშინვე მიხვდა, ძნელი პირდა ელოდა და აფორიაქდა. იცოდა, ასეთი განწყობილება ვერაფერი მოკავშირე იქნებოდა მისი, მაგრამ რატომღაც ვერ იქნა და ვერ დამშვიდდა.

თამაში თანდათან ვახურდა. როგორღაც თითქოს შეძლო მისი გაწონასწორებაც, მაგრამ გვიმი მაინც წაყო.

უსიტყვოდ გაცვალეს მოედნის და ასპარეზობა განაგრძეს. ახლა მოწოდება ლერისი იყო და შევიდა, რამდენადაც შეიძლებოდა, მთელი გულსისყრით, ზუსტად და ოსტატურად ეთამაშა, მაგრამ ანგარიში უკრა და ვერ წაიყვანა, ვერ იქნა, წინ ვერ გავიდა, და ისევ ანერვიულდა. ეს კაპიტანი რაღაც უცნაურად, აბაღუბდად თამაშობს: საეგები თავისებურად, სწორად სრულიად უსაფუძვლად გამოდის საფეხთან, სულ შეტევება, დაცვა არც კი ახსოვს... და მაინც ვერაფერს უხერხებს. ბრაზი მოერია. ვერ იქნა და ვერ მოუერო მოწინააღმდეგის თამაშის სტილს და ქელას ქელაზე ჰკარგავდა.

თავისი გვიმიც რომ წაყო, უკვე დაიბობდა. მოედნებს რომ ცვლიდნენ, მრუდვდ გააყოლა თვლი მოწინააღმდეგეს, მაგრამ ბატყო, კაპიტანი ზომამზე შეტად დაღლილიყო და იმედი მიეცა.

მოედნები რომ გაცვალეს, კაპიტანი ლობესთან მიღმულ გრძელ სკამთან მივიდა, სადაც ნივთები ელავა და პირსახოციც სახე მოიწმინდა, მერე ენერგიული მოძრაობით გაისინა გულამბარი, პიჯიმის ზედა ნაწილი გადაიძირა და თეთრ, მოკლესახელოებთან მაისურში დარჩა. დინჯად წამოვიდა მოედნის კუთხისაკენ, ბურთები აკრიფა და მოსაყრდებულად მოეშადა, მაგრამ მოწინააღმდეგეს რომ შეავლო თვალი, გაკვირვებული შედგა. ბიჭი უძრავად იდგა, გამშრალი, გაოგნებული. ხელები უძღურად ჩამოეშვა, ჩოგანი ხელჯოხივით დაეჭვინა და

გამტრებული შემოყურებდა. კაბიტანმა მინც გადაწყვიტა, შეკრულუბინა მოიწოდებდა, ნელა აღმართა ჩოგანი, რომ ლერის მოესწრო მომზადება, და ბურთის შეგდება დაიპირა, მაგრამ რომ დაატყ, სტუმარი ბიჭი სულაც არ აპირებდა თამაშს, მძიმედ დაუშვა სხელი და ვაიცივით გამოხვდა მეგობრებს, თითქოს მათგან ელოდა პასუხს, რას ნიშნავდა ეს.

ლერის ხმა არ ამოუღია. კარგა ხანს იდგა ასე რეტ-დღისმედივით. მერე უღვირვად მიაგდო ჩოგანი და ბიჭებისაკენ წამოვიდა ნელი ნაბიჯით. გვერდულად შემოაჯდა მოაჯირს და თვალებით ზურა მოძებნა. ის ცილვე გაკვირებული მისწერებოდა მას, ვერ გარკვეულიყო, რა ემსება.

— რა, თქვენი კაბიტანი ვიღოვ? — ცოტა არ იყოს, უკმაყოფილო იკითხა ნერწყვამშრალმა ლერით და მწყურბრად დაეცქირა მეგობარს.

იმას ხმა არ ამოუღია. ვერ მისვდა, რას საყვედურობდა სტუმარი. და როცა ერთ-ერთმა ბიჭმა ვაიცივით უხარხარა ლერის, როგორ, შენ ვე არ იცოდი თუ რაო, და იმანვე რომ თავის გაქნევით უპასუხა, არაო, ისეთი ხარხარი ატყდა, მოთლად შეზანზარდა იქაურობა.

კაბიტანი დაბნეული იდგა და უარზოდ შეჰყურებდა მოხარხარე ამხანაგებს. არ იცოდა, რაში იყო საქმე, თუმც იფიქრებდა, თვითონ რომ იყო ამის მიზეზი და სასწავლებელი მიუბრუნდა ბუკას, რომელიც სხებში ნაკლებად როდი იჭაბებოდა.

— პა, გაგაგრძელებოთ თუ არა თამაშს?

ბუკა ამავე შეკითხვით ახლა ლერის მიუბრუნდა. ამაყილმა ამბოვით შეხვდა კაბიტანს, ათავალ-ნათავალიერა და გამოსწვევად განაცხადა:

— შე გოგოებს არ ვთამაშებო, საერთოდ.

თითქოს დასტურევა კაბიტანმაო, თვლი ვერ გაუსწორა მას ლერით და სახე მოარბადა. სიჩუმე ჩამოვარდა. ყველამ იცოდა, კაბიტანს არ უყვარდა სტუმრობა და შედმეტვი ლაბარაკი. ბუკამ სცადა როგორმე განემუხტა დამბულობა:

— გამოდის, რომ წაგებულად აღიარებ თავს! — ვას-ძანსა ლერის და მერე იმდენ რიხით გამოაოხხდა: — ძიარ-ფარო მყურებულაო! იმის გამო, რომ მოწინააღმდეგემ უარი განაცხადა თამაშის გაგრძელებასზე, მოგება მიეკუთვნა ნინიო კორაქეს. ამასთან აღიარებული იქნას იგი საქართველოს ჩემპიონად ბიჭებს შორის, რადგანაც სძლია ამ ტიტულის წინაწდელ მფლობელს — ლერი შირენაშვილს, და ამით დაამტკიცა, რომ ლეკვი ლომისა სწორია, ძუ იყოს, თუნდა სვადია... გაუმარჯოს კაბიტანს! ვივა, კაბიტანს!..

ასადგაზრდებმა თვილ-ნივილი ატყეს. ლერიც იციონდა ცალყუბად, მაგრამ სახე მწყვედ უწურდა. ბუკას სახუმარო ნათქვამი, მიუხედავად მისი აბსურდულობისა, სილის გაწინაბიით გვემა, ერთგვარი პროფესიული შეურაცხყოფა იგრძნო და მოიღუშა. ისეთი განცდა დაუფულა, თითქოს მართლაც დაპარგოდეს ტიტული, და ახლად მისვდა, რა სათუთად უნდა მოეპყრა კაცი საჩქელს, რომელსაც ატარებ. ცოტა არ იყოს, მძულვარებით გა-

სედა კაბიტანს. იგი ჩაფიქრებული იდგა, უძრავად წარსმუნებულად, მერე უცებ წელში გასწორდა და მსახიროვნოაგნადებული სწორი, მტკიცე ნაბიჯებით წამოვიდა მოაჯირთან თავმოყრილი გოგო-ბიჭებისაკენ, შედგა, ჩოგანი ჩამოიღო, მოხრილი ფეხის მუხლზე რამდენჯერმე მსუბუქად დაიკრა და ცოვად იკითხა:

— რას უდგევინაო?
ამის თქმა და იქაურობის დაცლა ერთი იყო. მსოფლიოდ მოაჯირზე შემოსაკუპული ლერი და სკამზე დანმა. შავხვებით ჩამოხდარი თავჩაქინდრული ზურა დარჩენ.

ქალიშვილმა „მარკატელით“ გადმოაბიჯა მოაჯირს და ზურას გვერდით მიუჯდა. ხელმშუა მოქცეულ ჩოგანს ასოვალად აკაკუნებდა და გაურკვეველი მიმართულებით იტყობებოდა დადლილი შურისა.

— დაგემთავრებინით მინც, — უგვემურად ჩაილაპარაკა ზურამ ისე, რომ ამხანაგებისათვის არ შეუხვებეს, — საინტერესო იყო, რა იტყებოდა.

ხმა არ ამოუღიათ არც კაბიტანს და არც მის მოწინააღმდეგეს. წამით სიჩუმე ჩამოვარდა და სწორედ ამ დროს იქვე, გვერდითი სკამიდან შემოესმაო:

— წაგებდა ჩვენი კაბიტანი... — და სამთავემ იქით მიიხვდა.

თავისუფლად ტელკამზე მათი ტოლმა ბიჭი იჯდა, საშუალო ტანისა, ჩახკენილი; მოხვედ შეკრებილი აჯუგრული სველი თმით, — ვტყობა, ეს-ეს იყო ზღვიდან ამოსულიყო, — სახედამწვარი, სქელტუხი, დაკუნთული; ფეხები რიკულის ზედა ძვივზე შემოეწყო, ხელში ბაჭთაბიტი გადაეშალა და საზურგეზე არხკინად გადაწოლილი, ნახევრად მათკენ შემობრუნებულიყო. მან საქმის მცოდნე კაცივით დინჯავდა და დამაჯერებლად განავრძო:

— იმიდეს შევდობას უშებდა, პოლის და პოლის, არ შეიძლებოდა ამას არ გინა თავი, უზარალოდ, მოწინააღმდეგემ ალლო ვერ აულო. არ ვიცი, ასე რამე დაბნია. ასეთი უარზოდ გამოსვლები ბადესთან დაუსჯევლად არ უნდა დატოვო კაცმა...

სამივემ ერთმანეთს გადახვდა გაკვირებით. ღერობ ტუჩებში მოკუბა და თავი ისე ჩააქნია, თითქოს უთანსშედა უცნობ ბიჭს, მართალია ხარო.

— კაბიტანი ვანტურაზე მიდიოდა... მაგრამ ასე თამაში ყოველთვის ვერ გაგიმართლებს.

კაბიტანი უკმაყოფილოდ წამოიღდა. მწყურბრად შეხვდა მოქაღვლე ბიჭს და სხადამლა, მაგრამ საქამოდ უქმეხად უთხარა:

— იცი, რა გითხრა?.. ჯერ წესიერად დაჯექი, ფეხები ჩამოიღე, თორემ ღამის თავზე შემოგავწყო... პოდა, მერე ილაბარაკე!

ბიჭმა ერთი უღადრეულად ახედა ქალიშვილს და ჩაფიქრდა, თითქოს ყოყმანობდა, შეგვრულუბინა თუ არა მისი ბრძანება. მერე ისეთი მანერით, თითქოს ამდღისო, გასწორდა.

უნებრული ღუმელი ჩამოვარდა. უცნობი ბიჭი უწადინოდ, წელმოწყვეტილივით ზანტად წამოიღდა, მძიმედ აიქნია ხელი, კარგად იყავითო.

და გასახველისაკენ გაემართა. უკან, ქაშირიდან თეთრი პერანგი ამოჩანოდა, ფეხზე ზონარი შესწოდა, მგერამ ისე არხეინად შიბიჯებდა, ვითომც არაფერი.

— ვინ არის ეს ბიჭი? — იკითხა ლერიმ, როცა უცნობი თვალს მიეფარა.

ზურამ ცერად გასედა კაპიტანს და უკმაყოფილოდ უკითხა:

- არც შენ იცი, ხომ, ვინ არის ევა?
- საიდან უნდა ვიცოდე? — შეფიქრიანდა კაპიტანი.
- რა ვიცი, — ეჭვს ვერ ფარავდა ზურამ, — ამის წინათ, ვარჯიშის შემდეგ სწორედ ე მაგ სკამთან კარგა ხანს იდექით ერთად და ლაპარაკობდით.

- როდის?
- თუ არ ცვდები, გასულ ოთხშაბათს.
- ქალიშვილი ჩაფიქრდა. გაახსენდა.
- ჰო, იყო. მაშინაც მაგის მსგავსი ფილოსოფოსობა დამიწყო... რაღაცეებს მეკითხებოდა ჩოგბურთის შესახებ, აღარ მახსოვს.

— ვინ არის? კარგად თამაშობს? — დაინტერესდა ლერი.

— თამაშობს არა!.. — ავდებულად წამოისროლა ზურამ, — მის დღეში ჩოგანი არ სჭერია ხელში. ისე, თეორეტიკოსია რა... უეფარს აქ ყოფნა. ხანდახან შემოეხეტება ხოლმე.

— შენ რას გიშლის? ალბათ მოყვარულია, — გამოეკომპა კაპიტანი უცნობს.

- მოყვარული არა!.. ვიცი, რისი მოყვარულიცაა.
- ვინაა, რა კაცია? — ვერ დაეკმაყოფილებინა ცნობისმოყვარეობა ლერის.
- არის რა... ერთი ავარდნილი ტიპია.
- არა, ისე დიდი აჩანულ-დაჩანული ვინმე კია, — უსიამოვნოდ ჩაილაპარაკა ქალიშვილმა.
- ვითომ არ იცი, ვინცაა! — გამომწვევად და თანაც წყრომით შესედა მას ზურამ.

ამან ისე გაკენწლა კაპიტანი, რომ მთლად აუღვარდა: რას მიქვიან, ვიცი და არ ვამბობ? საიდან უნდა ვიცოდე, და ან თუ ვიცი, რატომ უნდა ვმაღავდეო.

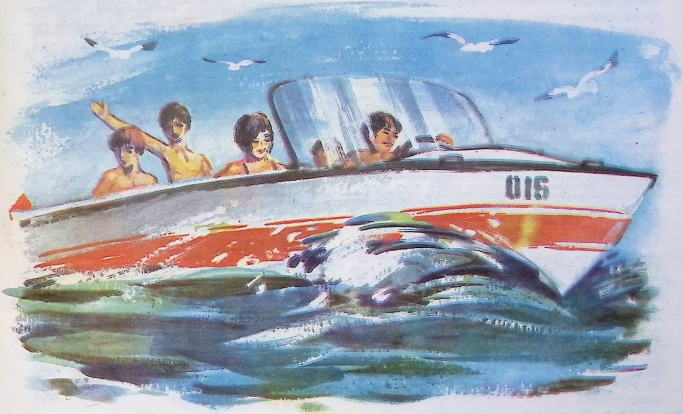
ზურამ შეატყო ქალიშვილს გადამტეხული ბოზობრობა და ცოტათი შეარბილა კილო:

- მართლად არ იცი?
- არა.

— გუმა ან გავიგია? მთელი ქალაქი აკლებული აქვს. ერთი შერეკილი ვინმეა. მეონი ნორმალური არც კია.

კაპიტანი ჩაფიქრდა. ასეთი ვინმე არ გეგონა არასოდეს და არც არაფერი საქმე ქონია მასთან. მხოლოდ ეგ იყო, რომ ამას წინათ შემთხვევით გამოელაპარაკა ის ბიჭი, და შორჩა. მეორეც ახლა... მგერამ ამ ზურას მანც რა აბრაზებს ასე ძალიან?

არაფერი უთქვამს. წყნარად შეათვალიერა, სად ვარჯიშობდნენ გოგონები და მათკენ გაემართა.

წვიმებს მშრალი, ანკრა, ნადდი საზღვაო დარეუბი მოჰყვა. სხვა იერი და ლაზათი შეიძინა ქალაქმა. ერთ-ბაშად მომარაგდა ხალხი ქუჩებსა თუ პარკებში.

ლერი კორტებს აღარ ეკარგობდა, დიდიდიან საღამომოდ ცხელ ქვიშაზე კორტიანობდა და ერთბაშად ისე დაიბრუნა, ადვილად ვეღარ იცნობდა. ერთ დღეს დილით მანაც წავიდა კორტებზე, მაგრამ შესვლა გადმოეფიქრა და ლანგნამოდებული ბაღის ღობიდან მალულად უპვრებდა ვარჯისს.

პროფესორული თვლით დააკვირდა ნინიკოს და აღმოაჩინა, რომ მართლაც ვაჟური შემართებითა და მოძრაობებით თამაშობდა იგი: მოკლედ ჩაჭრილ ბურთის გრძელი, პავრი შუყვარული ნახტომით „შმაგვით“ იღებდა. გოგონები ასეთ ბურთზე ჩვეულებრივ მოკლევადიან, სწრაფი ნაბიჯებით მიდიან და ცდილობენ ოდნავ ჩამსვლულგამა მიიღონ იგი. ვახსენებ, გურამ მასწავლებელს რომ არაერთხელ უთქვამს ეს და ახლა კიდევ უფრო დარწმუნდა მისი ნათქვამის სისწორეთა. სულ ორი-სამი გოგონა დაასახელა მაშინ მან, რომლებიც ასე ბიჭურად თამაშობენ, და, რაც მართალია მართალია, ყველაზე მეგრები არიან. მაგრამ რად გინდა? ერთი თარგიდან არიან გამოპოვილები: დაბევერილები, უენოები, უხასიათოები, — როგორც ეს კაბინანი.

ვახსენდა მასთან ორი გვიმის წაგება და უხსიამოდ დააგა ყელზე წერწყვი. გული მოუვიდა თავის თავზე: რა ადვილად, რა ბრძვილად გაიფუჭა სახელი.

ამის შემდეგ პირი აღარ უქნია აქეთ. ყველას ეკრძალებოდა. ნინიკოს დანახვაც სომ აღარ უნდოდა. კაცმა რომ თქვას, სულაც ამიტომ ამოიკვეთა ფესი კორტებზე.

თითქმის მარტო დარჩა. სასტუმროში მეზობლად არავინა ისეთი, კომპანიონად გამოადგეს, ამ ქალაქში კიდევ სერიანად არავის იცნობს, ვარდა შურასი, რომელსაც თბილისში დაუბეგობრდა მოსწავლეთა სპორტაკადემი, და ისიც სულ ამ გოგოსთანაა. სეტა რა ნახა მკეტიჩარაში?

ინატრ, სეტაც მალე ჩამოვიდოდნენ წვენიები, როგორმე იქნებ თავი დაეღაწიო ამ მოწყვეტილობასო.

ზღვისკენ დაეშვა. შედარებით სავალთი ადგილი მოქმენა და ტანთ გაისადა. ის იყო, წყალში ჩასატრამდ მოეშადა, რომ შორიანლოდან ვიღაცამ დაუქანა. იცნო შურა. იღვა სახანაოდ გამაზღებული, თვალებზე სვლინ-გულაფარებული, მეორე სელი მადლა შეემართა და უქნევდა, რომ ამდენ სალხში ლერის კარგად გაეჩინა, ვინ ეძახდა.

გაუხარდა. დაავლო სვლი თავის ტანსაცემელს და მასთან გადაბარდა.

— სადა ვარ, სად დაგვეკარგე? — მაშინვე მოაგება მეგობარმა და ერთი მუჭა მშესუმშირა ჩაუყარა მუკში. — გუშინ მთელი დღე გექმებო. სასტუმროშიც ვიყავი თუ და გივი. ამის წინ კიდევ მუ და ბუკამ მთელი პლაკი გადაბარებოთ...

ლერიმ არ იცოდა, როგორ გამოშვარალიყო მდგო-

მარობიდან. ყახიდად რაღაც უპასუხა და საუბარი სხვაზე გადაიტანა.

ვიდრე ესენი ამ ლაპარაკში იყვნენ, ზღვიდან ფრტუნია და თმების სწორებით ნინიკო გამოვიდა... ლერიმ ახლა შენიშნა, რომ შურას ჩანთასთან სხვა ჩანთაც იყო, ეტყობა ნინიკოსია, და ერთბაშად მოიმაღა.

ნინიკო ლერის ონდავი თავის დაქვევით მიესალმა და ქვიშაზე დაჯდა ფეხებგაწვართული.

შურამ მაშინვე შენიშნა ამხანაგის ფერისცვალება და უხერხულობა იგრძნო. აღარ იყო, როგორ მოქცეულიყო. უკვირდა, ნუთუ იმ ორმა გვიმმა, რაღაც მასხრობა-ღობაზეცა შექმნა ლერისა და ნინიკოს შორის ასეთი წყალგადაულახავი ურთიერთანწყობილებაო.

საუბარი არ ეყოობოდა. უმეტესად დუმდნენ, მოწყნებით იმსდნენ და ზოგად გაპოვებულად. კიდევ კარგი, ბუკა გამაჩნდა, რომელსაც ნათიაც მოყვებოდა, და ერთგვარად შეიკვლია ვითარება.

— ნახე, როგორც, იქნა, ეს კაცი? — შორიდანვე მიამახა ბუკამ შურას და შერე ლერის მიუბრუნდა: — შენს ძმენაში ვართ, ძმაო, სად დაგვეკარგე?

ნათიაც მიესალმა ლერის და სახანაოდ მოეშადა. ბუკა კი მაშინვე ჩახტა წყალში, მაგრამ ღრმად არ შეუცურავს, გაიტყალაშენ-გამოიტყალაშენა და ისევ ამოვარდა ზევი.

ნაპირთან, სულ ახლოს, მოზანავე ხალხში წელი სვლითა და მოხდენილი ლავირებით ჩაიარა მამული სამსახურის პატარა გლისერმა. ვიღაც თმაგაბურძენილი, წელამდე გამოშვარებული, სრომლისფრად დაფორილკუნთობიანი ბიჭი მოათავდა მას და ისე აცეცებდა თვალებს, თითქოს ვიღაცას დაექმბო.

— ბიჭუბო, ბიჭუბო, — წამოვარდა ბუკა, — ნახეთ, ეს გუკა არ არის?

ყველანი დააკვირდნენ. მართლაც გუკა იყო. ისე არჩინად მიადუყდუყებდა ნავს, თითქოს მთელი ეს ქვეყანა მისი მოფლიციოს. ვიდრე სხვები რამეს იტყოდნენ, ბუკამ ყვირილი ატეხა:

— ეგო, გუკა! — ხელს უქნევდა და ცდილობდა აქეთ მოესდებინა.

გუკამ გაოგნა. მიმოხილო თვალი იქაურობას და რომ შენიშნა ნაპირზე მოყოფნი, თავი დააქნია, გავიეყო, და გლისერიც მოატრიალა.

პატარა, თეთრი ნაწი თუსთუსით მთავდა ნაპირს.

— აბა, ჩამოცვიდნით! — სვლი დაუქნია ყმაწვილებს გუკამ.

პირველი ბუკა გაქანდა, სტაცა სვლი ნათიას, მაგრამ იმან თავი მოიკლა, არ შემოძლია, ვერ ვიტან მავას, მაშინვე თამბურე მუქვევია. ლერი ადვილად დათანხმდა — ასეთ სიამოვნებაზე უარს როგორ იტყოდა? შურა ნინიკოს შეაჩერდა, თანშობას თუ იტყვიას. ნინიკომ სწორად შეაფასა სიტუაცია: რომ არ წასულიყო, ბიჭებს სიამოვნება ჩამოწარებდა, და ახლაც თვითონ განხდა თხოვნი თავის დრობის:

— შენც წამოდი, რა მოვიგა?
— გადარიე, გოგო? — ციფ უარზე იღვა ნათი, — ხომ

გამჭირა სული... შენ მე რას მიყურებ? წადი. მე ტან-საცმელთან დავრჩები.

ნინოკა გუბუღდავად, მოკრძალებით გაემართა ნაი-საკენ. ვახარებულმა ბიჭებმა ციციმი ჩასვეს შიგ და აქეთ-იქიდან ამოუსხდნენ. გუბუგამ გლისიერი დახსრა, მარდად შემოკარიალა და თამბოზონედ გაეცურა სიღრ-მისაკენ. ისე დაირიდებლად, ხელილით გააქანა, ლამის თავზე გადაველო მომანაწე მუცლის. ნაიოს რომ ვასცდ-ნენ, უკანმოუხვდავად გამოსძახა ნინოკოს:

— კაბიტან! საით გვიბრძანებ? წყალში, ხომ იცი, კა-ბიტანი ყველაფერია!

ბიჭები ხალისიანად გავსმიაწენ გუბუკას. უინ რა თქვა და ვინ რა. ნინოკოს სმა არ ამოუღია. თავაღურელი და თავალემოჭურული გააყვლიდა პორიზონტს. ნიაყის გრილი ნაკადი თმებს უწეწავდა და ხედვას უძნელებდა, მაგარმ ის სიათრუნებდა ეს, აღტაცებისაგან დამუნ-ე ვეულებოყო.

გუბუკამ აზარტულად, ისე მკვეთრად მოატრიალა ნა-ვი, რომ ფერდით ტალღებს გააკრა. გულაფანცქალებ-ბულუცა ყმაწვილებმა სისხარულის ყიფინა დასცვეს.

ცოტა ხნის შემდეგ მათ წინ რეიდზე მდგომი ორი მოდარაჯე კატარა გამოჩნდა და გუბუკამც უკან მოაბ-რუნა თავისი მანქანა.

— იქით აღარ შეიძლება, სახლვარია, — ხმადაბლა, სე-რიოზული ტონით თქვა და დიაგონალურად კვლავ სიღ-რმეს შეუჩუქა, სადაც წერტილებივით ჩანდნენ ერთიმეო-რისაგან შორიშორს ატივტივებული მეთევზეთა პატარ-პატარა ნავეები.

იქიდან გუბუკამ ისევ ნაიორისაკენ გამოაქანა გლისი-ერი. ნახევარი გზა არც კი გაველო, შემინდა, რომ მათ სა-პირისპიროდ მთელი სვლით მოქანდაცდა ასეთივე მან-ქანა, რომელშიც სამი თუ ოთხი კაცი იყო. ერთი მთვან-ი ფეხზე იდგა და მუქარით იქნევდა მუშტს. მათ უკან ტატივით მოსდევდა მისადგმელი მოტორიანი ნაცრის-ფერი ნავი.

გუბუკა უცებ აწრიალდა. საფანგი მომწყვედელი ნა-დირივით მიმოვალო თვალად იქაურობას. სცადა, გასხლ-ტომოდა შემოტევაზე წამოსულ მოწინააღმდეგეს, მაგ-რამ ის უფრო გამოცდილი აღმოჩნდა: მოქნილი მანევ-რით მოუჭრა გზა, წამოეწია და ზედ მიადგა რისითა-და ზაოტივით.

ისეთი ალაქაოთი ატყდა, კაცი ვერ გაარკვევდა, რა-ში იყო საქმე. ვიღაც ტლანქმა, ანაზამა, თითქმის ზან-გივით მსახლა, თმაგაჩილმა სელა ჩასჭიდა გუბუკას გლი-სერს, გასაღები გამოაცალა და ლანძღვა-გინებითა და ხელის კვრით შეუტია ბიჭს. სხევიც ყაყანებდნენ, ხელს იკვრებინებოდნენ. გუბუკა თავს იცავდა, მჯიღელები მო-იშველია, იმათზე ნაკლებს არც ის ყვიროდა. აირივ-დაირივდნენ ყველანი. ნამდვილი მეკობრული ზედასორა გამართა.

ამ აყალმყალში ნაცრისფერი მოტორიანი ნავი მო-ადგათ და ცოტათი დამშვიდდნენ. გენავესთან ერთად ორი მილიციელი იყო, რომელშიც მამონე ჩაებნენ საქ-მეში.

— აი, ეს არის, ეს, ეს ოხერი!... ეუბნებოდა მათ გვი-ძინვარებული შავი კაცი. — მომკლა, აღარ შემძლია მტკი: ის მარამდენედ მიკეთებს ამას. წელან, რომ დავი-ნახუ, ნავი უნდა იყო, მაშინვე მივხვდი, ამის ნამოქმედა-რი იქნებოდა... გაოწონია? მოკვლევ მე გადარეულს! — წაიწია გუბუკასკენ, მაგრამ იგი არ შეუპუა, თავადც გაი-ქანა ანაზამისკენ, თურქ მისი ტროის ტოლაც არ იყო.

მილიციელმა მათი დამშვიდება სცადა, მაგრამ არა-ფერი გუბუკა. ამ ლაღოდამ მსუბუქად წაუთაქა თავ-ში გუბუკას, იმან ითაკილა, ზედ შეაზება ამოდენა კაცს და ვინ იცის, რას იზამდა, ფეხი რომ არ დასხლტომოდა და წყალში არ მოეღო ჩქაფუნა.

— იყავი ახლა მანდი! — ჩასძახა ანაზამა ნინოს მოვე-ბით. — არ გაუკვირ, იყოლ!

— ვის უნდა შენი გაყვანა, დამთხვეულო!... — ზურგზე ცურვით გამოსძახა ბიჭმა და ფეხები აამუშავა, რომ ცო-ტათი გახსლოდა იქაურობას. — პირატებივით შემომე-სიეთო!... აპორდავით ამიტომ რა... ყოჩაღ, ვაყვაროდა არ დაგეკარგო!

— აბა, ჩადით ახლავე! — ახლა სხვებს მიუბრუნდა ან-მახი.

— ეე-ეე! — არ შემდრკობა ბუკა. — ჩადი, რა, ტროლე-იბუსის გაწერება?

— ეე წემი საქმე არაა! — არ ცხრებოდა შავი კაცი. — გადადით-მეთქი, თორემ ძალით გადაგყრი! — დააპირა მკლავში ჩასჭიდებოდა ბუკას, მაგრამ ის გაღიწიქა და თავისთავად აღმოჩნდა ბორტს მიღმა. ჯუჯღუნითა და მუქარით მოუსვა მკლავები.

ერთ-ერთმა მილიციელმა ამაზე პროტესტი განაცხა-და, იქნებ ცურვა არ იცინას, მაგრამ აყლაყუდას სიცი-ლადაც არ ვუც ეს:

— ვიცი, რაც არ იცინას. სულ მაგაზე არ ვეხსებები, შორს ნუ გადინართ-მეთქი, მაგრამ საქმეში ხარ! იმო-დენაზე ვაღიან, იძულებული ვსდები, უკან ვაგდოი და დავაბრუნო... ყველას კარგად ვიცნობ, კორტების ბიჭები არიან... — ახლა უკვე სხვებს დუცაცხანა: — აბა, თქვენც, ჩქარა, მოუსვით აქედან. — უცებ ნინოკა შემინდა და შედგა. თითქოს ახლა დაინახაო, შეცბა, ენა მოიკვინტა და დაბნეული მინაჩრდა. ქალიშვილი ისეთი თვალად უყურებდა, მონუსხულივით მოთოკა. იგი გაუმრკვლად იჯდა, ფეხს ფეხზე გადაადლო და პირდაპირ მიმტრებო-და სახესში, ურჩად და ჯიჯიტად.

— ნინოკო!.. შენა? — უხერხულად მოვალო კაცმა თვა-ლი იქაურობას და მერე მილიციელს მიუბრუნდა დაბ-ნეული:

— ეს ჩვენი კაბიტნის, კორპის ქალიშვილია, დავით სამსონოვიჩის.

— მართლ? — დიმილით შემოხვდა მილიციელმა გო-გონას, — მობრძანდით! ამ საეში გადმოდი, გაგიყვანთ ნაიორზე.

ნინოკა წამით ჩაიფიტდა. მერე მომდრავივით სა-ხეშიც რომ არ შეუსვდავს არავისათვის, ცალკუბდ, გამდლოთო, ჩაილაპარაკა და უცებ ფელფინივით თა-ვით გადაეშვა წყალში.

ლერიმ და ზურამ შუთქმულბოვით შესვლეს ერთმანეთს და იმათაც კაპიტანს მიხაძეს.
 უინ საღ ტოტოტებდა და ვინ საღ. თანდათან იკრიბებოდნენ და ნაპირისაკენ იღებდნენ გეზს. ერთი გუბკალა იყო უკან ჩამორჩენილი. მაინც არ ისვენებდა, ზურგზე გადაწოლი მუქპართი იკლებდა შავ კაცს:
 — პეი, ბალო!.. სრამში პირატ!.. მაცალე ერთი, სულ ჩავძირავ მგ შენ გლისურს!..

ნაპირზე პირველი ნინიო გამოვიდა და დაღლილ-დაქანცული მთუჯდა გვერდით ნათიას. ძლივს სუნთქავდა, მკერდი აუღ-ჩაუღიოდა, თვალები რისხვით ანთებოდა, ხელისგულებით წარამარა იწმენდდა სველ სახეს.

— რა იყო, ვოგო, რა მოხდა? — ვინ იცის, მერამდენად ეკითხებოდა ნათია, მაგრამ ნინიო პასუხს არ ამოხატავდა, მუქპართი იცქირებოდა ზღვისაკენ.

მეორე ლერი ამოვიდა წყლიდან, მას მამინვე ზურა მოჰყვა, ცოტა მოგვიანებით ბუკაც გამოძვრა თავის ქინციანთა და უკმაყოფილო ჯუჯლუნით. გუბკა ჯერ კიდევ შორს იყო. ძველებური ორთქლის სომალდოვით ფას-ფანითა და დგაფუნით, სვენებ-სვენებით, ნელ-ნელა მოიწვევდა ხმელეთისაკენ.

ბიჭები დაბოღმულები იდგნენ და მყვარლად გაჟუკრებდნენ მოფართხულ გუბკას, რომელიც უკვე თითქმის მოსდგომოდა ნაპირს.

— რომ ამოვა, ერთი მგერად უნდა ვეყოთ! — კბილემში გამოსინრა ზურამ და ლერის გახვდა, თუ ამიბაშ მხარსო.

— სამივემ ერთად? — დაიცინით იეთხა ნინიო და აგდებულად შეათვალიერა ყმაწვილები. ლერიმ უხერხულად გადახვდა ზურას. ბუკას გაეცინა:

— გუბკას ჩვენ სამივენიც ვერ ვეყოფით, მხეცია! სწორედ ამ დროს გუბკაც გადმოვიდა ქვიშაზე დაღლილი, კუნთებდაბერილი. დონიჯი შემოირტკა და ბიჭებს შემოხვდა. ისე არვიხინად გაილიმა, თითქოს სურათის გადაღებას უპირებდნენ. უსიამოვნების ნიშანწყალიც არ ანნდა სახეზე, პირიქით, კმაყოფილიც კი ჩანდა.

ხელისგულებით მოიწმინდა სახე, მკერდიდან წვეთები ჩამოიბერტკა და იქით გაიხვდა, საითაც თავდახსნულუბი ეგულებოდა. მაგრამ ისინი აღარსად ჩანდნენ. შორს, მხოლოდ პორიზონტზე ოდნავ შესამჩნევად ლიცილიცებდა მორხუხო ბოლი.

— ე, ხედავთ, — გაიშვირა ხელი იქითკენ, — კვამლი რომაა... არჩევთ? რომელიღაც დიდი გემი მოდის, — თქვა და უცებ ჩაფიქრდა, თითქოს რაღაც მოგაოწონაო. მიმოიხედა ქვიშაზე ირველიც; რაღაცას დაუწყო ძებნა. მერე თავისთვის ჩაილაპარაკა: — ნეტავ ჩემი ტანსაცმელი სად ყრია, თუ იცის ვინმემ? შვიდჯერ გამოვიცვალე ადგილი.

ნინიომ გოაცებით შეანათა მას თვალები. მერე ნათიას გაღებდა მალვით, ანიშნა, ასეთი რამ თუ გსმენია ოდესმეო და დაბალ სმაზე ჩაულაპარაკა:

— მე გეგონა, ნორმალური არ უნდა იყოს ეს ბიჭი. გვიკა ვიკლავა! — უცებ წამოხტა, დასტაცა ხელი თავის ტანსაცმელს, ჩანთაც აიტაცა და გაიშურა შვიდობებულად გამორდა იქურობას.

3

ლერის მთელი ღამე არ უძინია. ვერ მიმხვდარიყო, რა ეცა, რომ თვალს რული არ ეკარებოდა. წრიალებდა, შფოთავდა, ტეხილი უხერხულად. ათასნაირი აბდაუბდა უტრი-ალებდა თავში.

რა უცნაურია! სწირად, საკმარისია ერთი უბრალო შემთხვევა, თუნდაც რაღაც პატარა დეტალი, და ადამიანზე მთლად შეეცვლება წარმოდგენა. ლერის ასლაც თვალწინ უდგას ნინიო: ამაყი, მრისხანე, შეუკავლი, უარს რომ აცხადებს შუთავაზებულ პატივისცემაზე — ნაპირზე ნავით გადაბრძანის, და წყალში გადაეშვება. თანაც რა მოხდენილია!

არა, ნინიო სხვა გოგოა! — ფიქრობდა ლერი და რაც უფრო მეტს ფიქრობდა, მით უფრო უფრთხვობდა ძილი.

დილით თავის თავს გამოუტყდა, — კორტებზე რომ არ წასულიყო, ვერ მოისვენებდა. როგორც კი ინათი, ჩოგანი აიღო და სავარჯიშოდ გაემართა. სულ პირველი მივიდა. შეუდგა თუ არა მოთვლას, სხვებიც გამოიხდნენ: ბუკა, ნათია, გვიკა, რამდენიმე სხვა გოგო-ბიჭი, მაგრამ არც ნინიო ჩანდა და არც ზურა. ბოლოს, როგორც იქნა მოიძვრა ზურა და უსალისოდ ამცნო მეგობრებს, კაპიტანი დღეს არ მოვაო.

ვარჯიშს მალე მორჩნენ და პირდაპირ ზღვაზე გადავიდნენ საბანაოდ. ლერის მოწყენა, რომ უკაპიტნოდ ყველა მოწყენილი იყო და უსალისო...

ჩემი კველი და ახალი მემკობარი

ეურნალ „პიონერს“ დიდი და საპატიო მოვალეობა აქისრია — ჩვენი ქვეყნის ნორჩი თაობის აღზრდა, მასში კომუნისტური მისწოდებულობის განვითარება, პატრიოტიზმის, ხალხისათვის თავდადებისა და შრომის სიყვარულის ჩანერგვა. ბევრის თქმა მოასწრო

60 წლის განმავლობაში ჩვენმა სახელოვანმა იუბილარმა, ბევრი სასახელო აღამაინი გულზარდა ხალხსა და ქვეყანას. მაგონდება ძნელი ომის შემდგომი პერიოდი. მამის გარდაცვალების შემდეგ დედას 7 გოგონა დავარჩით ვასაზრდელი-ბევრი გაჭირვება გავიარეთ, ერთმანეთს ვეხმარებოდით, მაინც დავდექით ფეხზე, მაინც მივალწიეთ მიზანს.

სწავლისა და კითხვის სურვილი დიდი მქონდა. ახლა რომ ჩვენს პატარებს ათასი წიგნი და ეურნალი აქვთ, მაშინ ასე სად იყო „პიონერს“ იყო ჩვენი საყვარელი წიგნიც და ეურნალიც, ჭკუის მასწავლებელიც და გზის გამკვალავიც.

სკოლის დამთავრების შემდეგ მაუღ-კამეოლის კომბინატში მივედი სამუშაოდ. ენერჯია არ დამიზოგავს. დამიფასდა კიდევ შრომა, მრავალი ჯი-

ლღო და საპატიო წოდება მაქვს მონიჭებული, რაც რა თქმა უნდა, საამაყოა, მაგრამ ყველაზე უფრო მის შეგნება მახარებს და მამაყვებს, რომ ჩემი შრომა საკუროა ქვეყნისა და ხალხისათვის.

37 წელია გმუშაობ ამ კომბინატში. ამ ხნის განმავლობაში ბევრმა ახალბედა მუშამ გაიარა „ჩემს სულში“, ბევრი გავიდა ცხოვრების ფართო ასპარეზზე.

ამჟამად ბრიგადაში 21 გოგონაა. ვიცი, რომ ჩემზე როგორც აღმზრდელზე, დიდადაა დამოკიდებული, თუ როგორები იქნებიან ისინი წარმოებაში, საზოგადოებაში, ოჯახში.

შეიძლება გავიკვირდეთ, მაგრამ ფაქტია: ჩემს საქმიანობაში, როგორც ადრე, ისევე ახლაც დიდ დახმარებას მიწევს ეურნალი „პიონერი“, რომლის სიყვარული სიყრმი-

დან მომყვება. შეუნელებელი ინტერესით კვითხულობ მის ყოველ ნომერს. მომწონს მხატვრული ნაწარმოებები, ნარკვევები, „აისის“ განყოფილება, დისკუსიები.

მთელი გულითა და სულით ვულოცავ მარად ჰუბუკ „პიონერს“ 60 წლის იუბილეს. კვლავაც კეთილი იკვლი დაეტოვებინოს მოზარდთა გულში, ჩაუნერგოს მათ ყოველივე წმინდა და ფაქიზი.

„პიონერის“ რედაქციას, მის სარედაქციო კოლექტივს, კვლავ მკითხველს შემოქმედებისა და პირად ბედნიერებას, საინტერესო ცხოვრებას, კეთილდღეობასა და წინხალს ვუსურვებ.

ჰერა ქებაშვილი, სოციალისტური შრომის გმირი, საქართველოს უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი.

ს ი მ ო ნ შ ა მ ო რ ი ა ნ ი

ვ ა შ ა

„თოვლი სთოვს, ხევი ბობოქრობს“, სუსხი მქინარავებს მთა-ველად. ჩარგლიდან მთელ საქართველოს გასქეპრის ვაფა-ფშაველა. წარიალებს ჩანგის, ვრძნულის, ღარები წაბერწყლიანი და უფინება ქვეყანას სიმღერა იმედიანი:

„კიდევაც ვნახავ ვაზაფხულს, ყველ-მოღერებულს აისა, სიკვდილის სიცოცხლედ მქევევლს, იმის სიტურფეს ლეთიანსა, აყვავებულსა მთა-მარსა, დამწყაზრულს, ყვაგილიანსა. კიდევაც ვნახავ; ცა სვექდეს, თოვლის წილ წვიმა ცვიოდეს; ანოყიერებდეს მიწასა, მდინარეები ხეიოდეს,

აღარცინ იტანჯებოდეს, და აღარც ვისა შოიღეს, სიმართლის გამარჯვებასა მთაზე არწივი ჰყოიღეს...“ — ამინ!!! — კვერს უკრავს მამული მგოსანსა, ღმერთის ზიარსა, მთანი თეორ ქულებს იხიდან, ტყენი იწყებენ შრიალსა, გულმოყვამული არავი უმატებს ვრგვინვა-გრიალს...

უ შ ა ა ზ ა მ თ ა რ ზ ი

მას ახლა ვერვინ ვერ ერკინება, ვრთოვლ დარაჯად უდგას ზამთარი. ირგვლივ ქარბუქი ბორავს, ირევა, ჰვიხუნებს თოვლის

ფარავს ბარდანი. თვლემს იგი ახლა, მსოლოდ ხანდახან, თითოთს შემკრთალი ავი ზამნებით, შეარსევს ბუქებს და... შუავ ხარსარით

ენეთქებიან ზვავებს ზვავები. ისვენებს უშმა; სანამ მაღალ მთებს შემოეულება ყინვის ჯაქმანი და ბნულ ნაპრალებს გადაანათებს მუქი მთამსვლელობა

მწვენა მასწალის, მამინ კი ისევ ძველი ივართ (კვლავაც ჰუბუკი, ვანა ბებერი) კვავდება მამაც ეყთა იფინას, როგორც კაკუქის რამდნს მუქურის.

საქართველოს
კომკავშირის
XXXIII
ყარღობის
შესახებლად

სიბინდის ძაბა მისხავა. მარჯვლასა და თოხანავა ადგილი რომღია, მარჯამ უხრო სახალისო რომ ანის, ახას ათონდრთა ვაგარუნიშაული სახეობის ავასტარობს.

წვგარ აწხახავა

ფოტო
მ. ვაშლიანიშისა

კიღვუ ჯითი ნიჟინსკი

თუ ხაშურში პირველად მიღებათ, შეიძლება ვაგაფრთხილონ — საქართველოს მინიატურულ ციმბირში მიემგზავრებითო, მაგრამ ნუ შევეშინდებით — მართალია, ბორჯომის ხეობიდან ხშირად ცივი ქარი უბერავს და თრიალეთის ქედზეც აღდრინან ჩამოთოვს ხოლმე, მაგრამ აქ ისეთი თბილი და ღმირიანი ხალხი ცხოვრობს, მათი ვაცნობის-თანავე სიცივეც დავაფრწყვებით და სიცივის შიშიც.

ხაშურში ამ შემოდგომის მიწურულს ჩავედით. ვკაინტროვებდა, როგორ ემზადებოდნენ, რით ხვდებოდნენ საქართველოს კომკავშირის კარსმომდგარ XXXIII ყარღობას ხაშურელი პიონერ-მოსწავლეები.

როცა ამ კიბხეთი კომკავშირის ხაშურის რაიონს მივმართეთ, მეორე მღვიანმა დათო მეტრეიწვილმა თა-

ვი დაგვიქნია და ისე ვაგვიღობა, რომ მივხეივთ, რაც ვაფიქრა: კითხვარად უნდა, თავისთავად ცხადია, თითქმის ყველაფერი, რასაც ჩვენი პიონერები ყარღობისწინა თვეებში აკეთებენ, სწორედ ყარღობას ეძღვნებაო. თუმცა, მღვიანმა ხმაილა არ გვითხრა ეს და იმ სკოლების პიონერულ ორგანიზაციათა ჩამოთვლას შეუდგა, რომლებმაც ამ საქმეში თავი გამოიჩინეს. მაგრამ, აშკარად ეტყობოდა, ქალაქ ხაშურის ცხრავე და რაიონის ოცდაათხივე საშუალო სკოლის დასახელებას აპირებდა, ამიტომ ჩვენი არჩევანი ხაშურის მეოთხე სკოლასა და იტრიის გიორგი ტალახაძის სახელობის საშუალო სკოლაზე შევაჩერეთ.

ხაშურის მე-4 საშუალო სკოლა ერთ-ერთი მძლავრი და ფუტყმყარი სასწავლო დაწესებულებაა. მას საყ-

ტურად პიონერხელმძღვანელსა და კომკავშირული ორგანიზაციის მღვიანს, ყოველ აქტივისტს, როცა ისინი რაიმე სიახლეს მოფიქრებენ ან რომელიმე რთული პრობლემის წინაშე აღმოჩნდებიან.

ამ საერთო ძალისხმევის შედეგია, ის, რომ მეოთხე სკოლელებმა ტრადიციულად გამოიჩინეს თავი შრომით სემესტრში და მის შემდეგაც, სექტემბერში მეცადინეობას რომ შეუდგნენ. — ტყეში დაკრიფეს 2200 კგ ასკილის ნაყოფი, ქალაქის შემოგარენში შეაგროვეს 24 ტონა ჯართი და თითქმის ამდენივე მაკულატურა. ახლა პიონერები და მათი უფროსი მეგობრები მკლავებდაკაბიწებული მამულებზე თვინაინი სკოლის გზოში იმ ხეების გასაშენებლად, რომელსაც უკვე საქართველოს კომკავშირის XXXIII ყარღობის სახელო-

ბის ზეივანი დაარქვეს. ფეკრობენ, რომ ყრილობის გახსნამდე მოასწრებენ სამხედრო-სასწავლო „შალაქის“ კეთილმოწყობასაც, სადაც უკვე ბევრი რამ აქვთ გაკეთებული. სკოლის შენობის წინ გაშენებული მრავალფეროვანი ყვავილნარიც ლაზათს მატებს იქაურობას... და დღე ისე არ ჩაივლის, რომ მცირეოდენი რამ მაინც არ შემატონ თავიანთ ნახელავს პიონერებმა ნინო ბარბაქაძემ, პეტე ბაკურაძემ, ნინო გოგოლაძემ, დათო გელაშვილმა, მათმა უფროსმა მეგობრებმა — იმედამ, ნინომ, გელამ, პაატამ...

მეოთხე საშუალო სკოლის საშფო ორგანიზაცია ხაშურის მიწის ტარის ქარხანაა. მათ შორის ჭეშმარიტად საქმიანი ურთიერთობაა დამყარებული, და არა — ფორმალური, მხოლოდ ქაღალდზე ჩამოწერილ-ჩამოწერილი მორჩენებითი რამ, რასაც, სამწუხაროდ, ჭრავს ვხვდ-

სკოლის ზღვრიდან წინ გზამკვრივი შემოღობვით გააშენეს მხოლოდსკოლამდე ნორჩებმა. ახლა თხელს აკრძამებენ საბავშვო ბაღს ვარკო თამისთმის — ხაშურის უნივერსიტეტის.

მოსკოლის მოსწავლეები

ბით ხოლმე აქა-იქ. პიონერ-მოსწავლეთა მშობლებსა და ახლობლების 80% სწორედ ამ ქარხანაში მუშაობს ამა თუ იმ უბანზე. მაგალითად, მეათეკლასელი მამია ალხაზიშვილის დედა ქარხნის ეკონომისტია, მეცხრეკლასელი იმედა ბერიძის ბიძა — ელექტრომონტორი, მეათეკლასელი პაატა სლანოვის მამა — დურგალი და ა. შ. ამიტომაც ვასაძერი არაა, რომ ეს ახალგაზრდები იმ პიონერული და კომკავშირული ბრიგადების წევრები არიან, რომლებიც პირველი დაძახებისთანავე (ხშირად — დაუძახებლად) განდებიან ხოლმე ქარხნის „ცხელ წერტილებში“, ანუ იქ, სადაც გარკვეულ მომენტში და გარკვეულ საამქროში მუშახელი უჭირთ ხოლმე. 30-40 მოზარდის გარეკე ხელის მიმწელებმა კი ხუმრობა

საქმე როდია. ამიტომაც, რომ ასეთი მაღლობით ახსენებენ ინგას, პაატას, შორენას, მამიას და სხვათა სახელებს ქარხნის კომკავშირის კომიტეტის მდივანი მანანა გრიგალაშვილი, მე-2 სამანქანე-საბაზანო სამაქროს უფროსი თემურ კიციანი და სხვები.

შეფხვნიც, თავის მხრივ, არ იშურებენ დროსა და ენერჯიას, რათა მათ შეივლინა და მათი შვილების მეგობრებს სწავლის უკეთესი პირობები ჰქონდეთ. ამის ნათესაყოფად მარტო ერთი ფაქტის აღნიშვნა კმარა: ქარხანამ იყისრა სკოლას აუგოს ახალი კორპუსი, რომელშიაც მოთავსდებამ ბიბლიოთეკა, ბუფერტი, სწავლების ტექნიკურ საშუალებათა კაბინეტები, საექტო დარბაზი, მუსიკალური სტუდია... მშენებლობის

დაწყება გაზაფხულზე, ყრილობის მუშაობის დღეებშია ნაგარადღევი.

— ნოემბერ-დეკემბერში, — გვიამბობს მერვეკლასელი შორენა გუგუბერიძე, — შეხვდებით ჩვენი შეფსაქარბოს მოწინავე მუშებს, პარტიის თუ კომკავშირის ყრილობათა დელეგატებს და პაატას ჩავაბარებთ მათ იმის შესახებ, თუ როგორ ცსწავლობთ და რის გაკეთებას ვაპირებთ...

ხაშურის მეოთხე სკოლიდან კმაყოფილი წამოვდით, წამოვდით იმ რწმენით, რომ აქაური პიონერები და კომკავშირელები ყველაფერს იღონებენ, რათა ღირსეულად შეხვდნენ ჩვენი ახალგაზრდობის მოახლოებულ ფორუმს.

ხაშურიდან დავიძირით, სურამის ციხე მხარმარჯვნივ მოვიტოვეთ და სულ მალე იტრის საშუალო სკოლაში მივადექით. ამასთანავე დღე მოძლიერდა, შედარებით დათბა და ისე აღარ ციოდა, როგორც „მინიატურულ ციბირში“.

ავერ უკვე 17 წელია, რაც იტრიონი პიონერებს თერმე უფროსი პიონერბელმძღვანელი ზინა სარალიძე უდგას სათავეში. უყვართ მოზარდებს თავიანთი წითელყელსახვევიანი ზინა ხელმძღვანელი და ეს სიყვარულია, რომ ასე ეხმარება მათ თავიანთ საქმიანობაში ამა თუ იმ ოპერაციის სავალ გზებზე. ზაფხულში, შრომა-დასვენების ბანაკში ყოფნისას, იტრიონმა გოგონებმა და ბიჭუნებმა (ბანაკში 200-მდე პიონერი ირიცხებოდა) ხელშეკრულებით გათვალისწინებული 1000 მანეთის ნაცვლად 1753 მანეთის სამუშაო შესარულეს. ყველას მე-7 კლასის რაზმმა აჯობა, რომელსაც კლასის ხელმძღვანელი, ახალგაზრდა კომუნისტი მზია აბაზაძე ედგა სათავეში. მართლაც ბეჯითად, გულრიანად იზრომეს მადონა მკაპრაველი. ვალერი სა-

რაიციებში შეურცხვენიათ თავი — 20 ტონა ვართი და 1300 კგ მაკულატურა შეაგროვეს.

— მალე კარხლის აღება დაიწყება სურამის კოლმეურნეობაში, — გვითხრა მადონამ. — იქაც წავეხმარებით კოლმეურნეებს...

„წავეხმარებით“, ხელს წაეშველებით... უფროსები კი სერიოზულად ამბობენ, პიონერ-მოსწავლეების ვარეშე, ალბათ, ძალზე გაგიჟირდებოდათ.

ოქტომბერში იტრიონმა პიონერებმა სამშვიდობო მინიფესტაციი ჩაატარეს დევითი „მშვიდობა მსოფლიოს ბავშვებს!“ ისედაც ლამაზად გაფორმებული სტენდებითა და ალბომებით დამშვენებულ პიონერთა ოთახს კიდევ ერთი ლამაზი ალბომი შემატეს — „ჩვენ მშვიდობა გვინდა!“ გაღაღლით და შემოგანათებით

მჭიდრო მეგობრული ურთიერთობა აქვთ იტრიელ მოზარდებს თავიანთ უკრაინელ — მირგოროდელ თანატოლებთან. რა გასაკვირაა — აქვე, სურამში, ლესია უკრაინკას სახელ-მწიგნობი, იქ, მირგოროდში — ჩენი დიდი დეიტი გუჩამიშვილის მეორე სამშობლო... სექტემბრის ბოლოს მირგოროდის დავით გურამიშვილის სახელობის მე-2 რაწვლიანი სკოლის პიონერები ეწვივნენ იტრიელებს. აღფრთოვანებული, მადლობით სავსე ჩინაწერი დატოვეს ალბომში თქსანა შიშკომ, ტანია სუბარუნმა, ეყნია მარჩენკომ. მარტის დასაწყისში კი, სწორედ ყრბობის მუშაობის დღეებში, იტრიელი პიონერები ჩავლენ საპასუხო ვიზიტად მირგოროდში, ახლა იქაურ თანატოლებს გაახარებენ თავიანთი მღწევების მოყოლით...

პო, მართლაც ისე გამოვიდა, კომკაეშორის ხაშურის რაიკომის მეორე მღვინის ლიმილით შეფარულმა სათქმელმა რომ გვითხრა: ამჟამად ხაშურში და რაიონის სკოლებში ყველაფერი, თვით ერთი შეხედვით ჩვეულებრივი, ყოველდღიური რამეც კი აწეული, ზემოწარული განწყობილებით კეთდება — იმ მიზნით, რომ ღირსეულად, ნაღდი და ალალი პიონერული ნობათით შეხედნენ საქართველოს კომკაეშორის XXIII ყრილობას. ბუნებრივი და გასაგებიაა მათი სურვილი — ეს ყრილობა ხომ მათთვისაც — ხელონდელი კომკაეშორელებისათვისაც — დასახავს მომავლის სამოქმედო პროგრამას, ახალ მნიშვნელოვან

**ბავშვები
ახლა
კონკრეტულ
დავამუშავებ
ვიღებამ:
ერთნი
სამანანა —
საბაზანო
სამაქროში
იმუშავებამ,
სხვები —
სამომთხოვი
თუ
სადარგლოში...**

რალიემ, ირმა ლაცაბიემ, ხათუნა კალმახელიემ, ლევან ხაჩიემ, ლიდა კორკოტაემ, ლელა, მალხაზ და ზვიად ლომიძეებმა... არც მომავალი ყრილობისადმი მიძღვნილ „შავი საბადოსა“ და „თეთრი ფარის“ ოპე-

დაუეწიყარი სამანტა სმიტის პორტრეტი, სამანტა — მშობლებთან ერთად, სამანტა — „ავრორაზე“, სამანტა — არტკში... აქვეა ჩენი მორჩი „მშვიდობის ელჩის“ — კატია ლიჩევას ფოტოსურათები...

გემგება და მკაფიო პერსპექტივებს ამრიგად, ახალი ყრილობა მათთვის კიდევ ერთი ნათელი ნიშანსებტი იქნება იმ გაზაზე, რომელზედაც ისინი მტკიცე რწმენითა და რევილუციური ნაბიჯებით მიზაბიჯებენ.

მადლიერად პარ იმ წლებსა

დარნი. აუცილებლად უნდა აღინიშნოს ასეთი ფაქტი: ეს შესანიშნავი ადამიანები, ეს ვარსკვლავთკრებულები, საღიხით მოდიოდნენ რედაქციაში, ისინდნენ, საუბრობდნენ, კამაოზდნენ და ჩვენც, ასევეაზდნენ, მოკრძალებით უყუსენდით. რომელი ერთი ჩამოეთვალთ: იოსებ ვრიშაშვილი, როდიონ ქორქია, ანა ხახუაშვილი, მარიჯანი, როზა თავადაშვილი, არნოზ თნული, ილიკო ქურსული, სრულიად ახალგაზრდა გვი ჰვიწინაძე, რომელსაც დიდი სინარულით შევვდივით, რადგან შოიზინობუთ მისი საზავეყო ლექსებით, და მისი პირველი ნალოზბაც სწორედ ჟურნალ „პიონერში“ მოსდა... საგანგებოდ ვიტყვებ მოგონებსა ვალაკტიონ ტაბიძეზე... ამ შობივ ბედის მადლოვანი ვარ: დიდი პოეტი საკუთარი ფესით მოდიოდა ჩვენთან და ლექსებთავე გვახარებდა, მშვენიერი ლექსებით! სანდახან მეც მაგზაინდნენ მასთან. თვალნათლივ მასხარეს მისი სამუშაო ოთახი, წიგნებით, ქაღალდის დაბეჭდილ დასვავეულები მისი მაგიდა, კარადა, პატარა აივანზე გამოვლული კარი. და თავად იგი! — უშეშვიერესი ქართველი კაცი. მისი სმის თავისთავადი ვლერადობა, მისვრა-მოსვრა, მშვენიერი, მშვენიერი ვალაკტიონი! ანდა ბატონი აკაკი სორავა, — გემირი ქართულ სენაზე, ასოვანი, განუყოფელი. მასთან ვასლდით, რათა ქართველი ბავშვებისათვის მოეთსრო ამ შთა-

ძნელი პირველი სტრიქონი, ძნელია მოძებნა სიმისა, რომელიც მთელ აბრეშუმს ამოხვეავს; გაინრიბალბეს და კვლავ იმ ფერებსა და სმებს მოგავონებს...

იქნებ იმით დავიწყო, რომ პირველი სამსახურის, პირველი პასუსის-მეგლობის, პირველი მუყაითის შესახებ ვილაპარაკო! წარმოიდგინეთ უნივერსიტეტის დამთავრების შემდეგ დაწყება სამსახურისა და ისიც — ბავშვობიდან საყვარელ ურნალ „პიონერში“! იმ-თავითვე მშვენიერი კოლექტივი იყო, მეგობრული, ურთიერთგაბეჭანი და, რაც მთავარია, ერთი სურვილით შეკრული: მივაწოდით ჩვენს ბავშვებს რაც შეიძლება კარგი ნარკვევები, კარგი წერილები, კარგი ლექსები, კარგი მოთხრობები...

მადლობელი ვარ იმ წლებსა, რამეთუ სწორედ იმაჟამდ გავიცანი ჩვენი სახელოვანი მწერლები, მოღვაწეები, ამაგ-

ბუჭილებებზე, გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკიდან რომ ჩამოიტანა... ეს იყო მეტად ხანტერესო საუბარი და ვიწრდი, თან თვალს ვერ ვსწვევტიდი ბავშვობიდანვე საყვარელ „ოტელოს“... შეიძლება მოვთვინათაო წიგნიც კი დავწერო როდისზე, მაშინ უფრო დაწერილობით მოვეყვები ამგვარ ხანტერესო შეხედვებზე. ვიტყვი, რა საოცარი იყო მაყვალა მრეულიშვილი, რომელიც „დილაში“ მოღვაწეობდა, სწორედ ჩვენი რედაქციის მეზობლად. მვეთვალა, მომსიბედელი, საქმისათვის თავდადებული, შეიძლება ითქვას, თავმწიფრულიც. მისი დიდებულები ლექსები მისი სულის ანარკლია! იქვე — „ნორჩი ლენინელის“ რედაქცია, მისი შესანიშნავი თაკაცით — ვანო ცერცვაძეთი!

იმ წლებში „პიონერის“ რედაქტორად ჩემი საყვარელი პოეტი რევაზ მარგიანი იყო. ბუკრი სიკეთე გააკეთა ჩემთვის. „აქვე კარგი კაცი იყო, იქ ნათელი დაადგავა“, — სწორედ უდროოდ წასულ რეზოზე ითქმის! პასუსისმეგბელი მდივანი მურმან ლუბანიძე, სარედაქციო მუშაობში ერთობ გამოდილი, სტამბასთან, ავტორბთან ურთიერთობის დიდი მცოდნე, მეტად დაკავებული, მაგრამ ვით პოეტი — მეტად ნაყოფიერი, ლექსთა ახალ-ახალი რკალების შემოქმედი. ყუვარდა მე რამ ლექსების ჩვენთან კითხვა...

დაუციყარი ზურაბ ლუქაშელი პირველ ხანებში ვურნალის ტექტირედაქტორი, პატროსანი ქართველი ასალგარდა, დიდებულები მუშაი, მვენიერი მთარგმნელი, ოხოლი დაძმის ბატონირა საწყენია მისი ნადრევი წასვლა... თუმცა ცავარელი, მეგობრის მოყვარე, კულიანი ასალგაზრდა მუშაი და, რაც მთავარია, ვურნალის მსატვარ-რედაქტორი გაიოზ ფოცნიშვილი საქმის დიდ ერთგული, კარექტული, პრინციპული და აღსახვც კეთილი პუბორი. რაოდენ სასიამოვნოა, რომ ბატონი გაიოზი კვლავ ვურნალ „პიონერის“ განუყოფელი, ერთგული მოღვაწეა. ჩვენი სინდისი და პატიოსნება — სიმონ მამფრინი, ისიც ჩემსავით ლიტმუშაი, ამაღლებული სულის მქონე, სვანთის ჰემმარტი შვილი.

ქალთავან: პირმცინარე თამარ მთავრელიშვილი, რომელიც მძიმე სენმა მოსწევითა საყვარელ ურნალს, ახლობლეს, კოლუგებს, და ბოლოს, ქალბატონი ანაიო — ანა მესხიძე, „დიასახლისი“ რედაქციისა. ვულთბილი, ყურადღებანი ყველას მიმართ, „საყვარელი ანაიო“! დღესაც რომ გულთანად სვდება „პიონერის“ რედაქციის ყველა სტუმარ!

აი ეს მინდოდა მეამბანა, გამესხენებინა... გავისხენე და თითქოს კვლავ დავუბრნდი ახალგაზრდაობას...

ნაზი კილასონია

ნიკო ხარაზიშვილი

ფოტო
თ. შაბარდია

ჭიშკანი უნათოდ იღვკა

ჭიშკარი უცებ არ იღვკა. მოახლოებული ნაბიჯების ყრუ ხმა... კარის ღრქით ადამიანის ლანი აბნელებს. პირველი გაკვირვება — მასპინძელი სტუმრის სახეს დაახლოებით თავისი სახის სიმძლავრე ემტებს, კარის ზღურბლზე კი ორი ცეროდენა, ასე, მესამეკლასელი ბიჭუნა ჩამდგარა ერთი სულ გაღუული, ღიწილა (ბატონი კობა ასე იგონებს), მეორე კი ბომბორა და თითქოს უფრო რიხიანიც.

— ჩვენი ძია ლადოს, ბატონი ლადო გუდიაშვილის სწორი სტუმრები ვართ — პატივსაცემი სერიოზულობით* თქვენი მესამეკლასელებმა. მერე ძია კობასაც სთხოვეს, თუ შეიძლება, თქვენი სახელოსნოც დავგათვლიერებინეთო...

დათვლიერებს ღინჯად, გააზრებულიად, თვალჩაივებით. ამაზე დიდი ჯილდო ან რა უნდა მენატრა და ან რა უნდა მიმედლო, — თხოვითი წლის წინანდელ ამ ამბავს იგონებს საქვეყნოდ ცნობილი მხატვარი. დიას ბედნიერად დიწყო ქედურობის აღიარებულ ისტატთან ამ ბიჭუნების მეგობრობა. სამი თუ ოთხი

სტუმრობის შემდეგ, განსაკუთრებით, ის ერთი, „ღიწილა“ ბიჭი თვალმანათლებელ ბატონა შეგირდად ექცა სახელიანი მხატვარს. ბატონმა კობამ იგი ასე გაიხსენა — დავით პირველი (სხვაგვარად მონათულა ალბათ არც „შეიძლებოდა“ უძველეს გმირთა სულებითა და სახელებით დასახლებულ ამ ქადოსახელოსნოში). ასეთი იყო ის — კობა გურულის „სკოლის“ პირველი უნებლედ აღსაზრდელი...

ფეხბედნიერი გამოდგა ის ღიწილა ბიჭი — თავადაც ხელოვნების ერთგული და უნარიანი მსახური დაღდა და ბატონ კობას ხომ გაუღვივა და გაუღვივა ამგვარი ბავშვების აღმოჩენისა და დაცვალიანების სურვილი. და, რაც მოეპარა, ეს არ ყოფილა მხატვრის სასხვათაშორისო გატაცება. სწორედ ამის წყალობა, რომ დღეს დავაქალაქში ცხოვრობს სხვადასხვა ასაკის ასე ორმოცამდე ბავშვი, ძია კობას შეგირდობა და მის ქადოსახელოსნოში სტუმრობა ყველაზე სანდუვარი გასართობსაც რომ ურჩევინა. ძია კობას კი ამგვარი გამოცდის მოწყობა ისეც ჰქონია წესად.

სასწორის ერთ პინაზე ხატვის სურვილს დაუდებს თურმე მასთან ახალმოსულ შეგირდს, მეორეზე — ბავშვების ყველაზე დიდ საცდურებს, ვისთვის — რას... აბა ერთიც ვნახით, ურომლისოდ ვერაძლემა დასძლევსო...

ჭიშკრის მიღმა მხატვრის ხელდაჩნული პატარა, კოლორიტული ეზოა ტანზე უსურვაზმეზომოველი მაღალი, ღამაზი სახლით. მასშიც ერთი გამორჩეული, მზისფარად ალვარებული და თითქოს მზისგანვე დაფერილი დიდი ოთახი — მხატვრის სახელოსნო... აქ, მოსულ დამიან საკუთარი თავისთვის ათას ტყვილიანი კითხვას დასამეციენებს კობა გურულის დიდებულ ნამუშევრებს.

გემინა ან თამარაშვილი სკოლაში მესამეკლასიანის მსახურად.

სალომეონა „მთავისუფალი“ დროს ძია კობაზე მანერაგობდა.

რებში დაუნჯებული მშობლიური ქვეყნისა და ერის მრავალჭირანულობა და სულის სიმძლავრე.

აგერ კიდემოცეითი ბებერი ხმალი — კრწანისის ცეცხლგამოვლილი, პატარა კახისეული... იგი უძლველი მიხაყის თვისათმადე უქცევია მხატვარს. აქ ყველაფერი სწავლავს ბელზე, მის ბუნებასა და ხასიათზე, მის სულზე ჩაგაფიქ-

ბიზნეს კვილიძე

მერაღ
სხალბეზრაღ

საუბრობენ თარღ სწავლა „იონრს“, თუმცა უკვე იქნა ათული წელა შრადღებენ მისი ფერად-ფერადი ფურცლები... სულთა და გულით უკოცავ ამ თარღს „იონრსა“, მის უკულა მეთოხუბა, უკოლა მოსწავლეს, რადგან არ მგუფლება მოზარდ, რომლისთვისაც ახლოელი არ იყის მარად ახადგზრდა, მარად თანამდროცი, მარად მუსეციანი კაშუა უფრანლა. იგი ხომ სულ ბავშვების გვერდით დგას, მათი იცნებების და ფიქრების მესადაფუტეა.

ეს სამოცი წელი პიონრული აღმშენებლობის დამაზო მატინა, ოტბოწის, წინაგლისი, აღმსაგლისი მატინაჲ. უფრანლა ხომ სწორედ მემბტანის სასუტრით ასახავა პიონრთა ყველა ნაბჲს, მის ღამაღად მოხატულ ფურცლებზე რამდენი ოქსია და მოთხრობა, რამდენი ანდასა და ვაჰოცანა, რამდენი შრადღა და ინესახატები, რამდენი ქრესოქორდი და თესახატები ამოქული-ხავო, ამოუხსნიათ, გაუხსნიათ, გაუცინიათ.

სწორედ ამიტომაც დაფუხანბა ეკუანას უფრანლის ამაგი, სწორად შეუფანბნა მისი რაღი მოზარდი თოხის სულს ჩამოყალიბებში და ოტბოღს უღდის მას.

ჩემი და ჩემი მოზარდების საბჭოთა ნამდვილად დღიი სისარულით, ადტაკციით ვეფრადებო ამ ნათედ, წმინდა ოტბოღს, რომელზე კიდევ ერთი გამობატულენა იმისა, თუ როგორ უფრთხილდება სახელმწიფო ჩვენს მოზადელ თოხას, რარჯ ზრუნავს თითოეული მოზარდის სტუდირი სამუაროს გამადღრებისთვის და უფრადებოთა და სუჰქირით დეგუბა სარტოდ ქართულ საემწეილო პრესას, ქართულ სემფლს.

ღამობის 155-ე საშუალო სკოლის დირექტორი.

რებს. — თავისავე ჩაყრღ ქვევრს ახოვანებოთა და გამძლოობით „ვაჯიბრებული“ მოხუცის ფიგურაც და ძლევაძისილი თამარის დღე-ღე მოთამაშე თმის ნებიერი კულულიც — დიდე პოლიტიკური მოღვაწისა და ერის დიდი დღის ემპე-ვილქალური ბუნების გამქდაგენი...

სახელოსნოს კართან იატაკზე ვილდის ხელს ნახატები დღეუყვია. ყველა ფურცელზე მზეა მიხატული... „ნატორღდან“ შესრულებულ პორტრეტში ბებისა საოცრად „მოდური“ კაბა აცვია, ტურნების ადგილას ღამის წითელი პეპელა აზის, თითების ნაცვლად დიდი ბაფთები აბია. ანათა თოთი წლიაა, უკვე საქმარი-სად ანგარიშგამსაწევი ასაკია. ასე რომ, ყველასთვის გასაგები უნდა იყოს მისი სურვილიც — თავისი შემოქმედებით არამც და არამც არ ჩამორჩეს სახელოვან ბაბუსა. მას ჭრ კიდევ დილით გადაუწყვეტია სახელოსნოს კუთხეში დაწყობილი ამ თავისი ნახატების „ბედი“, აქი ბაბუსაც ამიტომ სიბოვა — ერთი კვდილი გამითავისუფლე, ზედ ჩემი ნამუშევრები უნდა გამოფინო...

მოცინარი, ცხრათავლა მზე, სახელოვანი, ყველაგობი... რა თქმა უნდა, ასეთ იდილიან მოხლოდ გოგონების ნახატებზე თუ ნახავ. ამ ნამუშევრების შემდეგ ყველაზე უბრაიანი ძია კობას „სკოლის“ ერთი ყველაზე „მეომარი“ მხატვრის — ზვიადის ბატალური სურათების ნახევა. მეგობრები ბევრს ელიან „თანამედროვე ომების ამ მხატვრის“ შემოქმედებისგან. თუმცა... ბოლო დროს კაცობრიობის დღეადღად ანტისომარ განწყობილებას სცემს პატებს და ეს ჩვენი ერთადერთი „მეომარი“ მხატვარიც განიარღლებას აპირებოს... რაც შეეხება გუჯას — ძია კობას „სკოლის“ სხვა მოწვეუს, იგი უფრო ფირისმანის მხატვარია, მისი ემერების ფიგურების გამოქვიდა უყვარს ყველაზე მეტად. ასეა, თავისი ინდივიდუალობით აქ უკვე ბევრს გამოარჩევენ: ვიოტი მესამე ამ „სკოლის“ „ცნობილი“ პეიზაჟისტი, დავით მეხუთე — მხატვარი-ფილოსოფოსი, არ, რაც შეეხება ალიკო, მის „სტოვრებისეულ ფილოსოფიას“ ვერც ერ-

თი მისი მეგობარი ვერ დაუწევა... ფანქრით ხატვა და კომპოზიცი-ში ვარჯიში გოგონებს უფრო არ ბეზრდებთ — თონა, რუსული, ეთერი ქეთინო და ამ ქვედროსას ნაკლებად ეტანებიან. ბიჭები კი პირიქით, მზად არიან ფანქრით მუშაობის ყველა ეტაპს „გადაახტენ“, ისე ეჩქარებთ სხვადასხვა ყალიბის თეგების, ჩაქუჩების, საცემების, სათეგებისა და საცემების ხელში მომარჯვება, ველური ნაყოფების ზედაპირების ქიმიური დამუშავების დაწყება, მაგრამ ერთ რამეში იოლოდ ამომხდებიან — ყველას საოცრად უყვარს ძია კობას ხატოვანი საუბრების მოსმენა. იგი კი ხშირად ღამა-კობს — მხატვართა შემოქმედებაზე, ერისშვილობაზე, ადამიანობაზე და სიკეთეზეც, რომელიც აკეს აუცილებლად შიგინდად უნდა უნდა შექმნებოდეს და ისე უნდა ანათებდეს მის გულსა და გონებას სულსა და ნამოქმედარს.

კარგ ამინდში, გამოზაფხულე-ბულზე გზოში ჩასვლაც უყვართ. ეს რა მიწის სიყვარულოშიმბული დამხმარებელი მომსვლიანი, იტყვის ხოლმე ძია კობა და ამობეღტავს ბართი ახალშედიძებულ მიწას — ადტრიალებულ მიწის სურნელს ხელდახელ იგრიბობენ...

აი, ის ყველაფერი, რასაც ეფუძნება მხატვარ კობა გურულის სახელოსნოში პერიოდულად მოწყობილი ბავშვთა ნამუშევრების გამოფენები, შემოქმედის მეგობრებსა თბილისის 1-ელი და მისი სახლის მეზობლად მდებარე — 126-ე საშუალო სკოლების მოსწავლეებთან — ხატვით დაინტერესებულ ნორჩებთან.

აი, როგორი საოცარი კაცია კობა გურული. ხელოვანი, რომელიც, ჩვენის აზრით, ბავშვების სულგბში ჩამუშავებელი ამ ვეგებრთელა მადლისათვის განსაკუთრებით უნდა დავაფასოთ. იმისათვისაც, რომ თბილისში, ნუკუბიძის 147-ში დგას უცხო ზმანებებით მოქვილი, ოქროსფრად დაფერილი სურათებით საესე ერთი სახლი, რომლის გზოს უცხო ზმანებებით მოქვილი, ოქროსფრად დაფერილი სურათებით საესე ერთი სახლი, რომლის გზოს ქიმიკაცი ყოველი პატარა მეგობრისთვის უჩვეულოდ ფართოდ იღება.

1991

ჩიტივი იწყებოდა ილია ჭავჭავაძე

იული პატარა ჩიტის სიკვდილსა სწესს („ჩიტი“), ხანაც უწევდა რომ სიცოცხლის მდინარე წუთი-სოფლის ზვირთი მის ნაეს მრისხანე წვლისაკენ მიჰანებეს („სიმღერა“).
სამშობლოს მომარბული პოეტი მხოლოდ თავის ქვეყანაზე ფიქრობდა, ცხადმდე და სისმარმიც თვალთა წინ ედგა სამშობლო ზეცა „ზეცა სულ სხვა ფრად გაბრწყინებული“ („უცხოეთში“). ცხოვრების ზღვაში მას თავი მარტო წარმოედგინა და გრივალთა ქროლამი უსურვილო და უფიქრო გულს არაფრის იმედი აღარ ჰქონდა...

პეტერბურგში ცხოვრების პირველი წლები ასეთი უშეკრებელი განწყობილებითაა აღსატყვე, თუმცა სამშობლოსათვის მიცემული ფიცი ილიას არ დაიწყებია. და აი, ა. ჰუვუგაძისას ახალგაზრდობის დროიდან დაიწყო მისი თანდათან იკვეთება იმედის, ძალისსმევის, ფესქვეშ მტკიცე ნიადაგის შეგრძნების განწყობილებაში. პეტერბურგში ცხოვრების მეორე წლის დასასრულს იგი უკვე სხვაგვარად განსწავლეს თავის მდგომარეობას: „და, თუნდ მოეკვება, არ მეშინია, მაგრამ კი ისე, რომ ჩემი კვალ ნახონ მათ, ვინცა ჩემს უხეს ვლიან...“ აქ მორყულად ილიას ნიკოლოზ ბარათაშვილის „მერნის“ მთავარი იდეის ეფერა. პოეტს სურს, რომ მის საფლავთან შეჩერებულმა ქართველმა დელურ-ფვლად და სიყვარულით ჩასაძსის საფლავში: „შენი ქნარი შორს ჩვენგან, ჩრდილში (ჩრდილოეთში-ს. ს.) ამოდ ჩვენთვის არ სმუარებო...“ ილიას უნდა, რომ მისი სმა უკვალოდ არ დაიკარგოს, რომ მან შეარბოს მოყვანის გრძობა და გონება, დაიარსებოს იგი, რომ ამოდ არ ჩაუვლია წამებას, მარტოობის მწარე განცდას და ფიქრის ერზე, სამშობლოში...

ამავე ხანებში დაწერილი ილიას ერთი უსათარო ლექსი „მევირა ვიტანჯე“, რომელშიც პოეტი ერთხელ კიდევ გამოხატავს შიშს, ვაითო მისიან ვერ მივალწი. იგი მზად არის აიტანოს სასტიკი ტანჯვა, მზად არის, თუნდაც ყოველი იმედი დაეწიეს, გაუძლოს სატრფოს ღალატს,

მეოცე წელიწადში იყო გადამდგარი ილია ჭავჭავაძე, როცა პეტერბურგს გაემგზავრა უნივერსიტეტის იურიდილო ფაკულტეტზე სასწავლებლად. მასინ რკინიგზა ვერ გაყვანილი არ იყო და რუსეთისკენ ეტლით მიდიოდნენ. ჯვრის უღელტეხილით კავკასიონს გადალასავდნენ და რაილის ხეობას გაივლიდნენ და შემდეგ რუსეთის დაუსრულებელ ველსს გაჰყვებოდნენ. რკინიგზა პეტერბურგისაკენ მხოლოდ მოსკოვიდან გადიოდა.

ქართველი ახალგაზრდობა მისი კაბე უფრო პეტერბურგს ეტანებოდა. ეს პლაქი რუსეთის იმპერიის სატანტო იყო, იქ ცხოვრობდა შამინდელი რუსეთის ინტელიგენციის საუკეთესო და მოწინავე თაობა, რომელთა შორის გამოირჩეოდნენ ნიკოლოზ ჩერნიშევსკი, მისი მიმდევრები ნიკოლოზ დობროლინოვი და სხვანი - მწერლები, კრიტიკოსები, პუბლიცისტები. ნ. ჩერნიშევსკისა და რევოლუციურად და დემოკრატიულად მოაზროვნე მის მიმდევრებს ბევრი თანამოაზრე ჰყავდათ, რომელთა შორის ქართველი ახალგაზრდობაც ვრცა. ილია ჭავჭავაძემ ერთი იმთაგანი იყო.

პეტერბურგს გამგზავრება, იქ ცხოვრება ძვირი იყო, მრავალ სიმძლავრითან დაკავშირებული, მაგრამ ახალგაზრდობა არ ეუბოდა განსაზღვრის და მთელი არსებით ეწეფებოდა განათლებას.

სამშობლოდან გამგზავრებისას ილიამ დაწერა ლექსი „ყვარლის მთებს“, რომელიც სამშობლოსთვის მიცემული ფიციით ეფერს. სამშობლოს დატოვებასა და მორყულ ჩრდილოეთში გამგზავრებას წუთი-სოფლის ვალი უკარნახებდა ახალგაზრდა ილიას, მაგრამ მშობლიურ ქვეყანასთან სულითა და სრცითი დაკავშირებულს თან მიჰქონდა მისი სსოვნა და სიყვარული. განსორბე-

სას იგი ასე მიმართავდა ყვარლის მთებს: „თქვენს სსოვნას ვერ მივცემ მე დავაწყებასა. თქვენ ჩემთან ივლით განწყურვლად, ვთი ჩემი გული, თქვენთან, მე, მთებო, ბუნებითა შეუღლებული“.

პოეტი იგონებდა თავის ბავშვობას, დროს, როცა ძლიერს მოსული იყო „როს და ცნობასა, როცა სამშობლო მიემის სიდიადე კანკალსა და ვრყოლას პეტრიდა, როცა მონუსხული მსქეპროდა ყვარლის მთებს, სადაც „ღრუბელნი ვერ პეუდავდნენ შიით სრბოლას“, საიდანაც მოისმოდა გრივალთა ქროლვის სმა... და იქით, იმ მწვერვალებისაკენ მიისწრაფოდა მისი გონება, იმ მწვერვალებთან ნატრობდა ვასწორებას, მათი ამაყი თავის შესებას.

ამ მთების, ანუ სამშობლოს სახე სახუდადმო აღებუჭდა გულის ფიცხივე ილიას, სამშობლოს სახე საოცნებოდ იქცა მისთვის.

ამ ლირიკულ ნაწარმოებში გამოხინდა ი. ჭავჭავაძის მაღალი ბუნება, „ყვარლის მთებს“ ნაყოფია იგი წლის პოეტის უკვე მომწიფებული შესედლეუბებისა. ასეთი განწყობილებით, სუტვილებით და მიზნებით შეუდგა ი. ჭავჭავაძე დიდ ვასა პეტერბურგისაკენ, ცხოვრებისაკენ, შემოქმედებისაკენ.

რუსეთში ცხოვრების პირველ ხანებში დაწერილი ლექსებში შეიჩინევა სამშობლოს სიშორის, სამშობლოს ნატურის ნაღველი, მაგრამ არის მეორე მოტივიც: სევდამ, მარტოობის განცდამ, არარაობის გრძობაში შემოქმედის პოეტს, დიდი და სამნივლი ცხოვრების წინაშე შეკრთობა მოჩანს მის ლირიკაში. იგი სან მშვეტვ, ჩასაქრობად გამაზდებულ სასულებს აღარებს თავის არსებობას („სანთელი“), სან ტბილდ დღვთა განვლის გამო მოკლული გულის ვაჭას ჩივის („გაზაფხული, ვიშ, გაზაფხული“), სან გლბაში გამოწყვე-

ოლონდ კი მისმა არსებობამ კეთილი კვალი დაანთოს სამშობლოს ბელს.

ყველას გავუძღვებ, როგორც კლდე ჭვისა, ბედონა ბრძოლა ვით მეშინება?
სილო ჩემ თავის არაფროსისა,

არ ძალმისი, ძმანო, ვერაით გაძლებია
გამპარჯვა შინაგანმა ენერგიამ,
პოეტის სულმა სძლია სისუსტეს,
ეჭვს, უღონობას, სასოწარკვეთას და
პოეტის განცდებში გაჩნდა სრულიად
უნაკეულო ძალა, რომელიც აქამდე
მიჩქმალული იყო გონებისა და
გრძნობის სიღრმეში, ლექსი „იგეს-
წორდეთ, ბედო!“ გამპარჯებული
გონებისა და გრძნობის ზემის გა-
მოსატაცეს. პოეტმა დათრგუნა ყოველი
შიში თუ ეჭვი, თავის მტრად
აღმდგარ ბედს შეერკინა და გამპარ-
ჯდა: თუ აქამდე ბედის კარნახით
მოქმედებდა, მისი კარნახით გრძნო-
ბდა და განიცდიდა, ახლა უკვე ძალ-
ღონით აღსაგებ მიმართავს მას: „გე-
ყო, მოვიდა დრო ანგარიშის, მოდი,
გავსწორდეთ, ნუ შემადლები. წარ-
ვიდნენ დღენი შენი უფლებების... ეს-
ლა დედუკი მე მაქვს, აქ მოდი, მე
დაუჯერავ და შენი კი ისტუნე“.

ამის შემდეგ ი. ჭავჭავაძე უკვე
თვალწაბრივ სედავს მომავალს,
რომლის შიში და რდი აღარა აქვს,
პირიქით, მის გაუმჯობესებულ ფიქ-
რობს და მსჯელობს. ახლა მას უკვე
შეუძლია განსაჯოს ადამიანის რაო-

ბა, სმა აღმიძლოს პიროვნების და-
მონების წინააღმდეგ, დასასოს მი-
ზანი ქართველი დედის დანიშნულე-
ბისა, წარმოიდგინოს პირქუმი ძილი
სამშობლო ქვეყნისა, იგრძნოს განა-
ფხულის მაოცსლებელი და აღმაფ-
როთაუნებული ძალა. ამის შემდეგ
ინერგება „ნანა“, „ელეგია“, „ოლა-
ზინა“. ამავე დროს ქმნის ილია ორ
შესანიშნავ მიძღვნას – „ალექსანდრე
ჭავჭავაძე“ და „ნიკოლოზ ბარათაშ-
ვილზე“, მსჯელობს ამ პოეტების
ლიტერატურული მემკვიდრეობის სა-
ზოგადოებრივ ღირებულებასა და
მნიშვნელობაზე, წერს საპროფარმო
ლირიკულ ლექსს, რომელშიც პოე-
ზიის და პოეტის დანიშნულებაზე
საკითარ შეხედულებებს გამოხატავს
 („პოეტი“). მისი განცდები უკვე ეს-
მურება ევროპის ხალხთა (იტალი-
ელების, უნგრელების, ბერძნების,
პოლონელების...) განმათავისუფლე-
ბელ ბრძოლას. ეროვნული გათავი-
სუფლების ბრძოლის სმა სულის აღ-
მტაცი ძალით იზიდავს მას და სურ-
ვილს აღუძრავს: „ღმერთო, ღმერთო!
ეს სმა ტემბილი გამაგონე ჩემს მა-
მულში!“

სწორედ ამ დროსაა დაწერილი
„ქართველი სტუდენტების სიმღერა“.
უკვე განწყოილება არა მხოლოდ ე.
ჭავჭავაძისა, არამედ ქართველ სტუ-
დენტთა სათვისტომოსიც – იმ კორ-

პორაციისა, რომლის ყოველი წევ-
რი მხად იყო უნაგაროდ გააუო ყვე-
ლაფერი მამულისთვის, სამშობლო-
სათვის, ერისათვის...

„მამულისა შეიღია ჩვენს ვართ
და მიტოვართ კაბუკ სულსა,
რომ ოდესმე გამოვლდეთ
დაობლებულ ჩვენს მამულსა“.

ი. ჭავჭავაძეს – პოეტს, მოქალა-
ქეს, მამულშვილს სამშობლოს ბე-
დი აწუხებს და ეს წუხილი მან გა-
მოთქვა ორ ბრწყინვალე პოეტურ
ნაწარმოებში, რომელთა აზრს, რა-
საკვირვებია, იზიარებდა ყველა
„ოტრადალული“ და ერის ვულგუ-
მატიკარი. ი. ჭავჭავაძის ეს ორი
უსათაურო ლირიკული ნაწარმოები:
„მას აქეთ, რაკი შენდავი ვიან მე
სიყვარლი“ და „ჩემო კალმეო, ჩე-
მო კარგო, რად ვეინდა ტმნი?“ აღ-
საგება მამულიშვილური, მოქალაქე-
ობრივი პეგნებით. ეს ორი ლექსი
თითქმის ჰრავს ი. ჭავჭავაძის შე-
მოქმედების საწყისი პერიოდის
რკალს – 1857 წლიდან 1861 წლამ
გასულამდე, იმ პერიოდს, როცა ი.
ჭავჭავაძე პეტერბურგის უნივერსიტე-
ტის სტუდენტი იყო, როცა მან, რო-
გორც ქვეყნის ერთგულმა მოპირან-
სულემ, როგორც შემოქმედმა, მოაზ-
როვნემ და პოეტმა, თქვა 60-იანი
წლების ეპოქის მართალი და ნამდ-
ვილი პოეტური სიტყვა, სიტყვა, რო-
მელშიც ჩაქსოვილია ილიას მთე-
ლი მოქალაქეობრივი პოზიცია, მი-
მართული ახალგაყოფიებული სა-
ზოგადოებრივი ცხოვრების გაძლიე-
რებისაკენ.

ამავე პერიოდში შექმნა ი. ჭავჭა-
ვაძემ „პირდილის“ პირველი ვარი-
ანტი, „კაცია-ადამიანი“, „გლხის
ნამპობი“, „რამდენიმე სურათი ანუ
ეპიზოდი ყანაღის ცხოვრებიდამ“ და
სხვანი.

ასე დაიწყო ილია ჭავჭავაძის –
დიდი მოაზროვნისა და მწერლის
შემოქმედება.

სოლომონ ხუციშვილი,
პროფესორი

ილია ჭავჭავაძე (მარცხენაში მჯდომი, ზის) ამბროზურში, 1858-1868 წ.წ.

გ ა რ ა დ ი ე უ ლ ა ხ ა ლ გ ა ზ რ დ ო მ ა ს !

პირველი, ასე ვთქვათ, ნაწარმოები ანუ ლექსი (თუ ლექსი ჰქვია იმ ნაყოფილარს), „პიონერმა“ დამბეჭდა 1952 წლის შემოდგომაზე. ახლა ვხედავ მის ამგვარ ღირსებას, თორემ მაშინ ისე გავიხარე, ბევრიც ვეცადო, ვერაფრით ვერ გადავციტახებოდალდე. აუჰ, რა დრო გასულა მას აწუთ — მოგონების დაწერა მთხოვეს!

უცხო ენათა პედაგოგიურ ინსტიტუტში სწავლისას, ერთხელ ლათინურის მასწავლებელმა, ტრაიკიულად დღეულა ცნობილმა მთარგმნელმა და მეცნიერმა ალექსანდრე გამყარელიძემ „მელიისა და ლომის“ თარგმანის ნაცვლად ლექსები რომ აღმოძირონა სამხილო დავალების რვეულში, წაიკითხა, მომიწონა და მირჩია, რომელიმე რედაქციაში მიიტანეო. ბევრი ვუტრიახე რედაქციებს და სასწავლო წლის მიწურულს ძლიეს გავხედე: „შიშით, ოფლისწორვით შევადე „პიონერის“ ქარი. მაშინ „პიონერის“ რედაქცია გამომცემლობა „კომუნისტის“ შენობაში იყო. პირველ საბრუნებზე, მარცხენა მხარეზე, კუთხეში.

ოთახში ორი დამხდენენ, ერთი მურმან ლებანიძე იყო (ჭუჩაში დამანახავ წინა დღეს ჩემმა გულფეშმა მიშა ნიბლოშვილმა), მეორე — შუახნის კაცი, ჩვენებურ გულესა ჰავ-

და. რატომაც მეგონა, მწერლებს ლექსების, მოთხრობების, პიესების, საერთოდ, მხატვრული ნაწარმოებების მეტი სალაპარაკო არაფერი ჰქონდათ, მით უმეტეს — რედაქციაში. ეცინა კი ნადირობაზე არ ლაპარაკობდნენ?! ეგემა გამკრა, მისამართი ხომ არ შეემეშალა, ანდა აბრის ჩამოხსნა ხომ არ დავიწყადით-მეთქი (მოგვიანებით გავიცანი ის შუახნის კაცი: თურმე ყველასათვის საყვარელი, კეთილი კაცი სოსო იორაშვილი იყო, ორი მშვენიერი ლექსი რომ მიუძღვნა მურმან ლებანიძემ).

პიონერდები რომ შევედი და წელსი მოხირონი დამეხვეწე კარებთან, მურმანმა ლომილით ამხედ-დამხედა: — ლექსებს მოიტანე!

— დიახ, — ძლივს ამოვიღულულე.

— აბა, ვაღმთაოავე. ჩიბიდან ხელის კახალით ამოვიღე ცალხაზიანი რვეულის ორ ფურ-

ჩემს საყვარელ ჟურნალ „პიონერს“ 60 წელი შეუსრულდა. „პიონერი“ ყოველთვის ეძმურებოდა ცხოვრების უმწვერლოვანეს აქტულარს საკითხებს, და ამიტომაც იყო და არის ასე პოპულარული და საყვარელი;

ოგი სკოლასთან ერთად მუდამ ცდილობდა ახალგაზრდების შინაგანი სამყაროს დახეწას, გაფაჩინებას, გამშვენიერებას, მუდამ ასწავლიდა მათ ღრმად ჩასწვდილობდნენ ხელოვნებისა და ლიტერატურული ნაწარმოების იდუარ და მხატვრულ შინაარსს.

ჩვენი, მხატვრების მოვალეობაა, გავუღვივოთ და განუვითაროთ

ს ი ჟ ა გ უ ე ბ ის ნ ი ნ ე ლ ი

ჩვენს პატარებს ინტერესი ხელოვნებისადმი.

ჩემს მეგობრობას ჟურნალ „პიონერთან“ დიდი ხნის ისტორია აქვს. პირველად ამ 30 წლის წინ შევაცუ რედაქციის კარი.

მაშინაც ჟურნალის მხატვრული რედაქტორი გაიბო ფოცხიშვილი იყო, რომელიც დღემდე თავდაუზოგავად ემსახურება „პიონერის“ მხატვრული გაფორმების საქმეს. ბატონ გაიბოთან და იმხანად მომუშავე მხატვრებთან (ვერა ბელეკაიასთან, ალ. ბარამიძესთან, რევაზ ტუციქოძესთან, გოგი თოთინაძესთან, თენგიზ სამსონაძესთან) ურთიერთობამ და დაახლოებამ დიდი გავლენა მოახდინა ჩემზე.

იმდენად გამიტაცა „პიონერში“ მუშაობამ, ნორჩების სულიერი სამყაროსთან დაახლოებამ, რომ სამხატვრო აკადემიის ფერწერის განყოფილების მეოთხეკურსელი სტუდენტი გრაფიკის განყოფილებაზე ვაირბიდი ვადასვლას.

ჟურნალიში მუშაობას, ბევრ სიკეთესთან ერთად, ერთი შესანიშნავი თვისებაც აქვს, აქ იკრიბებიან და ხვდებიან ერთმანეთს მწერლები, პოეტები, ჟურნალისტები, მხატვრები. და სხვადასხვა პროფესიის ად-

მიანები. პირადად მე, „პიონერის“ მეშვეობით, ბევრ სახელოვან ადამიანს დავუახლოვდი. გავიდა წლები, მოვიდნენ ახალგაზრდები...

ჩემს ახალგაზრდა კოლეგებს მინდა კიდევ ერთხელ ვუთხრა, რომ ჟურნალი „პიონერი“ საქართველოს მოსწავლეთა ჟურნალია და მას გაფრთხილება, სიყვარული და სათუთად მოვლა სჭირდება.

პირადად მე უდიდესი სიფაჩიზითა და პასუხისმგებლობის გრძნობით ვეკიდები თითოეული ნახტოს შექმნას. ჩერ მასზე ფიქრი არ მასვენება და როდესაც ფიქრი ყველაფერი აშკარად გამოიყვანება, მაშინდა შეუვადგები მუშაობას, და თითოეულ ნახტამი ჩემს უნარს, ჩემს სულის ნაწილს და ფანტაზიას ვასწავს.

სულითა და გულით ვულოცავ ჟურნალ „პიონერს“ შესანიშნავ ოუზილეს, წინსვლასა და გამარჯვებებს ვუსურვებ, რომ უფრო საინტერესო და ლამაზი იყოს მისი თითოეული ნომერი, უფრო მეტად მოითხოვდნენ ჩვენი პატარების გულები.

ელუარდ აგოშაძე

ცელზე დაწერილი სამი ლექსი. ჭრე თვითონ წაიკითხა, მერე იმ შუახნის კაცს მიაწოდა:

— ნახე, შგანი გამოდგება.
მანაც წაიკითხა და დაუდასტურა — ერთი ნამდვილად გამოდგებათ. იმ ერთ ლექსს „ორი ქალაქი“ ერქვა — მისიკოვსა და გირს ვუმთხოვრე. მერე ის სადღურად გამოძიებებს, მერე სწავლის ამბავი და დამიხსენებელი გამოძიებულება მერხანმა, შემოდგომის მიღამოებში დაიბეჭდებოდა — კარგად მასოსეს, ხუსტად არ მოხრა. პო, პო, როგორ მიხაროდა! ასე და ამგვარად, მურმან ლებანიძემ დამიბეჭდა პირველი ლექსი. ხან მადღობდები ვარ ჩემი მედლის, ხან უმადღობდი; ხან ვემძღვრე ლებანიძეს, ხანა — ვენაცვალე-მეთქი.

მას შემდეგ სხვა თურნალ-გაზეთებშიც ვაბიძებს კარი, მართალია, წყალობა-ჯახიბით, მაგრამ კარის გაღება ერქვა მინცე. პირველ და მერე კი ვაგვიზარდი „პიონერში“: მისი რედაქციური რეკავი მარჯვნივ დაიკვირდა — ყოველთვის ციმილით მხედებოდა. მერე ამ ქვეყნიდან უღრბოდ წასულ ზურაბ ლეჟავასოს, სიმონ შამდრინასც დავემეგობრდი... იგი

მე და „პიონერი“

... სტამბაში „პიონერის“ რედაქციიდან ჩამომავთხეს. ვიდრეც, ჩასწორებულ გვერდების ანაბეჭდების წასაღებად მოვიდებნ-მეთქი, და მიმეუბნათ, სადაც ელაგა. მერე „სტუმრობის“ მთავარი მიხანცე ვამიხილეს, წერილი უნდა დაგვიწეროთ მე-თორმეტე, საუბნილო ნომრისთვის. დავაკვირდი, შვეტყვე, არ ხუშრობდები. ვამეცინა და ჩავალაპარაკე. — თურნალისტიები რომ ასირებულნი ხალხი ხართ, თუ ციცილი, მაგრამ „შინაურებსაც“ თუ არ დაინდობდით, არ შეგონა-მეთქი...
დავამთავრე თბილისის მე-19 საშუ-

რავი და სხვა მოვია — მერე მუხრან და მავაგარიანი რედაქტორბოდა „პიონერს“, ახლა ქალბატონი ბაბუელია შილია შემოქირავებს ხოლმე მოთხრობებს... სიკვდილს დაიწვიყვია გაიხო ფოცისმეილი!

ოუბილარს თავის ნაყურ არაფერს ეუბნობან ხოლმე. რა თქმა უნდა, ზემი იმის ზემიმა, რაც გვახარებს, გვაახლისებს, ის უნდა ვაგისხენით, მასზე უნდა ვადავიზანით გულისყურით. ასეა, თუმცა მინცე არ მოვერდილებოდი და ვეტყობდი ჩემს სამღურავს, საამისო საბაბი რომ მოეცა: ნება ისე სხვა რედაქციები მიკეცდებენ ყურადღებას, როგორც „პიონერს“ მანებებებებს. ამას, ლმობით-არჩული, სიტყვის მასალად არ ვამბობ. ხუთი წლით ადრე დავამდეგე-ლუციყ, ტოლები ვიქნებოდი; მამინე ლბათ მეტ საქებარსაც ვერყობდი — მოგხსენებდათ, თანაბრობანი ვაცილებით გულისხმილი ვაცი. სხვა თურნალეებზე უფრო სწორად ჩვენი ოუბილარი აცხადებს ხოლმე კონკურსს, თანამედროვეობის ამასხველ საეკეთესო მხატვრულ ნაწარმოებებზე“ ამ კონკურსში თხზვერ

ნაბეჭდვ კვადოტყვე

მივიღე მონაწილეობა და, თუ მეხსიერება არ მდალბატებს, ოთხჯერ წერილ პრემია მომინახვებს. თითქოს წესი და რეგალი, არც ოუბილარი და არც სხვები საერთოდ არ იძლევიან პირველ პრემიას და რა ჩემი მოთხრობების ბოლოა! ეს კი, მგონი, ზედმეტი მომივიდა, არ მეთქვა მინცე, ოუბილარს ნაყურ არაფერს ეუბნებინა-მეთქი! თუმცა, თავს იმით ვინუდამებ, რომ ხალხური სიბრძნე გვასწავლის: ამ ქვეყნად არცინ და არაფერი უხინჯო.

ბუნებას თავისი ურყევი კანონი აქვს, ჩვენ ვხედავთ და დიალექტიკაც ვგმობდვარს: სულოები თუ ხედალბანი იბადება, იზრდება, თავის მსგავსს წარმოშობს, მერე ბერდება და კვდება. მაგრამ ეს მყარი, უცვლელი კანონი ჩვენს ოუბილარზე არ მოქმედებს. ჩემი თემა რა ხანია სიბერისკენ დაღმვა, „პიონერი“ კი, რაც დრო გადის, უფრო და უფრო ახალგაზრდავდება. მას, ვაუმარჯოს ასეთ, მარადილად ახალგაზრობისა!

ბარლო კოზაბრიძე

ალო სკოლა, შემდეგ სწავლა ვანვაგარქე პოლიგრაფიულ სასწავლებელში. ორი წლის ვანმავლობაში ვეუფლებოდი ასოთამყობის ძალიც არ რთულ და ძალიან სანტერესოს პროფესიას. პროფესიის ნამდვილი დაუღლები, ალბათ, მერე მოხდა, როდესაც მუშაობა დაიწვიყე საქართველოს კე ცენტრალური კომიტეტის გამოცემლობაში ასოთამყობადა. ვგიო ლლონტს მიმბაბარს.

ერთი წელი ბატონი ვიგოს მეთვალყურეობით ვიმუშაობდი. მერე მიუბრუნეს (ეს 1955 წელს იყო) დამოუკიდებლად უნდა დაიწვიყო მუშაობა, და თურნალც ჩამბარეს, აწყობოდა და დავახდინებდა დამეკისი. ეს იყო ჩემი და თქვენი საყვარელი თურნალი „პიონერი“. რედაქტორბოდაც დამბარა, ბატონმა რეზო მარჯვანმა (მისთვისაც უთქვამთ, ახალბუბან ჩამბარეს ჩვენი თურნალი). შენ იცი, როგორ იმეოხალბო, — წამაქება. მეშინოდა, ახლა იყო მალად ბეჭდვებზე მუშაობა, ვანსაკუთრებით სურათებიანი და მერე უფრო ტექსტების აწყობა და გვერდების შეკვრა იყო ახელი. ნუ ვეშინიათ, — მანხნევედა ჩემზე მეტად გამოცდილი ქსენია მახარაძე. ასეთი; იმედიანი სიტყვებით დღესაც მხარბი მიდგას ქალბატონი ქსენია.

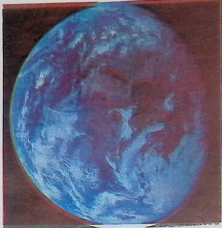
პირველი ჭილოცე ჩემმა პირველმა თურნალმა მომიტანა. ეს იყო 1967

წელს, როცა საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის საპატიო სიგელით დამაჩილოდვი. მერორედაც ისეც „პიონერმა“ ვამახარა, ამჯერად — საქართველოს კომკავშირის ცენტრალური კომიტეტის სიგელით.

1980 წელი ვანსაკუთრებით სასიხარული იყო ჩემთვის — მომიბეჭდა ცენტრურის დამსახურებულ მუშაკის საპატიო წოდება.

ვარდა „პიონერისა“, ჩემი საყვარელი თურნალიცა „დოლა“, „საქართველოს კომკავშირის“, „საქართველოს კომკავშირის“ ამ თურნალებსაც მე ვემსახურებო მთავი ბეჭედი სიხარული და ბეჭედი „წყენა“. მოუტყნიათ ჩემთვის. სიხარულში ჭილოდვის და მადლობას ვეულისხმობ, ხოლო „წყენას“ ჩვენი, ასოთამყობებმა და დამაჩილბებლებს, მხოლოდ თურნალის სტილისტიები და კორექტორები ვაყვებებ, უკვე დასაბეჭდალად ვანბადებულ გვერდებში თავიდა რომ დაიწყებენ ხოლმე „სერიოზობას“. ეს მეთიერ ხუშრობა მძაბრონი ჩემი საყვარელი თურნალის თანამშრომლებმა. მე ყოველთვის მხად ვარ, ათასჯერ ჩასწორებულ წერილებს ისეც თავიდან მივერტუნდე. არასოდეს დამშურებია და არც ვამშურებ ვენერასა ჩემი ძვირფასი 60 წლის „პიონერისათვის“.

რუსუდან ვარგანაშვილი 21

სამყაროს ცენტრი მარბალბი — ჩვენი მზოგაღობრი დედაქიწა. აბმთი ჩანს იბი 78 000 კილომეტრის სიბაღ-ლიდას.

კოსმონავტიკის მიღწევაბა შექმნეს შესაბღებღობა, განწინდილო მეცნიერების ახალი დარგი — კოსმოსური დედაბინისმცოდნეობა. იგი კოსმოსური ხომალდის საბორტო აპარატურის საშუალებით იკვლევს

ყვეღა წყლოვანი ობიექტის (ოკეანეები, ზღვები, მდინარეები, ტბები, წყალსაცავები, მიწისქვეშა წყლების წყინვარები, თოვლის საფარი) ერთობღობობა, ლითოსფერო — დედაბინისგარე, „მყარი“ სფერო, — აეროთიანებს დედაბინის ქერქსა და მანტიის ნაწილს (მანტია გასღავთ დედაბინის მყარი ვარსი, რომელიც დედაბინის ქერქსა და ბითოს შორისაა მოთავსებული). ტერმინი ბიოსფერო აღნიშნავს დედაბინაზე ცოცხალი ორგანიზმების გავრცელების გარემოს (ატმოსფეროს ქვედა ნაწილში — ტროფოსფეროში, ჰიდროსფეროსა და ლითოსფეროში). მისი ზედა ზღვარი შეესაბამება 20 კილომეტრ სიმაღლეს. ეს ის „აღილია“, სადაც ცოცხალი ორგანიზმები და მათი ბინადრობის გარემო ორგანულად უკავშირდება ერთმანეთს, სადაც ისინი ურთიერთმოქმედებენ და ერთიან დინამიურ სისტემას ქმნი-

მფრინავა გ. ტიტოვბა. კოსმონავტი გ. ბერგეოვი კი „სლიზ-5“ ის ბორტიდან დაკვირდა მტერის ქარიშხალს და გადაიღო დედაბინის ზედაბირის სწორედ ის ადგილები, რომლებიც ეროზიას (ლათინური სიტყვაა, ნიშნავს გამოშვას, ღვარებისგან ნიდაგის ნგრევისა და წარევებს) განიცდიდა. გ. ბერგეოვის მიერ ჩატარებულმა საშუალო მოვეცა ეროზიის ხარისხის გამოკვლევისა და ამ რაიონებში ატმოსფეროს გამტერიანების, ამინდისა და კლიმატის ცვლილების შესახებ დასკვნის გამოკანის საშუალება.

მემდგომში პილოტირებული სადგურის „სალუტ-5“-ის ბორტიდან საბჭოთა მფრინავბა-კოსმონავტებმა ბ. ვოლინოვბა, ვ. ვოლობოვბა, ვ. გორბატკომ და ი. გლავკოვბა, გეოლოგების, კარტოგრაფებისა და სხალსო მეურნეობის სხვა სპეციალისტების დაკვეთით, დედაბინის ზედაბი-

კოსმოსური დედაბინისმცოდნეობა

დედაბინის ატმოსფეროს, ჰიდროსფეროს, ლითოსფეროს, ბიოსფეროსა და ანთროპოსფეროს შემადგენლობას, სტრუქტურას, რითმიკასა და დინამიკას. მისი დანიშნულებაა აგროთევ ბუნებრივი რესურსების შესწავლა-ათვისება და გარემოს დაცვა. ატმოსფერო დედაბინის გარშემო არსებული ვაზის (პერის) გარემოა, რომელიც დედაბინასთან ერთად ბრუნავს; ჰიდროსფერო დედაბინის

ან. ანთროპოსფერო კი ბიოსფეროს ნაწილია, რომელშიც ადამიანები ბინადრობენ.

დეღისათვის არსებობს კოსმოსური დედაბინისმცოდნეობის კვლევის მრავალი მეთოდი. მათ შორის ერთ-ერთი ყველაზე უფექტურია ფოტოგადაღება კოსმოსიდან.

დედაბინის პირველი კოსმოსური ფოტოსურათი 1961 წლის 6 აგვისტოს გადაიღო საბჭოთა კოსმონავტმა-

რის მრავალი კოსმოსური ფოტოსურათი გადაიღეს. კოსმოსურმა გადაღებებმა და, საერთოდ, კოსმოსურმა დედაბინისმცოდნეობამ გეოლოგებსა და გეოფიზიკებს, ოკეანოლოგებსა და მეღორატარებს, სოფლის მეურნეობის სპეციალისტებს საშუალება მისცა ახლებური თვალთახედვით შეესწავლათ წვენი დედაბინა.

რამდენიმე ასეთი ვერადი ფოტო-

დედაბინა და მთარის კიღმ აბმომეტრი საღ. მზრ „სონღ — 7“-დან; მთარამღმ 2 000 მმ-ია, დედაბინაღმ — 300 000.

მღ. მთღვის დღღბა 265 კილომეტრის სიბაღლიდან (კილომეტრიბული საღვარი „სალუტ-5“).

სურათი ჩვენს წერილსაც ასწავს. ისინი მოგვყავს ვ. დ. ბოლშეკოვის, ნ. პ. ლავეროვისა და რ. ი. ფომინის მიერ მომზადებული ფოტოსურათების კომპლექტიდან „კოსმოსი - დედამიწა“, რომელიც გამომცემლობა „პლანეტა“ გამოსცა 1978 წელს.

დედამიწის ეს ფერადი ფოტოსურათები ახასიათებს ჩვენი პლანეტის ცალკეულ რეგიონებსა და მათ სპექტრულ თავისებურებებს. ფერების საშუალებით აქ ჩვენ შეგვიძლია დაგაზუსტოთ ტყის მასივებში დაკავებული რაიონების საზღვრები, ასევე, ტემპოგრაფიულ ნიადაგთა შემადგენლობა.

დედამიწის კოსმოსური ფოტოსურათის ცენტრში ჩვენ უხედავთ ვეროპასა და აზიას. შესანიშნავად აღიქმება აზოვის, შავი და არალის ზღვები, პალანასისა და ისიკ-ულის ტბები, პამირისა და ტიან-შანის ქედები... ცოტა ქვემოთ მცირე აზიაა, არაბეთის ნახევარკუნძული და ჩრდილოეთი ამერიკა. ანალოგიური მეთოდით არის გადაღებული მეორე ფოტოსურათიც. მასზე დედამიწისა და მთვარის კიდვა გამოსახული. დედამიწის სურათზე ციკლონები და ღრუბლების წარმონაქმნები ჩანს.

მდინარე ვოლგის დელტა ორბიტული პილოტირებული სადგურის „სალუტ-3“-ის ბორტიდან 1974 წელს გადაიღეს. მდინარის შესართავთან წარმოქმნილია მონაღეჭი არე, რომელიც დახვრილია ამ მდინარის ტოტების ქსელით. სოლო პიდროგრაფიული ელემენტების მკვეთრი გამოსახულება ფოტოსურათზე

რათზე საშუალებას გვაძლევს გავარკვიოთ სანაპირო ხაზის ცვლილება ვოლგის დელტაში. ფოტოსურათების ანალიზმა აჩვენა, რომ დიდ მანძილზე შლამისა და ქვიშის გაშრატანა არღვევს დელტის ჩამოყალიბების პროცესს და იწვევს კასპის ზღვაში წყლის დონის დადბელებას.

კოსმოსური ფოტოგადაღების საფუძველზე შედგენილი წყალნაკულობათა რუკები საშუალებას იძლევა სწორად გავანაწილოთ წყლის ბუნებრივი „საკუქნაო“ და აღვადგინოთ მისი ბალანსი.

აი, თუნდაც ავიღოთ ბელსაშის ტბის ცენტრალური ნაწილის ფერადი ფოტოსურათი. სამხრეთიდან ცენტრალურ ნაწილამდე თავისი შრავალი წერილი კალაპოტით მიდის მდინარე ილის დელტა. ტბის სამხრეთ ნაწილზე ჩანს ლერწმის რაყების მუქი მწვანე ზოლი. ჩრდილო ნაპირი ბრტყელ ვაკეს წარმოადგენს. ნარიყები, რომლებიც მდინარეებს მოჰყვება, თოვლის ინტენსიური დნობის დროს წარმოქმნიან თავთსულეებს, რომლებიც თანდათანობით ტბის გათავისუფლებასაც იწყებენ.

წყლის ზედაპირის ალაგ-ალაგ შეცვლილი ფერი ტბის სიღრმეების დონეზე მივითითებებს. სოლო კოსმოსური ფოტოგადაღების ეს მასალები, სხვებთან ერთად, საშუალებას გვაძლევს, შევისწავლოთ ტბისპირა რაიონი, განავსორციელოთ მისი და ილის დელტას კარტოგრაფირება.

შესანიშნავია ინფოთის ოკეანის რაიონის ფერადი ფოტოსურათი.

ფოტოსურათზე ჩანს არათანაბარი ზომის ღრუბლები, რომლებიც ქარის მიმართულებით არიან გაჭიმულნი და მკვრივ მასას ქმნიან. კარგად ჩანს მათი ჩრდილებიც, ასეთი ღრუბელიანობის წარმოქმნა დაკავშირებულია წყლის თბილი ზედაპირის ზემოთ ჰაერის ცივი მასების გადაადგილებასთან. ეს ფოტოსურათიც ძალიან ვუესმარება ციკლონთა ტრასებისა და ატმოსფეროს სენზორ ცირკულაციასთან მათი კავშირის განსაზღვრაში.

კოსმოსური დედამიწისმცოდნეობა მეცნიერების ასალგაზრდა დარგია, თუმცა მან უკვე მოასწრო შეეტანა დიდი წვლილი დედამიწის შესწავლის საქმეში და მომავალში კიდევ უფრო დიდ იმედებს იძლევა; მით უფრო, რომ იგი ნაწილია კოსმოსური პლანეტომცოდნეობის უფრო ვრცელი, ზოგადი და უდიდესი პერსპექტივების მქონე დარგისა, რომლის ამოცანაც მზის სისტემის სხვა პლანეტების შესწავლა გასლავთ.

ბ რ ჩ ი ლ ბ ი ტ ი შ ი ლ ი,
პ რ ო შ ა ს ო რ ი.

ბალსაშის ტბის ცენტრალური ნაწილი 270 კმ. სიღრმის სიმაღლიდან (ორბიტული სადგური „სალუტ-5“).

ინფოთის ოკეანის რაიონი 26 კმ სიღრმის სიმაღლიდან (ორბიტული სადგური „სალუტ-5“).

თქვენი მრავალჭამიერი!

ვინ არაა და ნაქურდალს სათოფედ არ იკარებს, ვისაც სხვისი არ უნდა და რაცა აქვს, იმარებს; ვინც ბრჭყვიალა ჭურჭელში არ გაცვალა ნაშუი, ვინც კი სირცხვილუჭმელი დადის ამ ჩვენს მამულში; ვადღევრებლებ მათ ლუკმას, — ალაღს და მადღიერს მათი ძმობის დაუკრათ! მათი მრავალჭამიერი! ვინც არ ეძებს ცხოვნებას სხვის ჯიბეში ფაოტით, ქვეყნად რომ ეცხოვრება ჩვენი ტბილი ქართულით; ვინც სიყოფილეს ვეყოფდა, — გვიღვამრავად უკუნეთს, საქართველოს დიდ მყობადს ვინც იმედით უკურებს; ვინც თავის ქართველობას არ ივიწყებს წამიერ, მათი სადღევრებელია! მათი მრავალჭამიერი!

მეგობრობა

მიმიღილი რომ კვდებოდეს, კაცს მცირედი ეყოფა: ლუკმა ემეტებოდეს მეგობრისთვის მეგობარს. სიცივით რომ კვდებოდეს, სულ მცირედი ეყოფა: სითბო ემეტებოდეს მეგობრისთვის მეგობარს. მტერი ძმას რომ მტერობდეს, შენი ძმობაც ეყოფა: ოლონდ ემეტებოდეს, რაც დაისხნის მეგობარს. ცეცხლი რომ ეღვებოდეს მისი სახლის ერდო-ბანს, წყალი ემეტებოდეს მეგობრისთვის მეგობარს. საჭირია, მე მგონი, ჳირ-უარამის გაყოფა, თავდადება მეგობრის სიკვდილამდე გაუყვება.

გზრამ კლდიაზვილი

რაც თავი მასსოვს, „პიონერის“ მკითხველი ვარ, თანაც პირუთენელი, ერთგული მკითხველი. ჯერ კიდევ უმცროსკლასელს ჟურნალის ფურცლებზე გამოქვეყნებული ლამაზად დასურათებული საყმაწვილო მოთხრობების კითხვა მიყვარდა. მერე და მერე, აქტივისტი პიონერი რომ გავსდი, სიმ აღარაფერი მერჩინა ჩემი საყვარელი ჟურნალის ყოველი ასალი ნომრის გადაფურცვლას... ეს სიყვარული დღემდე გამომყვა. სტუდენტობისას, გორის ნ. ბარათაშვილის სახელობის პედაგოგიურ ინსტიტუტში სწავლის დრო-

წერს დანილა

საც ციქვნა გოგოსავით ჩაუჯდებოდი სოლმე საკითხავად „პიონერის“ ყველა ნომერს, ასლა სიმ — მითუფრო, რაც უფროს პიონერსკლემდეწვლელად ემუშაობ, — ვკითხულობ და ვკვლავმეტკვირებო...

ჩემი პიონერისა ყველაზე საინტერესოა ამ ქვეყნად-მეთქი, რომ ვიქვებ, იქნებ მეტისმეტის დაჩემებაც გამოიმიედეს, არადა, ასეთი ცოცხალი სამუშაო, აღბათ, ბევრ ჩემს თანატოლს არ ექნება. პედაგოგის პროფესიაში და განსაკუთრებით, უფროს პიონერსკლემდეწვლელად მუშაობის ამ ექვსმა წელმა ჩემი უმცროსი მეგობრების ყველა ჳირისა და ლსინის გამოცრება და განზიარება მასწავლა.

ჩემი სკოლა — გორის მე-3 საშუალო სკოლა ერთ-ერთი უძველესია მოელს ქალაქში. იგი ვაზთქუდული თავისი მარჯვენაწლანგელი ი. ბ. სტალინის სახელობის პიონერული რაზმუძლით. ლელია კინამის სახელი სიმ გსმენიათ, ომის წლებში გამორჩენილი პიონერი გოგონასა?.. აი, როგორ წინამორბედ თანასკოლელებს უსწრაობენ მხარს თავიანთი პიონერული საქმეებით ჩემი პატარა თანამეწმეები...

ისეთი შეკრებებიც სწირად გვაქვს, რომცა გულდასმით განვიხილავთ სოლმე რესპუბლიკის პიონერულ პრესაში გამოქვეყნებულ ჩვენთვის საინტერესო მასალებს. ბავშვები უწრადღებით ადვენებენ თვალ-უფრს „პიონერში“. წამოწყებული ამა თუ

იუბილე ვკიდობოვ

იმ დისკუსიის მსვლელობას, სწირად მათში მონაწილეობასაც იღებენ. პიონერულ მუშაობაში დიდად გავსამარება უწრანალის მუდმივ განყოფილებაში „კოსონი“ გამოქვეყნებული მასალები, ასევე, „სტრკალიტული“, რომელიც ჩვენი სკოლის პიონერთა არაკრთი ვიქტორინის საფუძვლად იქვევა სოლმე. მოგვწონს უწრანალი დაბეჭდილი საყმაწვილო მოთხრობები, განყოფილებებში „აისი“, „ჩვენი შეშოქმედება“ გამოქვეყნებული მასალები; ვინატრებდით, რომ ასეთივე მშვენიერი კუთხეები დათმოს უფროს პიონერსკლემდეწვლელთა ინსტიტუტულ სწავლებასაც ბავშვისთვის გვირ პიონერთა ბიოგრაფიების გაცნობას, საინტერესო პროფესიების ადამიანებთან შეხვედრებს.

ამ მეგობრული ნატვრებითა და სურვილებით ვულოცავ „პიონერს“ 60-წლოვან იუბილეს, ვულოცავ ჩემი სკოლის პიონერთა და, საერთოდ, რესპუბლიკის პიონერმუშაკთა სახელობით. 60 წელი ადამიანურ მსრებს დააწვება სოლმე ტვირთად, თორემ უწრანლისთვის იგი ჯერ კიდევ სიჭაბუკეა, სიჭაბუკე, რომელიც რესპუბლიკის ნორჩთა სამსახურში არასდროს არ დაიღვავა.

თამარ გოზალაშვილი, გორის მე-3 საშუალო სკოლის უფროსი პიონერსკლემდეწვლელი.

6968 კომუნისტური პარტია № 12

ზაფხულის პირი დღე

საკავშირო მარშის ერთ-ერთი მარ-
შრუტი — „პიონერები — პატრიოტ
ინტერნაციონალისტები“ გვევალუმს
აქტიური მონაწილეობა მივიღოთ
ექსპედიციაში „სსრ კავშირის ჩემი
სამშობლო“, მოვაწყოთ ლაშქრო-
ბები, ვიმოგზაუროთ რევოლუციურ
ადგილებში. ხოლო ამისათვის ზაფ-
ხული ყველაზე უკეთესი დროა.

ქვემოქალის საშუალო სკოლის
მოსწავლეებმა მრავალი საინტერესო
ლონისძიება ჩაატარეთ საზაფ-
ხული არაღდეგებზე. დღეებმართ
კოლმეურნეობას თონაში, მოვაყ-
ვეთ ექსპედიციები, ლაშქრობები. შე-
კვეთინ ფორმირები, რომლის სა-
ხელწოდებაც „მეგობრობა“. ჩვენი
დევნიზა „მეგობრობა ხილია მშვი-
დობისაკენ“. ფორპოსტი საინტერესო
მუშაობას ეწევა.

„მეგობრობის“ წევრებმა გადააწყ-
ვეტბთ შეგვედროდით უკრაინულ
მეგობრებს, რომლებიც ზაფხულს
ცხვარიკშიაში, პიონერთა ბანაკში
ატარებდნენ. დადაც ეს საინტერესო
დღეც. 9 ივლისს გავეშურეთ ცხვარიკშიაში,
უკრაინულ მეგობრებთან
შესახვედრად. საღამოს 5 საათზე
შევიკრიბეთ პიონერთა ბანაკ „აინი-
ში“, მეგობრებთან ერთად მოვეყ-
ვეეთ პიონერულ ხაზზე. ჩვენი სკო-
ლის კომკავშირის კომიტეტის მდი-
ანმა გ. თათრისვილია ჩვენი მოს-
წავლეების სახელით სააკამბი ბიუს-
ტი გადასცა უკრაინულ პიონერებს,
ხოლო მოსწავლე თ. ბუღალაშვილია
თვითგაკეთი ისტორიული ძეგლის
მაკეტი მოქდენა სამახსოვროდ. გა-
დაცვეთი აგრეთვე წიგნები და სხვა-
დასხვა სუვენირები.

პიონერულ ხაზზე ვისაუბრეთ
მშვიდობის პატარა „ელჩებზე“ ამე-
რიკულ სამანტა სმიტზე და ჩვენს
კატია ლიჩევაზე. წუთიერი დუმი-
ლით პატრიოტული სიამაღეს სხვა-
ნას. აქვე დავდეთ პირობა, რომ პირ-
ველ სექტემბერს, სწავლის დაწყე-
ბენდით სსრ კავშირის, საქართვე-
ლოსა და უკრაინის ჰიმნებს, საღამოს
8 საათზე დავანთებდით მე-
გობრობის კოცონს, შევასრულებ-
დით უკრაინულ და ქართულ სიმ-
ღერებს და ცკვევს.

პიონერული ხაზის დამთავრების
შემდეგ გაემართეთ მეგობრული
კონცერტი. ერთმანეთს სცელიდ-
ნენ უკრაინელი და ქართველი ბე-
შეები. ხოლო როცა „სულიკო“ აე-
ღერდა, სიმღერას უკრაინელი მე-
გობრებც აპყვენენ. დიდხანს, დიდ-
ხანს ისმოდა ცხვარიკშიაში ლამაზ
მღერებში ჩვენი წყარობა ხმები.
შეხვედრა დაემათავრეთ სიმღერით
„დაე, მუღამ იყოს მზე!“

აახ ბატონაშვილი,

კახბი, ქვემოქალის საშუალო სკოლა,
VI კლასი.

ნაიის პოლოდინაი

თვე გავიდა, რაც წვიმა არ მოსუ-
ლა. ცა სარკესებით მოკრიალებუ-
ლია და ღრუბლის ნაფლეთი არსად
ჩანს. გვალვისაგან მიწა დახეთქილა.
არემგობ ისე გამოიყურება, თითქო
სინანძროლიათ. ძირხები უქვაფოფი-
ლოდ იცოხნებიან ხეების ჩეროში,
პატარა ბუჩები და გოგონები მინდა-
რში ჭყუმპალობენ. იმ ადგილას,
სადაც რამდენიმე თვის წინათ წყალ-
უხილი ღღეე მოდიოდა ხმაურითი,
მხოლოდ პატარ-პატარა გუბებშია
დარჩენილა. გუბეში დღაღორი
წეეს კუჭქიკინა გოჭებითურთ, რომ-
ლებიც ხან ჩაბტებიან გუბეში, ხან
კიდევ გადაყვითლებული გვირგების
ჩრდილში კოტრილოობენ.

სოფელში ძველთაგან ასეთი ჩვე-
ულება შემორჩენილა: როცა გვალ-

ვას დაიჭერდა, მდინარეში სხვადა-
სხვა ფერის ნაჭრებისაგან შეკერილ
ქალის ფორმის ფიგურას ავლებდნენ
თურმე. ამ ფიგურას ჩვენს კუთხეში
„ძივავას“ ეძახიან. ამ დროს ქალები
მოთქვენენ, მამაკაცები კი ხას ქვენს
ესვრიან, რომ ჩაითიროს. მაშინ ფე-
რობს, რამდენი ხანიც იყენება „ძივავა“
წყალში ჩაიბრული, იმდენ ხანს
იწვიებებს.

ერთ დღეს მე და ჩემი ქალაქელი
ბიძაშვილი მდინარეზე წავიდით სა-
ბანაოდ. ფეხშოშველა —მივდიოთ
და გვიქრდა სიარული. გავალისა-
გან ვადახმარი ბაღახი ევალეთი
იხვლებდობდა, ჭებში კი მკვიეთი
ცხელი იყო და ჩქარა ვერ მივდიო-
დით. აი, უკვე გამოჩნდა მდინარე
და ნაბიჭს აუფჩქართ. უცებ ქალე-
ბის ტირილი და მითქმა შემოგვეს-
მა, ავღილზე გავხვედი, ჭერაც ვერ
მივმხვდარიყავი, რა ხლებოდა. მა-
ლე წაუჭაქემის ნაამბობი მომავლ-
და. მიგხელი, რომ „ძივავა“ დაახრ-
ჩეეს“. გზა აღარ გავგვირქმელებია,
შინ გამოვბრუნდით. შინ ბებიას
ვეთხე, რატომ ჩაავდეს „ძივავა“
წყალში, მაინც ხომ არ იწვიებეს-
მეთქი. არა, შვილო „ძივავას“ რა
შეუძლია, მაგამ ჩვენს წინაპრებს
ასეთი რჩენაჲ ჰქონდათ.

კიდევ უფრო ვამოცა იმან, რომ
საღამოს მაცოცხლებული შხაუხა
წვიმის წვეთები მაღამოდ ეკურე-
ბოდა დანაპარალებულ მიწას, სიცხი-
საგან გათანგულ მცენარეებს.

ლუბა ბაბაიაი,

ზუგდიდი, შავჩონის საშუალო სკოლა,
VIII კლასი.

წვიმა

წვლან იყო —
წვიმდა, წვიმდა,
და უკუმ-მზე
გამობრწყინდა.
ნისლი უნებ გაიფანტა,
მინდორ-ველებ ნამიე ვადნა,
ცა ვანათდა, ვადივარა,
დღინარამიე ვაინარა.

ღინარა ჩაპაბაძე,
წყალტბო, ვიშკაბის საშუალო
სკოლა, III კლასი.

3. ი. ლენინის სახელობის საკავშირო პიონერთა ორგანიზაციის ცენტრალურმა საბჭომ დროულ მოგაწოდო და ახლა უკვე ხელთა გაქვთ იგი სახელისხმო დღესუბნებთ: 3. ი. ლენინის სახელობის საკავშირო პიონერთა ორგანიზაციის ახალი დებულება და ახალი პროგრამა დიდი ოქტომბრის 70 წლისთავსა და მძიმედ აღსავსებელი მარშის: „რევოლუციური გეპქვს ნახიჭების“ რაზმის დიდი შედეგად დებულები სიტყვის შესწორებას. რაზმის სატყვის შესწორება კი იმ სიხალღების დამტყვა ვალაყო, რომელთა გადალახვა სწავლის დაწეების დღიდან უნდა დაიწყო.

ამასთან ერთად საკავშირო პიონერთა ორგანიზაციის ცენტრალურმა საბჭომ შეგვთავაზო აქტივის სწავლების ახალი ხანტერესი პროგრამა.

საკავშირო პიონერთა ორგანიზაციის ახალი დებულების მიხედვით, ახლდებოდ ვდერის საბჭოთა კავშირის პიონერთა კანონები, წესები ოქტომბრის დღესუბნებთ. ახლა მოგავითაოთიოთიოეული ოქტებრანის ახლო, თქვენს კოლექტივში შექმნილი ვითარების გინიერულად გაგზარტა.

როგორ უნდა იმოქმედოს ორგანიზაციამ, რომლის წინამძღოლად თქვენა ხართ, რათა შეძლოს თავისი ვწდლის შეტანა კავშირის განვითარების საქმეში?

საკავშირებო ძალეუ ბევრია, ხელისშემშახლო მისეუც ბევრია, მაო შორის პირველი და უმთავრესი — საქმის აკრძალვა.

სწორად ამბობენ არის თქვენთვის მოუცირბელი პიონერთა აქტივის სწავლების სკოლა. თუ აქ მდებდელი ოცდნა პრაქტიკულად ვერ გამოიყენებ, თუ ვერცდნი ვერ ამოკლებოთ თქვენი იანტკარდები, პიონერთა ოციომპროდუქციონის როლს ვერ ამახლოებოთ, კოლექტივი მზარში ვერ ამოუღებთა კომკავშირის დიდი ამოკანების გადაწყვეტაში; თუ თქვენსაკვე კოლექტივი თაიდანე ვერ იტბრძოდეთ უმთავრელი ცხოვრების მიღებულ სიტუაციას, ვაგვიტრდებთა. ასევე, ვულტობიოთ ვერ იქნებთ ირავლეო მიმდინარე ვარტკინეულისხმო.

თქვენი ვეცხრის ვერ ჩავივლით სასკოლო რტორების მიერ მოტანალი სიხალღები; თუ პიონერთულ მუშაობას არ ისწავლით, ვაგვიტრდებთა ახალი მოვლენებისათვის უფლის აწყოთ, კოლექტივის ცხოვრების სასკოლო ძალებით მზარებათ. ამიტომ პირველ რიგში საქმროს ვაბებდებთ; თუ საქმეში მოიხსნება, არ უნდა ვაგვიტრდებო ვზის ვაგენება სახალხო დებუტატთა საბჭოებისაკენ, კოლმერებისის ვაგენებისაკენ, უმთავრესი, ვაზნის ხელმძღვანელებისაკენ; ზრუნვა არ მოაკლოთ დემოკრატული კავშირული შექმნებულებოში; მომუშავე ახადებოდებლს, აქედნევი მიერციეო ქვეყნის ბატონპატრონის მოვალეობებს. და დ ბევრის სხვა საკითხის შესწორებაში დაგმხმარებთა პიონერთულ აქტივის სწავლების სკოლა.

კომუნალური აქტივის კლუბი

ქვეყნი

უფი უფევიო კელ მოვლენეს!

მერე უნდა შექმნოთ პრაქტიკულად განახორციელოთ ის, რასაც ამ სკოლაში შეისწავლით. — კედლის ვაჭთის გამოშვება, ტურისტული ტრეტეტების მოწყობა, პიონერთული შეტრების ვამართვა, სოლდარობის მიტინგის მომზადება, ხანტერესო ადამიანებთან საუბარი და კამათი...

გარდა ამისა, რიდესაც პიონერთა სახლში თუ სახალხოში შეტრებდეთ, აქტივისტებმა ერთამანეთს უნდა ჰკითხოთ: „თქვენთან როგორ არის საქმე, რას აკეთებთ, როგორ შედეგით სინდელითა გადალახავთ?“ და იქვე უნდა ვაგვიტოთ ჩანაწერი უფის წიგნაკში:

„კარგი იქნება, თუ...“ ახე მოინშნავთ, თუ როგორ ვადატანთ თქვენს პიონერთულ კოლექტივში სხვის ვამოკლებლას. პიონერთული აქტივის სწავლების პროგრამაში, რომდლსაც 3. ი. ლენინის სახელობის საკავშირო პიონერთა ორგანიზაციის ცენტრალური საბჭო ვთავაზობს, საგულისხმო საკითხობა ვთავალისწინებელი. აქტივის სწავლების სკოლაში შეცდინებულ სულ 12 თინება დასამუშავებელი. აი, ისინიც: „შენი ორგანიზაცია“, „შენი პიონერთა საკავშირო ვარში“, „პიონერთა ორგანიზაციის პიონერთული კომპლექტივი პროგრამა“, „რახმეულის საბჭო“, „პიონერთულ რაზმეულის ცხოვრების ორგანიზაცია“, „პიონერთა რაზმეულის მოწყობის ადამეგმვა“, „რახმეული — პიონერთული შრომითი საქმეების საკავშირო სუთმედლის აქტიური მონაწილე“, „უფროსი პიონერთული რაზმეული“, „რახმეულის საბჭო — სკოლის პედაგოგთა თანაშემწე“, „რახმეული საბჭო — კომკავშირის რაგებში შესავლელი პიონერთა მომზადებამ სკოლის კოკავშირის თანაშემწე“, „შეტრები პიონერთულ რაზმეული“, „ანგარიშგება-არჩენენბი“.

პიონერთულ რაზმეულში“, „რახმეული პიონერთულ საქმეების მომზადება და განალიზება“, „რახმეულების დროს სასკოლოეული ადგილის მიხედვით ოკომპრტობთან და პიონერთთან რაზმეულის მუშაობის ორგანიზაცია და შინაარსი“.

თითოეული მეცდინეობა მოიცავს ორსა. პალ სინაზას, სპაზარს, პრაბინსულ გმ. ცადონიონას, დასკვინით სინაზას და თნაღსანიონიონის ვაპროშენას.

„საშაველი სიტყვაა „ფორმალისმი“ — ახსოვლდებოდ უტყვა პიონერთულ ორგანიზაციისათვის. ფორმალისმი ამახინენებს სახით, აყალიბებს თვალთშეკობას, ეცოლმს; უორანლოზმის ატმოსფეროში ორჯინებს შეგვეულებები, კარიერისტების, რომლებსაც პირადი კეთილდებობის ვარდა არაფერი აინტრეტებთ. შეიძლება ვინმეს ეს ნათქვამს ზედმეტად მკვახედ მიერციეოს, მაგარამ ამას იმიტომ ვაპობ, რომ მტერი — პიონერთული ბავშვობა სერიოზული ხანა, ცხოვრებისათვის საზღაღისი კი არა, თავად ცხოვრება და ეს კარვად უნდა ენმოვლო ემპროვლებსაც და მათ დამირავლებსაც.“ — აღნიშნა საქ. აკვ. ცენტრალური კომიტეტის მდივანმა, საკავშირო პიონერთა ორგანიზაციის ცენტრალური საბჭოს თავმჯდომარემ ი. ნიკიტინმა, ცენტრალური საბჭოს პლენუმში.

გასილ ვამართვებ პიონერთულ შეტრებებს, რაიონდლებად — IX საკავშირომდე, ხოლო IX შეტრება უბრალოდ კი არ დაქაქებებს მარშის დამამართებელი ეტაბის შედგენის, არამედ ერთობლივი კიდევ მოციეოთ თქვენი ორგანიზაციის მუშაობის ვანაღიზების საშუალებებს, ვინცენებთ გენს, თუ რა აკეთოთ შემდგომში.

რაიონდული, საქალკო, რტსბუბლიკური, საკავშირო პიონერთული შეტრებების შესახვედრად მზადება, თვისთავად, პიონერთული მოვლენების შორის ვაშლელი კონკრტისია, რომელიც თქვენს შრომას, სწავლასა და თავისუფლო დროისთანა პიონერთა დამოკლებულებს შეტრება, სწორედ ამიტომ უნდა მოციელოთ დიდი პასუხისმგებლობით პიონერთული აქტივის ყველ შეტრების რაზმეულის შექმნილი პიონერთა აქტივის სწავლების სკოლის მეცდინეობაზე თუ პიონერთა სახადებსა და სახალღეებში.

პიონერთულ აქტივის კლუბის „კოცონის“ ერთობლივი მორავ სხდომავ უფროსების მონაწილეთით ვინდა ვისაუბროთ საკითხზე: „რა სურთ პიონერთებს, რა აინტერესებთ?“ პიონერთული აქტივის ამ შეტრების ვამართვას თქვენივე დამხმარებთა და მინაწილეობით ვფიქრობთ. რომელი საქალკო, რაიონდული, პიონერთული სკოლა ვამოგვევმარება პირველი? რომელი ვამოთქვას სერტლს, ადგილზე პიონერთა ფართო აქტივის მონაწილეობით შედგეს საუბარი?

პველი თქვენს შედეგობინებს.

ნათელა ზაღლიძე

ს. სერაფიმოვიჩი

მხატვარი
სურბა ფორსინძე

მ თ ხ რ ბ ა

ულრან ტყეში ისეთი განსაკუთრებული სიჩუმე დაძველებულიყო, როგორც შემოდგომაზე ილის. უპრავად ვეიდნენ გაბარჯველული ტოტები. არც ფუნის სმა, არც რაიმე ჩამიწეში, სის კენწეროც კი არ ირხეოდა. იდგა მდუმარებით მოცული დაბურული ტყე და, თითქოს ფიქრობდა, გარინდებულიყო საკუთარი საუკუნოვან აზრებით შეპყრობილი.

მხოლოდ, როცა თავის მშობულ სეს პატარა სმელი შტო მოტყდებოდა და, ტრიალით წამოსული, გავეითლებული წიწვებით მოედებოდა სხვა, ციციხალ, მწვანით მკრთომარე ტოტებს, კარგა შორს გაისმოდა მისი დაცემის სმა.

მალდა არ ჩანდა ჩრდილოეთის ნაღვლიანი ტა - სმირი წიწვების გაუვლილი სიმჭიდროვე ეფარებოდა მას. ასწლოვან ფიჭვებს, კოლონადავად, წითლად აუშვირთ ტანს. დადამებულ კოლონებს შორის, თითქოს ვეუბა თაღქვეშ, შარშანდელი წიწვების რბილ ხალიჩებზე მძიმე მყუდროება გაბეჭდებულიყო. ერთ მთლიან მეწამულ კედლად გაერთიანებულ ასეველი სეთა შორის ცოცხალი არსება ილანდებოდა - ვიღაც უსმოდ ამოუბდა. მიწაზე სქლად დაფენილი შარშანდელი წიწვები ამშობდა მის ფუნის სმას. ფიჭვები შოგან თითქოს ვგას უტყვენდნენ, მაგრამ მერე ისევ შეიკრიბებოდნენ ხოლმე გაუვალ წითელ ზღუდვდ. როცა ტბორზე გადაკრულ სტაფიოფანა ყინულს ფეხს შეესებოდა ტკაცანის სმა ამფოთებდა განაბულ სიჩუმეში.

თორმეტობედ წლის ბიჭი დიდრონი ჩემებით (მამისა თუ იყო) და მჭიდროდ შემოჭერილი ვიწრო ქაპრით, რომელშიც ნაჯახს სქონდა გაჭვობილი, ხან იმეგობდა, ხან ჩაცუქმდებოდა და რაღაცით ებლაუკებოდა სის ტოტებსა და ტანს. ხოლო როცა სვლას განაგრძობდა, უკან

ტოტებდა ძუის მარყუევებს ზედ მიკრული წითელი კენკრით - ბიჭი მანუებს აბუბდა, თანაც ბუჯთიად ინიშნავდა ადვილს ამ უსიყრი ტყის ლაბირინთში.

ერთ ადგილას ტყის მყუდრო ბინდა განათდა და სვებში წყლის გამოსული სვრცე გამოკრთა. ქვიშიანი ციციხო ნაბირიდან დიდი ტბა გამოინდა, უიდეგანოდ გაწოლილიყო იგი და ლურჯ პორიზონტამედ ვაგენა ტყე. უამრავ ზურმუხტოვან-მწვანე კუნძულის დაეფარა მისი გამჭვირვალე ზედაბირი. ვიწრო, გამდინარე ტოტებში იგი უერთდებოდა მუზობულ ტბებს, რომლებიც გაფანტულიყვნენ პირქვეშა და მკარც, დადუმებული მხარეში.

ერთ მხარეს მათ თეთრი ზღვის ავორებული ტალღები საზღვრავდა, მეორე მხარეს კი - ცივი პურუსით მსუნთქავი ჩრდილოეთის ოკეანის ყინულოვანი ველები.

გურიცხე გარეული ფრინველის ბუნდები - ისევე, ბატები, ვედები და ტბებისა თუ ჭაობის სხვა გადამფრინი ფრთოსნები კვილით, სმარითა და ევილი-სივლით წრიალებდნენ წყალზე, ან საფხაფითა და ვინახით აფრინდებოდნენ და სქელი, შავი ღრუბლებივით ჩამოეფარებოდნენ წყალს, მოლურჯო შორეულ ტყეს და ზურმუხტოვან კუნძულებსაც, მერე კი მოფრინავდნენ მკარივად თუ ვამსილად.

ბიჭი წუთით შეწერდა ნაბირზე და ორჯერ გამყვინანად დაუსტენია, ტბა გამოსოცხლდა - თითქოს მიმალულმა უამრავმა ადამიანმა ერთდროულად

ლად დაუსტენიაო, ყოველი მხრიდან, წყლის ზედაბირიდანაც კი გამოუნაშურა ეჭო ბიჭის სტყენას და მერე შორს გაჭრილი, თანდათანობით მიწყდა. ფრინველები ერთბაშად აშალა ამ სმამ და წყლის დგაფუნმა გადაფარა უკვე მიყუჩებული ეჭო.

- ეტყობა, აღარ მოვა, - ჩაილაპარაკა ბიჭმა, ქამრიდან ნაჯახი ამოიძრო და მომცრო სვების ჭრა დაიწყო. მოჭერილი სვები იქვე ნაბირთან ცვიოდა.

ბიჭი სწრაფად მუშაობდა. ნეფლი ნაფოტები პაერბი დაფრინავდნენ, და ნაჯახის სმა დაუმცხრალად მეორედებოდა ყოველ მხარეს.

- უ, უ, რა ცივია! - შესძახა ბიჭმა, როცა ჩემებში ვიხილა, მარცხის ტოტები დაიკარჩნახა და მუშევის წყალი ისეთი ცივი იყო, რომ დანახავით უნგრავდა მიშველ ფეხებს. ბიჭი აჩქარებით უყრიდა თავს ტოტებშიმოსხვილი მორბებს და მოქინელი ძვლებივით ტივს კრავდა. მალე ტლანქად შეკრული ტივი აქანავდა მოსარკულ ზედაბირზე.

ბიჭუნამ ტრეზე გადაიტანა ძუის მასკების კონა და ზურის ანგა, მერე ტივი ჭოკის მიბუნებით დასძრა და ნელ-ნელა მოსწყდა ნაბირს. წყლის მაღალი ბალახები რსვეითა და ყველყვლობით ებლანდებოდნენ და ეკვროდნენ ჭოკს. გარეული ფრინველები ისე იმლებოდნენ ტბიდან, თითქოს წყალი შობდა მათ თავის წილში, და ირიბ მოშავნელეულ ღრუბლად ეფარებოდნენ უსინათლო ტყეს, სვებს და ლავეარდოვან შორის.

შორს დარჩა ნაპირი. გარშემო თვალუწვდენად გადაშლილი ტბის ვერცხლისებრ ზედაპირზე და წყლის სიღრმეში ირეკლებოდა მჭუმვარე რუხი ცა, ლეგა ღრუმბები და სანაპირო ტყეები. ჭოკი უკვე ვეღარ სწვდებოდა ფსკერს, რომელიც შორეულ სიღრმეში წმინდა ცრემლივით გამოკრთოდა და სიცივისაგან ფუნებგალურჯებულ ბიჭს უკვე ნიწაბივით მოეპარჯებინა.

როცა დაბალი მზე გორგავ-გორკით ტყისკენ გადაისარა, ტოციც მიუნალა ტბის ნაპირს. ბიჭმა ჩექმები ჩაიყვა და ტყეში შევიდა. ფიჭვების ტანზე თეთრად მოჩანდა რამდენიმე დლით ადრე მისივე ჩაჭრილი ჭდეები. ტყე — გაუვალი და უბილიკო,

კუმტად შემოსვდა ბიჭს. ის მაინც გულდაჯერებით და ლაღად დააბიჯებდა, ჭდეებს ათვლიერებდა.

სმირ სევებს შორის, ბუნქნარის გვერდით უძრავად ეკიდა ფრთებზამოყრილი და კისერგავიშული ჩიტო. ტოტზე გამობშული წერილი ძუის მარჯუეს მავრად წაუჭირა მისთვის აყლში.

ბიჭმა გამოსსნა მკვლარი ფრინველი და ხალთაში ჩააგდო, რომელიც თანდათანობით იგებებოდა ნანადირევით.

უცბე ბუნქნაში გაიღვება წითურბუნჯიანმა ცხოველმა და უცბადვე გაქრა. ბიჭი მისკენ გაქანდა, და რტოზე ჩამოკონწიალებული, ნასვე-

რად შემოსრული ფრინველი დანა-
სა.

— უს, შენი! — ბრაზით დაემუქრა იგი ვიღაცას, მერე ჩიტი და იჭვე, სის ძირას, მელისა ნაკვალევი შეათვალევრა. — კარგი, ვერე იყოს. გნასავ, რა სანუქარს მიიღებ ჩემგან.

დანარჩენი მასებები ან ცარიელი იყო, ან მხოლოდ ჩიტის თავები და კისრებიდა იყო ზედ შერჩენილი.

უკან გაბრუნების დრო იყო. მზე უკვე ჩავიდა და ფიჭვნარი ჩაშავდა, ჩაბნელდა. დაღვრემილ ტყეში იღუმალებით მოცულმა მყუდროებამ დაიხსნა.

ბიჭი ჩქარობდა ტყეს ვასცლოდა და ტბაზე გასულიყო, მავრამ ტყე ჯოტობდა, აკაკებდა. ირველიც კი სულ უფრო და უფრო ბნელდებოდა. აბუა მხარს უმძიმებდა, ფუნქვე შემაშინებლად ტკაცუნობდა სმელი ფინჩი, თუმცა თითქოს უსმოდ და რბილად მიაბიჯებდა ბიჭი წიწვებით მოფენილ მიწაზე.

შემზარავად ჩამოწოლილი უკუნის გამო სევები ერთ მთლიან, უწუმარ, იღუმალუებით მოსილ მხსად იქნენ.

„გზა არ დამებნეს!“, — შემოფოთებით გაიფიქრა ბიჭმა და მახვილი მზერით მიმოსედა — ადრე რომ თეთრად ჩანდა ნაჭდევები, ასლა აღარც შეიმჩნეოდა.

ბოლოს წყვდიადმა ოდნავ მიიწმინწია, სივრცეც ცოტა ვასაღვავდა და წყალიც ოდნავ გამოკრთა ნაპირთან. ბიჭმა თვალთან ერთად ყურადღებაც დამახა: სიმნულეში წინაქმულ ტბაზე ისეთივე ურღვევი, მჭუმუნვარე მღუმარება დავანებულიყო, როგორც ტყეში, ოლონდ, ტყისგან ვანსსვავებით, წყალი სიმნულით, სიცივით და სინესტით სუნთქავდა.

ბიჭმა ნაპირზე დაიწყო ბორილი — ტივს ექებდა, მავრამ ყველგან სიცარიელესა და სიმუნეს აწყდებოდა. დროდადრო ძლივს შესამჩნევად, შავად ბზინავდა წყალი და იდგა ცივი ნესტიანი სიმშვიდე.

— აი უბედურებაც ეს არის! რა ვქნა...

ბიჭი ცოტა ისევ შეღრმავდა ტყეში, ჩოქვით იპოვა მიწიდან ამოჩრდილი კვარი, ტალ-კვესით მოუკიდა და ქნევა-ქნევიტო ცეცხლიც გაუჩინა. რხევითა და ტორტმანით აბოლდა წითელი ალი, ტყეში კი ლანდები ატოკდნენ, მეწამულად განათებულ წყალზე აირეკლნენ შეწიფებული, წარწყმტანიანი ფიჭვების კენწეროები.

ამასთან ტივის ერთი კოხუცე გამოჩნდა. ბიჭმა კვარი ჩააქრო, და უცებ განუჭვრეტელი უკუნითი გაშეფდა. ახლა ტივზე დაწყო ნანადირევითი საეხე ხალთა, ხორაგის აბგა და კვარის ნამწვი, ჭოკი აიღო და ნაპირს მოსწყდა.

ჭოკი უფრო და უფრო ღრმად ჩაიღოდა წყალში და ფსკერს უკვე ვეღარ სწვდებოდა. ტივი და ბიჭი უშფოთველად, უხმაუროდ მიიწეოდნენ წინ ღამეულ სიწყნარეში და ლუკუემ წყდებოდნენ.

ასევე ვერსით გაღამილიყო უსიციოცლო, მოჯადოებული არემარი, სადაც არც ადამიანის ძახილი ისმობდა, არც თევზის ჩაჭყვინი, არც ფრინველის გამყინავი ხმა. ჭოკი, ფსკერს რომ ვერ სწვდებოდა, ცივ სიბნელებში უხილავ წყალს აქაფებდა და ნელა არწყვედა უმწეოდ მთენილ, უდაბნოსებურ უკიდევანო წყლის სიერცეულ მარტოობაში შერჩენილ ტივს.

— რაღა ვქნა, ვერასგზით ნაპირს ვერ მივუახლოვდვი.

გაიგებულმა ბიჭმა სიმწრის ოფლი მოიწმინდა შუბლზე და უკან მოიხივდა. ისე მწელოდა, ტივის ბოლოც კი ვერ დალანდა. თავი ასწია — იგივე ხშირი, თვალგამებარტი ჩუმი სიბნელე და ცაზე არც ერთი ვარსკვლავი.

— ეს რა ღვთის წყრომაა!... — შემფოთებით დაიტყაპუნა ბიჭმა ხელები ბარძაყებზე და მერე, ხანგამოშვებით ხელისგულზე პურჭყებით, ისევ ჭოკს მიეძახა.

დრო გადიოდა, გასაეთებულ ბიჭს სხეული ტუნდა, ირკვლივ კი ფიფქუნი და ცივი ღამე იდგა. და ამ უსიციოცლო სიბნელებში, უძირო მუ-

დროებამ სვედითა და უიმედობით გათანგა ბიჭის გული. თუნდაც მხოლოდ ერთი ხმა, ერთი ჩქაში გაისმას, ერთი ცოცხალი არსება დაიგულოს გარშემო.

უკვე არ გაეგებოდა სად იყო ის ნაპირი, საითკენაც უნდა წასვლიყო, ანდა ის, რომელსაც გამოიგონებდა. ყველაფერი ერთნაირია. სამარისებური სინეშეა და უსულო გარემო. უსაქმოდ რომ არ მდგარიყო და მეტ სასოწარკვეთას არ მისცემოდა, ალაღებდნენ ამომრავებდა ჭოკს.

ტივის მორები მუდმივი რყევის გამო ერთმანეთს შორდებოდნენ და, სახედაზღოდ შეკრული, თანდათანობით იშლებოდნენ. ბიჭი გამაღლებით მუშაობდა, თანაც ყოველ წუთს ელოდა, რომ დაშლილ შორებს შორის ჩაეარდებოდა, ცივ წყალში ქვასავით ჩაიძირებოდა და ტბის ფსკერზე აღივინდა საშარეს.

იგი აბიჯებზე ჩაეცქცა, ჭოკს ხელი უშვა და... ატირდა. ტიროდა უმწეოდ, ბავშვური ცრემლებით, რადგან ფიქრობდა, რომ ამ ვეება შვიი ჯურღმულიდან ხსნა ალარ იყო.

— ძია სელანტი-ი-ი-ი! — იყვირა შემდეგ ბავშვური წერილი ხმით და ათასჯერ განმეორდა ღამეულ წყვდიადში: „...ა-ა-ნტი-იი!“

უმაღვე გაისმა და მისუსტებული ექო ჩაახშო ათასობით უხილავი ფრთების ფათუნმა. ზღაპრული მღეობარება განუწყვეტელი ფრენის ხმით აივსო. ბიჭი ძალზე ასიამოვნა ამ ამბავმა, ვინაიდან ეს ის პირველი ხმები იყო, სამარისებურ სინეშეს რომ არღვევდნენ.

მან მოთმინებით გამოკვსა ცეცხლი და კვარის ნახევრად დემწვარ ნაფოტს მოუკიდა. მეწამულმა ალმა მამინევე გაფანტა მახლობელი სიბნელე და ნათელი ვიწრო წრე შექმნა, გამოჩინდა მარტო წყალი. სინათლემ სიღრმეში წითლად გამოაბრწყინა შორეული ფსკერი და ფსკერზე — მთელეზარე თევზები.

— საით გავცურო? სად არის ნაპირი?

კვარის ნარჩენზე ტყაცუნით იღვენთებოდა ფისი და თითებს სწევდა ბიჭს. ბიჭმა კვარი წყალში მო-

ისროლა და ისიც მამინევე შიშინით ჩაქრა. ისევ სიბნელე შემოაწვა ყოველი მხრიდან. ფრთების ფათუნის ხმაც მიწყდა, და კვლავ დაისადგურა აუტანელმა წყვდიადმა და უძრავმა სინეშემ. მკერამ ახლა სამინელება ოდნავ შეწელებულიყო. წყალზე და წყალშიც უპარავი ცოცხალი არსება იგრძნობოდა.

ბიჭმა ისევ მოჰკიდა ხელი ჭოკს. ახლა ფრთხილად აწეებოდა მას, რომ საკუთარი სიმძიმით არ დაეზღვრა კავშირი მორებს შორის.

ანახლად გაიჩინდა, ფხმულად მთავურადა და, თუმცა ბნელში იფიქვ

დაყურსული სინოზე სუფევდა, მინც იგრძნო ღამით გამოღვიძებული სი-ოს მსუბუქი ქროლა.

გახალისებულმა ბიჭმა მუსევ თი-ნი დანიერწყვა, ასწია და პაერში ნელა შეატრიალა. იმ მხრიდან, საი-დანაც უნინრად მოჭიქილებდა სიო, თითზე ოღნავი სივრლუ იგრძნო. ჭოკს ხელი სტაცა და ტივი სწრაფად გააქანა ნიავის შესანვერად. გული სისარულით უცემდა, შეიძლება ემ-ველოს და უმისამართოდ აღარ იმო-რიადლოს ტბაზე.

აი კიდევ მოედო ჭოკი ფსკერს. ეს წყლის სიმეჩნერის ნიშნია, ეტ-ყომა, სადღაც ახლოა ნაპირი.

ბიჭი, რაც ძალი და ღონე ჰქონდა, დააწვა ჭოკს, მაგრამ ფეხებქვეშ მო-რები აჭრაჭუნდნენ. შემაკავშირებე-ლი დვლერჭები გაწყდა და ტივიც დაიშალა. ფაფასავით სქელი და ცი-ვი წყალ ნელამდე შემოადგა ბიჭს.

წამით სუნთქვა შეუკრა. აუტან-ლად ცივი წყალი ჩასდიოდა ჩექმებ-ში, შარვალშიც და სველი პერანგიც ტანზე შემოეტმანს. კიბლები უკაწყა-ნებდა. სიცივისაგან ძიკძიკებდა. ბიჭ-მა ხორაგის აბჯა აიღო და თავს შე-მით ასწია, ნანადირევით სახეს ხალთაც ქამარზე მიიმარა და ნია-დაგის ფრთხილი წონიწვიით სინე-ლემი გასწია. წყალი თხელდებოდა, უკვე მუსლბუქქემით ჩქაფუნობდა და ქაფდებოდა. ბიჭმა ნაპირს მიატანა.

იგი ფოთლოვით ცანცანებდა, ფე-ხები ეკრუნწებოდა. დრო რომ არ დაეკარგა, ფიჭვისა და ნაქვის ფიჩ-ხი მოაგროვა, ცეცხლი გააკვსა და კოცონი ააგვიგია. ცეცხლის მეწა-მული ათინათი მისწვდა წყალს, ხე-ებს, ტივის დაშლილ მორებს, თით-ქოს ნაღვლიანად რომ ირწიოდნენ. სეთა შორის კი ლანდები თროოდ-ნენ და ტოკავდნენ. ბიჭის სველ ტა-ნისამოსს ოსმევიარი ასდიოდა. ტყე-ში ვიღაც მძიმე ნაბიჯებით დადიო-

დაკაქონდა ფიჩხს, და ბრაზიანი ბურ-ტუნი უსიამოდ არღვედა ღამის მუდროებებს.

— მოხეტიალე დათვი დაეთრევა... შე ოხერ-ტილო, რა ჯანდაბა დავა-ბორიალებს!

ბიჭი აყურადებდა დათვის მიერ ტოტების მტერევის ხმას, თანაც გულმოფინედ აყრიდა ფიჩხს კო-ცონს — უნდოდა დაუპატიჟებელი სტუმარი დაეფრთხო. ამრიალებული ცეცხლი ბოშობრობდა, ტყის სიბნე-ლეს ანათებდა და შუქს აფენდა ხე-ებს შორის სივრცეს.

ბიჭს ელანდებოდა პაწია, ავი თვა-ლებში, გამომწერილი დრუნნი და აწურული ყურები. მან ორი თითი ნაილო პირში და გამსჭვალავად და-უსტვინა, თანაც კივირა დასცა; მხეცს შევაშინებო.

— პაუ-პაუ! პაუ-უ-უ!

— უ-უ-უ-უ! — შორს გავორდა ძა-ხილი და სტვენსთან ერთად გადას-წვდა მთელ ტბას, რომელიც ურიცხ-ვი ფრთებით ამრიალდა. კვლავ ვი-ღაც დაბობტებდა ტყეში, ჭხანით ტყვებოდა ფიჩხი და ბრაზმორული ბურტუნიც ისმოდა.

ბიჭი ცეცხლთან ტრიალებდა, ხან შურეს მიუშვერდა მას, ხან გვერ-დებსა და ხანაც ფეხებს, ხანამ არ შემრა. მერე პურის ნატეხს ამოიღო

და ლოდნა დაუწყო, თან მოლაპა-პე ცეცხლს უფრო ვცისებობდა და მოეწენა... რომ ტყიდან დათვი გა-მოვიდა, კბილების ღრჭვინით ვადა-ნისარადა და ხალთას მიადგა, რო-ჭო შემოეშინა და ახლა ბივის ფე-ხებსაც მისწვდა შესაჭმელად. ში-ა-ჭამა ფეხები, მერე მაგრად დააცხი-კა, თათით დრუნნი მოიწმინდა, და-ჯდა ტივზე და ტბაში შეცურა. შესე-ქერის მას ბიჭი და ხედვს, რომ ეს დათვი კი არა, ძია სელანტია. მარ-თლაც, დგას ძია სელანტი და ანჯღ-რავს მას, სიხმრით დაზარულს.

— ჭეი, მიტიუხა, ადგ, ძილისგუ-დავ. ახედე მზეს, სად ასულა!..

მიტიამ თვალი გაახილა, წამოავრ-და. ხედავს — მზე ფიჭვნარს ასცი-ლებია, მძლავრი შუქით აუვსია ტყე; ტბა და კუნძულები. ტბაზე კი განწყვეტელი სმაურია. ისმის წყლის შხაპუნი; გადაფრენი ფრთოს-ნების გუნდები შვე მწყრივებდა და-ქვიან. კოცონი უკვე ნახევრად მი-ნაველებულა.

— მუ კი დათვი მეგონა.

— რა დათვი?!

— წუხელის მთელი დამე დაწანა-ლებდა ტყეში... იცი, წუხელ ტბაზე დავიბენი, მხარი მცვეალა, უკუნი იყო, რას მივხედებოდი, საით მიე-ცურავდი. ნიავი რომ არა, დავიღუ-პებოდი — ტივი ერთიანად დამეშა-ლა.

— ღამით რომ ნაპირს შორდები, ცეცხლი უნდა დატოვო დანთებული, მიმართულეგებს მიგანიშნებს.

— რა სულელი ვარ! ეგრე უნდა შექნა. მე კი კვარი ავანთე და მერე ჩაკაქერე. ბნელოდა რო-თვალთან თითს ვერ მიიტანდი, არამც თუ გზას გაიგნებდი...

აიღვს თავ-თავიანთი ხალთებო, ნაჯახებიც ქამარში გაირჭვებს და ში-ნისაკენ გასწივს.

შპრნალ „პირნერუი“ 1986 წლს ღაბუჰედილი

გასალუგის სპიიეპალი

პოეზია

- შუფორიანი ნ.** — ჩენფ, სპაქარეთელის პიორნერბი, პარტიაჲ, შენი ვართ ერთოჲულები; № 1; კაცის სვეტი, № 11; ვაჲ; უშა ზამთარში, № 12.
- მინამეოვშილი მ.** — სოჲუდელში; სიცოცხელი გალაღებულმა; შოვა-ჩინა ღაჲე, № 1; შიღის წიგმებრი, № 10.
- შეითეპაური მ.** — მიზანი, № 1.
- საპრიშვილი ნ.** — განთილი, № 1.
- წიბარაძე თ.** — შუჰად შემატბოღე სპაქარეთელის სახელს, № 2.
- იკატი თ.** — ლექსები, № 2.
- სტავილი ლ.** — ლექსები, № 2.
- ჩხატიანი მ.** — ბაჲე-ბუჲე ბაჲბაჲურბი, № 2.
- შედიპური ი.** — ლექსები, № 4.
- ღვიღისვიშვილი თ.** — ყველაჲე ბედნიერი ჩიტები, № 4.
- ვიარუ ბ.** — ლექსები, № 4.
- გორბენიძე ბ.** — ასი წელია, ასი № 5; იგუგუნე, ღღიუარო № 9; სამაჩა — შუჲი იასამანი, № 11; მამულა უღგას მხარში, № 12.
- ბაგლიაშვილი თ.** — მისი, № 5.
- კოზახიძე ბ.** — ლექსები, № 5.
- წიარათელი მ.** — ლექსები, № 5.
- ბაბულაშვილი თ.** — ლექსები, № 6.
- ხრონაული მ.** — ერთოღელი ბები, № 6.
- წიმაბაძე ჯ.** — ჩემი თანაკლასელი, № 6.
- ტყნაშვილი ლ.** — ლექსები, № 7.
- ღიღისვიშვილი პლ.** — ლექსები, № 8.
- შაბანაძე მ.** — ლექსები, № 8.
- იბაბაძე მ.** — პურის საღიღებელი, № 9.
- მინაპური ბ.** — სახლი არავის პირას, № 9.
- ბარბაქაძე ბ.** — თადე და თაჲა, № 9.
- მინაძე მ.** — ისე ღაჲაჲად გაჲწიქა, № 10.
- ბაღაბაძე მ.** — ცა არის ღურჯი; ტაძრისი, № 10.
- ტანიძე ბ.** — ღღიუშები ჩჲარას № 11.
- ღარსაშვილი მ.** — ლექსები, № 11.
- კლდიაშვილი ბ.** — ლექსები, № 12.

პროზა

- ასანიშვილი შ.** — კოღაღები, № 1.
- ძმები პრიმეგი** — ქალბატონი მოღი, № 1.
- კეპაღაძე ბ.** — გარდატეხა, № 2, 3, 4.
- ბელაშვილი მ.** — ბიბები, № 2; როგორ გაღაღარჩინეთ მე ღა ან-ღუჲაჲარმა ჩენი ოჲბი ღანგრევა, № 10.
- ტყეპუნაძე ლ.** — ღღიუკინა-ღიღარა ღა სხენი, № 2.
- ტინაძე ლ.** — რა მინდა გამოვიღო, № 2.
- ბაბქანიანი ბ.** — ყოფილა თუ არა ღღინი ბათუშში? № 4.
- ასლანაიშვილი ვლ.** — ჩამოღი წარმოდგენა, № 3.
- მუსინიძე ზ.** — ღღიორტუჲე გესაჲაჲენი ამნათი, № 5.

- კანდელაკი ნ.** — ონგრობა, № 5.
- პუბარაშვილი ნ.** — პატარა შუჲი, № 5.
- პაუხტოშვილი კ.** — ნაჲენი გირჩენიანი კალათი, № 5.
- იმიღიძე ბ.** — ცხვრის ბინა, № 6, 7.
- ტალიაშვილი ი.** — ოპოსის შოვაჲე, № 6.
- თხარბი რ.** — წინბები ღა იაჲქანი, № 6.
- იბაკოშვილი თ.** — ველისბედისტის გმირობა, № 7.
- ქიჭქალა ჰ.** — ღღიორწი, № 8.
- ღეჲდარბანიძე კ.** — ტყის ზღაპარი, № 8.
- პუხაზაძე ნ.** — საში ღაღღენე ომის ბიღიკს, № 9.
- მეჲამეოვრი პლ.** — ბებერი შოვაჲურბები, № 9.
- პაუში მ.** — ზღაპარი-ღაღაჲანი, № 9.
- იორნი ბლ.** — პურის ნატები, № 9.
- ჯოხარბიძე მ.** — უცნაური ბებემთი ბიბი, № 10.
- პუჲარიშვილი ბ.** — გმირი, № 10.
- ბაწეღაშვილი ზ.** — პატარა სახლის შუჲი, № 11.
- ქეთელაური ს.** — ჩიჲურა, № 11.
- ბუხუა ჯ.** — მადუშლია, № 11.
- ღორბი პლ.** — ეს ღაღღიარა არღაღღებები, № 12.
- სიარაიშვილი მ.** — ტყეში, № 12.

პირიერული ცხორეაჲა

- ბაღლიაშვილი ი.** — ბაჲე ეღაჲა თჲვენს წერიღებს, № 1.
- პუხაზაძე ნ.** — რეჲოღუცოური ნაბიჭები, № 2; თუ კოშუნისტი გჲთა სახელად, № 7; ოღენ კაცსა დეჲბორგოს, № 10; კიღღე ერთი ნინასწევისტის მისაღჲომბოჲან, № 12.
- ხარბიშვილი ნ.** — სახლი, № 2; იჲწენ ეს მოწოღებაჲა? № 6; ბუნების ღღი სიყვარულით, № 8; ჲიჲჲარბი ვართოღ იღბა, № 12.
- მიროშინიანოჲ ვლ.** — ღღე, რომელმაც ნატერა არჲუა ბაჲშევისტ, № 3.
- ბელაშვილი მ.** — ქეთირო ხელმწიღანელი, № 4; შეღობის წახანგები, № 6; ცხინგაღღელ წორჩ ტჲწიჲიუსთა საქმებრი, № 7; მოღა, ღაჲაჲტვით ჩენს თიღარს „მაროჲე“, № 11.
- ელიბაძე მ.** — ორბი ერთი ოჲბიღან, № 4.
- გომორნიშვილი ქ.** — ჩენი ძალა მეღღობრობაშია, № 5; „ჩირაღღანი“, „შოჲური“, „მეგობრობა“, № 9.
- ცაბაბაღი თ.** — ცხინგაღღეისტის გზებრი, № 6; ცისკარი-86, № 8; ეს შოა შენი, ეს ტყე შენი, № 11.
- ასლანაიშვილი ვლ.** — ძმები, № 8.

წარიღული, მოკოწეაჲი, სხვა გასალუგის

- მეღონიძე მ.** — საბატო ნინასწეღი, № 1;
- ნაშრონიშვილი მ.** — მარად ჩენი თანამოდღოვე, № 1.
- პარბაღღაშვილი ბ.** — ჩეუღღებრივი წერილი ღა არაჩეუღღებრივი

ავტორები, № 1; ტელეფონი წყლის ქვეშ თუ კოსმოსში? № 4
კვირისაშვილი რ. — საოჯახო ბიბლიოთეკა რომ დავიცვათ, № 1;
წყნის კითხვა ხელოვნება, № 5.
გულაშვილი ლ. — უცნაური თევზები, № 1.
ჩხარაძევილი ბ. — წრომის ტაძარი, № 1; ბუქინების ტაძარი, № 5;
ვაჩაბა-800, № 10; სავანის ეკლესია, № 11.
ჯალალბეგი თ. — შიქელაწერელო, № 1; ანტუნა ვატო, № 8; რემ-
ბრანდტი, № 5; ნიკოლა პუსენი, № 7; ფრანსუა ბუშე, № 10.
კარაჯაო, № 12.
კარბაძევილი ბ. — ჩვენ და ბუნება, № 2.
პირბაძე ბ. — მე რომ თეატრის მხატვარი ვიყო, № 8; სულიერი
საუბაროს სარტი, № 5; თქვენც, ნორჩო ოსტატებო, № 9.
მეგრავაშვილი ბ. დედლიძე ბ. — შენების, ზრდის, შვიდობის
პროგრამა, № 4.
საღმრთოვილი ნ. — ა. ჰეგელის „მეზარის წერლები“, № 4.
დოშინი ბ. — დედა და ვაჟივილი, № 4.
გოგუაშვილი ლ. — მამადღვივის ქედით კუს ტბამდე, № 4.
ბაბუნიანი ბ. — ორი ეპიკური, № 5.
ბაღდადი ვლ. — შაში სანტრეგო თამაში, №№ 6, 7, 8, 10.
თოშაძე ბ. — როგორც მოლაგდება, № 7.
ფოტოგრაფიკული შრომით სემესტრზე, № 7.
ბეთინელი ბ. — კოსმოავტიკა, № 7; კოსმონავის საზენიტლო ინ-
სტიტუტები, № 10; კოსმოსური დედამიწისმცოდნეობა, № 12.
ძირბანი ბ. — უსაწყლო, იგი ცურავ? № 7.
სიბაშინი ბ. — საღამო ამილახვრის გმირობა; გმირი დები, № 5.
ბუბუნიანი ბ. — ქართული ენის დიდი მოამბე, № 8.
ბეღალიანი ბ. — უსიბარულო ბავშვობა, № 8.
ბეღალიანი ბ. — იცით, რა გვგვა დიდუნა? № 8.
ბარბაძე ბ. — ბიონერული ობობები „მეგობრობა“, № 8.
ბაბუნიანი ბ. — გილოცავთ ცოდნის ნათელ ზეიშ, № 9.
შენი უცხოელი თანაკლდეები, № 2, 9.
ბილაძე ბ. — კლასიკარეუ ინფორმაცია, № 9.
შეჯერბით ხალხური საუწყებო, № 9.
ბარბაშვილი ნ. — აპოკრიფი სულს სსწაული, № 10.
ბიბიანიანი ბ. — ს. ობრონიცი და იაკუბი ბავშვები, № 10.
შაბანაძე ნ. — ილია ჰეგელაძე და ხალხური საუწყებო, № 10.
სიბაშინი ბ. — ცოცხალი ბარობები, № 10.
შაშურიანი ნ. — კვალი ნათელი, № 11.
სინბაძე ნ. — მთებიაკური მოდელირება, № 11.
„ბიონერის“-80 (საბუბილო წერილები), № 12.

ბანერულიკავში

აბს — № 1-12.
კოცონი — № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12.
საინტერესო სიახლენი — № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10.
მედიკონი — № 1, 5.
ქალბნერი სარკე — № 1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11.
ახალი წყენები — № 1, 8.
ჩვენის ფროსანი მეგობრები — № 1.
მუსიკალური ნოტი — № 1, 6.
გეოგრაფიები — № 1, 2, 3, 5, 7, 8, 10, 11.
ცხრაქმდული — № 1-12.
უცხოური იუმორი — № 2, 3, 4, 5, 7, 8.
ასტრონომიული საუბრები — № 2, 5, 8.
ბუნების კარი — № 2, 8, 9.
საინტერესო თემაზე — № 2, 11.
სახალისო ფიქვა — № 4.
სახალისო ქიმიკა — № 7, 8.

კეთილად გვიკვლი (წერილი)	გარკე	2
ბ. პურბანიძე — მამულს უღვას მხარში (ლექსი)		2
ბ. გიგაშვილი — თერაპიული „ბიონერის“ 80 წლისთავზე (შო- ლოცვა)		3
ალ. ლორინა — ეს დაუღვარევი არდადეგები (მოთხრობა)		4
3. ბიბაშვილი — ჩემი ძველი და ახალი მეგობარი (მოლოცვა)		11
ბ. შაშურიანი — ვეფხე; უშუალო წამთარაზი (ლექსები)		11
5. ბუბუნიანი — კიდევ ერთი ნიშნისთვის მისადგომებთან (ნარკ- ვეთი)		12
5. კილასონი — მადლობელი ვარ იმ წლებშია (მოგონება)		13
5. ხარბაშვილი — კიშკარი ფართოდ იღება (ნარკვეთი)		16
ლ. გომელანიძე — მარად ახალგაზრდა (მოლოცვა)		17
ბ. ხუციშვილი — როგორ იწყებოდა ილია ჰეგელაძე (წერილი)		18
ბ. კიბანიძე — მარადიულ ახალგაზრდობის გაუმარჯოს (შო- ლოცვა)		20
ბ. ბიბაშვილი — სიხარულს 80 წელი (მოლოცვა)		20
ბ. პურბანიძევილი — მე და „ბიონერის“ (მოლოცვა)		21
ბ. ბიბანიანი — კოსმოსური დედამიწისმცოდნეობა (წერილი)		22
ბ. კილასონი — თქვენი მრავალმეტირე მგობრობა (ლექსე- ბი)		24
თ. ბიბანიანი — ნურც დიდივანი (მოლოცვა)		24
აბს		25
კოცონი		26
ბ. ხარბაშვილი — ტყეში (მოთხრობა)		27
წილიური სიახლენი		31
ცხრაქმდული		3
თ. ჯალალბეგი — კარაჯაო (წერილი)		4

გარკეანის 1-ლი გვერდის მხატვრობა იოსებ სანსონიანი

მთავარი რედაქტორის ბებუნიანი შვილი

სარედაქციო კოლეგია: ბნა ბლაშვილი, ნუზარ ბუბანიანი (პ/მ), მელიანი, ზურაბ ბიბანიანი, ბანანა ბლაშვილი, აბ-
თაყალი ბურბანიანი, დიმიტრი პავლუკიანი, იოსებ სანსონიანი.
ბიონერის რედაქტორი (მხატვარი-რედაქტორი), ნოზარ ბუბანიანი,
ბი, სიმონ ბუბანიანი, ლიანა ბუბანიანი, ზურაბ ბუბანიანი.

რედაქციის მისამართი: 380096, თბილისი, ლენინის ქ. № 14, ტე-
ლეფონები: მთავარი რედაქტორის — 93-97-05, 93-91-81, პ. მუ-
ხიანი — 98-87-08, 93-98-05, განყოფილებების — 98-97-02, 98-97-01.
გადაცემა ახალგაზრდად 28.10.86 წ. ხელმოწერილია დასაბეჭდად
4.12.86 წ. ქალაქის ფორმატი 60x90/16. ფოტოკოპირი ნაბეჭდი
ფურცელი 4. საბარბეჭდო-საგამომცემლო თაბახი 5,35, შეკ
2485. ტირაჟი 156000 ეგზ., უკ 04839.

საქართველოს კ ცესი გამომცემლობის სტამბა, 380096, თბილი-
სი, ლენინის ქ. № 14.

თბილისში მცხოვრებ ავტორებს პასუხი წერილობით არ ეცნობებათ

«ბიონერი», журнал ЦК ЛКСМ Грузии и Грузинского
Республиканского Совета Всесоюзной пионерской
организации имени В. И. Ленина для школьников.
Выходит один раз в месяц на грузинском языке.
Адрес редакции: 380096, г. Тбилиси, ул. Ленина, 14.
Отпечатано в типографии издательства ЦК КП Грузии,
380096, г. Тбилиси, ул. Ленина, 14.
Издательство ЦК КП Грузии, 380096, г. Тбилиси,
ул. Ленина, 14.

Формат 60x90/16, учетно-изд. л. 4, усл. печ. л. 5,35.
Тираж 156.000 экз. Цена 20 коп

© „ბიონერის“, 1986 წ.

თარაზულად: 1. რიცხვი; 8. ჭუნა ცხენი; 5. მიწა-აზრი, ჩანაფიქრი; 14. ძვირ-საქარაფხველი; 23. შეწვეთი დაწებულობა ახალი სტრატეგია.

ისტორიული ძეგლი; 23. შეწვეთი დაწებულობა ახალი სტრატეგია.

შევეულად: 2. რიცხვითი ან ასოთი მარგინებელი, რომელიც ასოს მარჯვნივ დატვირთვით მიწვევს; 8. ქართული ეურნალი; 4. წელიწადის თვე; 5. რისამე მოქმედების, მოწყობის განმარტებული წესების კრებული; 6. მითური გემი, რომლითაც ბერძენებმა კოლხიდაში იმოგზაურეს ოქროს საწმისისათვის; 7. თევზის სახეობა; 9. უკავილი; 11. უურნალ „ბიონერის“ პირველი რედაქტორი; 18. სოფელი გორის რაიონში; 5. ლომოურის სამშობლო; 14. გეომეტრიული ფიგურა; 15. კაცობრიობის მიერ განვლილი გზა, აღამანთა საზოგადოების წარსული; 16. სამხაველო ზელსაწყო; 17. ლექსთან შეწყობილი, ხხით შესრულებული მუხაკალური ნაწარმოები; 18. ნავის, ხომალდის ანაწე მიმგრებული მკერვი ტილო; 20. ერთ ენაზე მოლაპარაკე აღამანთა ისტორიულად ჩამოყალიბებული ერთობა; 21. სახის გამოყვეულება, შესახებდობა; 22. მიმკვიდი თვითვის კონა.

პასუხი № 11-ში მოთვასავალი „მხრკილიგულა“

პროსვენი

თარაზულად: 5. ტაურთი; 6. ბაღაგი; 10. ოზონი; 11. ტოსტაო; 12. ბორანი; 13. ტაეი; 15. უკავილი; 17. ნეილონი; 19. ტრასა; 20. ლახტი; 28. ნარინე; 25. სალიერი; 27. აქტი; 29. დინარი; 30. ეტრანი; 31. სურფა; 33. ვანილი; 34. ტრესტი.

შევეულად: 1. მუხიანი; 2. არგო; 8. შაბი; 4. გარმონი; 7. მღოვგი; 8. მონე; 9. ხანანი; 18. ტიჩანი; 14. ინგლისი; 16. ვარდი; 18. ლიტრი; 21. ხარისი; 22. ურენი; 24. ნარზანი; 26. ლაგუსი; 28. ალფა; 31. სელი; 32. აფრა.

გამოცანები

ბურთულანი ატტოკალამი; ტბა; ენა, თვალბი, ყურბი; მამალი; თხა; სიტყვა;

შარალბი

იკა+ზი=იკაზი; გუ(6)ღა.

თავსატბხი

27	30	15	4	53	46	17	6
18	5	28	47	16	5	52	45
29	26	31	54	63	90	7	18
2	13	48	61	56	59	44	51
25	32	55	58	49	62	19	8
42	24	35	60	57	40	43	
33	36	11	22	41	38	9	20
	23	34	37	10	21	42	39

„პირილილი“, „განდღელილი“, „გულბის ნამშობი“, „ოთარანი ქვირთი“, „იკაი-აღამანი“.

ღან, კლიდან გამომდინარე წულის ნაკადი; 8. ზეების სიმრავლე; 10. წელიწადის თვე; 11. საქარაფხველი; 23. შეწვეთი დაწებულობა ახალი სტრატეგია.

თავსატბხი

გამოცანით, რომელი ციფრი აქლია ლა რომელი მითრღბა.

ნანა იოსელიანი

გამოცანები

არც აგურის იცის რამე, არც ცემენტის არცის — უზღუდლოდ აიშენა სახლი გადასარევი.

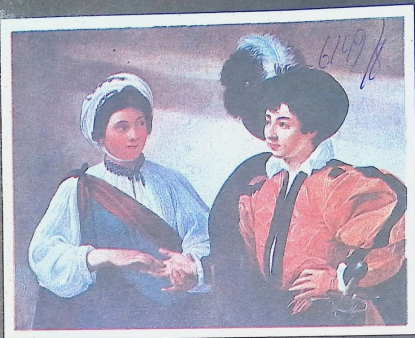
მგონი, უველა მზიბა, ქვეყნად ნენხი რაც კია, ზოგი მიწის მომუნი, ზოგიც ზედედ ასხია.

შეადგინა ალ. გორბიშვილმა

მიწაში ერთი ქვევრი მაქვს, არც თავი აქვს და არც ძირი, ზოგ ერთი სითხე მისხია, არც იაფია, არც ძვირი. იმ სითხის მოსაპოვებლად მცირედი ჭაფა მადგება. თანაც, რამდენსაც მოვაკლებ, იმდენი მოემატება.

შავი კი არის... უკავი ნუ გგონება თუმც, როცა დაფრინავს, მღერის, როცა დაქდებდა — დუმს. რქები აქვს, მავრამ ხარში არ აურთო ახლა, და ერისაც ვბტვი: იქვსი ფეხის პატრონი გახლებს. 5. მარინა

ჩვენი საგამოფანო დარბაზი

„კარაჯაზი“.

„კაიოსხვი“.

ამ შვენიერ სურათს ავტორმა, მენტელბერტ საუენსმა დიდა იტალიელმა მხატვარმა მიქელანჯელო მერისი და კარაჯაქომ მხოლოდ 86 წელი იცოცხლა, და მისი მისი სახელი მთელ მსოფლიოშია ცნობილი. კარაჯაქომ დაგვიტოვა მრავალი შეხანაწიანი ნაწარმოები და რაც შეიძლება, შექმნა სრულებით განსაკუთრებული, ორიგინალური, ძლიერი და რეალისტური სტილი. მისმა ხელოვნებამ ისეთი დიდი გამოძახილი მოუტანა, რომ შეიქმნა მთელი მამდიანარეობა — „კარაჯაქიზმი“, თუმცა თავდაპირველად მისი მანერის მოლოდინებთან, უჩვეულობამ მნახველთა უმეყოფილება და აღშფოთებაც კი გამოიწვია. ბაროკოს სტილის მხატვართა გადმკარბებულად იტმეტურ და მდიდრულ სურათებს შეჩვეული საზოგადოება „უხეშმა“ და „ვეულგარულს“ უწოდებდა კარაჯაქოს რეალისტურ სურათებს.

როში, სადაც ახალგაზრდა მხატვარი კატარა ქალად კარაჯაქოდან გადასახლდა (ქვედან მოდის მისი სახელი), იგი კარაჯაქოს

ისეთ გაჭირვებას განიცდიდა, რომ იძულებული იყო სხვა მხატვართა სურათებზე ყვაელებას და ხალხის შესრულებით ერიონათა.

დიდმა ნიჭმა და ინდივიდუალობამ მალე გაუთქვა სახელი კარაჯაქოს. მის ხელოვნებას ბევრი თაყვანისმცემელი ჰყავდა — თავადები და კარდინალები, სერო და საეკლესიო ხელისუფალი. თუმცა არც მერისი და მოწინააღმდეგე ჰყავდა ცოტა. შეამზობე სულის, მოლოდინებით და ფიცხი ხასიათის გამო კარაჯაქოს სწრაფ მოსლიოდა მწვეთ შეტაკებები, უხდებოდა ქალაქიდან ქალაქში გადასვენა, დამალა.

კარაჯაქო 1810 წელს გარდაიცვალა.

დღეს ჩვენ წარმოადგენთ კარაჯაქოს „შეოსახა“: ამ სურათთან ერთი საინტერესო ამბავია დაკავშირებული. იმ რას გვიამბობს მისი ბიოგრაფი ბელიორი: ერთდელ კარაჯაქო ანტიურტი ბერძნული ქანდაკებების დასათავლიერებლად მიუწვევიათ, მაგრამ ამ ქალსიურ შედეგებს მისინდამანც დიდი შთაბეჭდილება არ მოუხდენია მხატვარზე,

მას ეს არ დაუფარავს და უთქვამს ჩემთვის ცოცხალი ბუნება გაცოლებით უფრო დიდი მასწავლებელიაო. ამის დასადასტურებლად სახელოსნოში გზად მიმავალი ბიშა ქალი შემოუყვანია და უთხოვია, მისა შევობარისათვის ხელზე ემყოხავა.

სწორედ ეს მომენტია ასახული წარმოდგენილ სურათზე. აქ მართლაც ნათლად იგრძნობა ის დღეობრომელი ინტერესი ცოცხალი ადამიანისა და მისი გარემოსადმი, რომელიც უოველთვის ახასიათებდა კარაჯაქოს, მეტადრე შემოქმედების ადრეულ პერიოდში, როდესაც იგი ერთი ან ორი დიდი ნახევარფიგურით მთლიანად ავსებდა ხოლმე მცირე ზომის ტილოებს. მაყურებელთან სულ ახლოს მოტანა იმ ფიგურები ხაზგასმულად მყარა და მატერიალურაა; ყველა ფორმა მკვერთია, ზედპირები — ხელშესახებლად საგნობრივი და ფაქტურული.

კარაჯაქოს ფერწერა ხასიათდება კონტურების სიმკვეთით, ფორმათა სიმტკიცით, ფერების დიდი ღია და მუქი ლაქების დაპირისპირებით. ამავე დროს, კარაჯაქოს მანერა სულაც არ არის ნატურალიზტური, რასაც მას სწრაფდ ამბავლებდნენ ხოლმე მოწინააღმდეგეები. იგი არასოდეს ბრძმდ და მონურად არ ხატავს ბუნების ასლს. მის ყველა ნაწარმოებში იგრძნობა მხატვარული განზოგადება და მონუმენტური ხასიათი.

კარაჯაქოს ძლიერმა, თავისუფლამ და ცოცხალმა ხელოვნებამ ძალზე დიდი როლი შეასრულა ევროპის რეალისტური ხელოვნების განვითარებაში და სამუდამოდ დაუშკებდა მას ადგილი მსოფლიოს ყველაში სახელგანთქმულ მხატვართა შორის.

თეო ჯალალანი,
ხელოვნებათმცოდნე